

Taksa plaćena u gotovini.

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

BR. 10.

LISTOPAD

1941.

UREDNIK D^R. ING. JOSIP BALEN

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

IZDAJE HRVATSKO ŠUMARSKO DRUŠTVO

Uređuje redakcioni odbor

Glavni i odgovorni urednik: Dr. ing. Josip Balen.

ŠUMARSKI LIST

IZLAZI SVAKOG PRVOG U MJESECU NA 2—4 STAMPANA ARKA

Članovi REDOVNI, IZVANREDNI i POMAGACI H. S. D. dobijaju ga besplatno nakon podmirenja godišnjeg doprinosu od 100 Kuna.

PODMLADAK (studenti) plaćaju godišnje 50 Kuna.

Članovi UTEMELJITELJI, DOBROTVORI i VELIKI DOBROTVORI dobijaju ga nakon jednokratnog doprinosu od 2.000 odnosno 50.000 Kuna.

Preplata za nečlanove iznosi godišnje 100 Kuna.

ČLANARINA i PRETPLATA se šalju na ček. H. S. D. 31.704 ili na adresu Hrvatskog šumarskog društva, Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2. Telefon 64-73.

ZA OGLASE PLAĆA SE:

ZA STALNE oglase (inserate) kao i za dražbene oglase:
1/1 stranica 1000 (hiljadu) Kuna — 1/4 stranice 350 (tristotinepedeset) Kuna.

1/2 stranice 600 (šest stotina) Kuna — 1/8 stranice 180 (stoosamdeset) Kuna.

Kod trokratnog oglašivanja daje se 10%, kod šesterokratnog 20%, kod dvanaesterokratnog 40% popusta. Porez na oglase kao i tabele zaračunava se posebno.

UPRAVA

SADRŽAJ

Govor ministra šumarstva i rudarstva g. Ing. Ivice Frkovića.
— Govor predsjednika Hrvatskog Šumarskog Društva. — Dr. Nikola Neidhardt: Povećanje točnosti busolnih vlačkova. — Ing. Ferdo Šulentić: Državna šumska režija i stanje u kojem se nalazi. — Saopćenja. — Iz društva. — Promjene u službi. — Književnost. — Oglas. — Zakoni i naredbe.

H R V A T S K I Š U M A R S K I L I S T

GOD. 65.

L I S T O P A D

1941.

GOVOR MINISTRA ŠUMARSTVA I RUDARSTVA G. ING. IVICE FRKOVIĆA NA GODIŠNJOJ GLAVNOJ SKUPŠTINI HRVATSKOG ŠUMARSKOG DRUŠTVA U ZAGREBU, DANA 14. RUJNA 1941.

(DIE REDE DES HERRN MINISTER FÜR FORST- UND BERGWESEN, ING. IVICA FRKOVIĆ, ANLÄSSLICH DER JÄHRLICHEN GENERALVERSAMMLUNG DES KROATISCHEN FORSTVEREINES IN ZAGREB AM 14. SEPTEMBER 1941.)

HRVATI — ŠUMARI!

Prva naša misao neka bude upravljena Onome, koji nam je stvorio Nezavisnu Državu Hrvatsku, Poglavniku Dr. ANTI PAVELIČU. (Burni poklici: Živio!)

Osnutkom samostalnog resora ministarstva šumarstva i rudarstva pokazao je On vidnu pažnju prema šumarstvu i shvatio važnost šumskoga gospodarstva.

U svome govoru prikazao vam je vaš predsjednik ing. Abramović bilancu rada tokom ovog kratkog vremena od pet mjeseci i pokazao smjernice za budući rad. Kako ste mogli vidjeti i kako sami znadete, u našoj struci potrebne su mnoge reforme, koje će odgovarati potrebama naroda.

ŠUMARSKA POLITIKA JE DIO OPĆE POLITIKE. CILJ JE SMIŠLJENOJ ŠUMARSKOJ POLITICI, DA OSIGURA POTRAJNOST PRIHODA NE SAMO SADANJOJ GENERACIJI, NEGO I BUDUĆIM POKOLJENJIMA. ŠUMA SA SVOJIM PRIHODIMA MORA BITI VJEĆNA.

Hrvatski šumari stajali su kroz svih potonjih dvadeset godina i stručno i patriotski na velikoj visini. KROZ DVADESET GODINA STAJALI SMO U OBRANI. Od nikuda nismo dobivali kredita, pa nam nije bilo do produkcije — nastojali smo sačuvati samo ono, što imamo.

Naši šumari žive većinom u selu, žive među narodom, vide njegove potrebe i zato je jasno, da se je naš stalež prvi našao u oslobođilačkom ustашkom pokretu. Vidjeli smo, da su za vrijeme najjačih progona baš naši šumari i lugari bili ganjani kao divlje zvijeri. U danom času pokazali su svoje pravo lice i našli se prvi u borbi. SADA, KADA JE HRVATSKA OSLOBOĐENA POLITIČKI, MORAMO JE OSLOBODITI I MORALNO t. j. MORAMO PRISTUPITI RADU. Zovu nas naše goljeti, krše-

vi i živi pijesci — zovu ruku šumara, da oživi te zapuštene krajeve. Ne-ma više izgovora za površne šumare, koji su se kroz dvadeset godina iz-govarali, da su im krivi režimi i da nemaju dovoljno kredita. Danas ćemo izvršiti selekciju osoblja i SVAKI POJEDINAC BIT ĆE CIJENJEN ONOLIKO, KOLIKO VRIJEDI PO SPOSOBNOSTI I LIČNOM MORA-LU. Pazit će se ne samo na javni nego i na kućni život, jer tko kod kuće ne živi po čestitim principima, taj ne može ni svom narodu ostaviti zdrav i čestit pomladak. Pozivam starije šumare, da uzrade na odgoju mlađih drugova i lugara, jer je disciplina tokom zadnjih dvadeset godina popu-stila. SVAKI POJEDINAC TREBA DA IZGRADI SAMOG SEBE, JER DRUGE ODGAJATI MOŽE SAMO ONAJ, KOJI JE SAM DISCIPLINI-RAN I SPREMAN DOPRINIJETI ŽRTVU ZA VIŠI IDEAL.

GDJE NEMA DOVOLJNO RAZVITE SVIJESTI O ŠUMI, TAMO STRAH ČUVA ŠUMU. Ovaj strah treba ukloniti, jer seljak mora čuvati šumu iz uvjerenja, da mu je ona potrebna. Zato je potrebna promičba: nije dovoljna samo pisana riječ nego i živa — treba narodu progovoriti.

Napose treba paziti na ono, što nam je manjkalo, a to je AUTORI-TET VLASTI. Bez toga nema napredka. Mi poznamo naš narod, njemu ne imponira mekiš — njemu treba strogoća, ali pravedna strogo-ća. TREBA UKLONITI STARI NAČIN RADA I UNIJETI NOVI DUH — USTAŠKI DUH. ŠUMARI, KOJI S NARODOM ŽIVE, MORAJU I DALJE BITI NAJVEĆI PROPOVJEDNICI I APOSTOLI USTAŠKIH NAČELA.

Gospodo! Nama neće biti teško ići tim novim putem. Pred 95 godina imali smo već prvo naše šumarsko društvo, pred 65 godina imali smo naš prvi stručni list i radi te naše poznate tradicije nama neće biti teško naći mjesto u novoj Europi. Stoga moramo već sada preorientirati našu šu-marsku politiku prema novim načelima dirigirane privrede.

Da je naš stalež zavoljen u narodu, osjećamo to i mi u vlasti, i radi toga ja sam ponosan.

Što bi koristilo, da donosimo dobre zakone, kad ih ne bi imao tko provoditi. A provedba je zapravo u vašim rukama.

Ja sam duboko uvjeren, da će vaš rad imati uspjeha i biti blago-slovljen, jer među vama vidim zastupane ne samo stručnjake, šumare iz prakse, nego i predstavnike fakulteta, pa predstavnike obrta i vele-obrta. Bit ću slobodan pa ću svaki veći projekt poslati šumarskom dru-štву, koji je najveći stručni forum u državi Hrvatskoj, na mišljenje, a vas molim i od vas očekujem i pobuda i pomoći. Mi ćemo gore raditi i spremati, što bude potrebno za promicanje šumarstva, a vi ćete, uvjeren sam, provadati odredbe ministarstva, kako treba.

Sretan sam, da vas kao prvi ministar šumarstva u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj mogu pozdraviti i vjerujem, da će šumarski stalež i nadalje izvršavati svoje dužnosti, kako je to i dosada činio, da ćete biti uvijek spremni doprinijeti žrtve i da ćete na poziv našega Poglavnika uvijek biti za

DOM SPREMNI!

GOVOR PREDSJEDNIKA HRVATSKOG ŠUMARSKOG DRUŠTVA

PROČELNIKA ODJELA ZA ŠUMARSTVO G. ING. ANTE ABRAMOVIĆA
NA GODIŠNJOJ GLAVNOJ SKUPŠTINI HRVATSKOG ŠUMARSKOG
DRUŠTVA U ZAGREBU, DANA 14. RUVNA 1941.

(DIE REDE DES PRÄSIDENTEN DES KROATISCHEN FORSTVEREINES, DES
HERRN ING. ANTE ABRAMOVIĆ, ANLÄSSLICH DER JÄHRLICHEN GENERAL-
VERSAMMLUNG DES KROATISCHEN FORSTVEREINES IN ZAGREB AM 14. SEP-
TEMBER 1941.)

Dragi kolege!

Osnutkom Države Hrvatske našlo se je naše šumarstvo pred mno-
gim i važnim zadatcima. Već samom tom činjenicom, što je osnovano
ministarstvo šumarstva i rudarstva kao samostalan resor, istaknuta je
velika važnost šumskog gospodarstva kao privredne grane u sklopu
općeg narodnog gospodarstva u našoj Državi.

Poznato Vam je svima, da se u bivšoj Jugoslaviji nije vodilo do-
voljno računa o racionalnom šumskom gospodarstvu, pa su prema tomu
naslijedeni mnogi grijesi prošlosti, koje valja u budućnosti popraviti. Do-
voljno je istaći samo to, da su mnoga veleobrtna šumska poduzeća, ve-
ćinom tudinska, vršila u našim šumama bezobzirnu eksploraciju, koja je
imala loših posljedica za cijelu našu narodnu privredu.

Nezavisna Država Hrvatska imade težak zadatak, da ispravkom
počinjenih pogrešaka unese u naše šumsko gospodarstvo sasma novi
duh, koji će se u sklopu određene, dirigirane privrede, temeljiti na traj-
noj proizvodnji naših šuma, čuvajući njihovu proizvodnu snagu za pod-
mirenje potreba našega naroda. U cilju ostvarenja svih zadataka dirigirane
privrede na polju šum. gospodarstva, pokazala se je potreba, da naše
ministarstvo šumarstva u duhu potreba i stvaranja novog gospodarstva
Evrope reorganizira svoj rad i da šumsko-gospodarskoj politici da jasne
i odredene smjernice. U savezu s time dala bi se naša šumsko-gospodar-
ska politika, po momu mišljenju, izraziti ovako:

»Na temelju racionalnog i strogo potrajnog šumskog gospodarenja,
čuvajući proizvodnu snagu šumskog zemljišta, proizvoditi što veće po-
trajne prihode i po kakvoći i po kolikoći, te provoditi što racionalnije
iskorišćavanje glavnih i sporednih šumskih proizvoda u svrhu osiguranja
pokrića unutarnje potrošnje drva i stvaranja viškova za izvoz u inostran-
stvo, a sve to u okviru dirigirane privrede.«

Iz te formulacije jasno proističu sve zadaće šumskog gospodarstva
i naše ministarstvo, držeći se tih jasno postavljenih zadataka šumsko-
gospodarske politike, već je provelo u svom radu stanovite mјere za nji-
hovo ostvarenje.

Među prvim mjerama, koje su poduzete sa strane ministarstva, bila
je borba za šumu, i to znači zaštita i obrana naših šuma ukidanjem dug-
ročnih ugovora i ukidanjem loših gospodarstvenih osnova te uskladi-
njem godišnjih sjeća i godišnjih etata prema visini prosječnog dobnog
prirosta na određenim površinama. Time je zadan smrtni udarac jednom
nemogućem sustavu sjeća i upravo kolonijalnom načinu iskoršćavanja
naših šuma. Gospodarskim osnovama, koje se nanovo sastavljaju, pro-

pisuju se mjere za sustavno pošumljavanje ogoljelih površina, za čišćenje kultura i branjevinu, za uzgajanje i njegu mlađih sastojina, a propisuju se i ostale potrebne mjere za popravak šumskog gospodarstva, koje je na mnogim stranama povrijeđeno. Te gospodarske osnove propisuju potrebne mjere za podizanje proizvodne snage šumskog zemljišta, zatim za podizanje proizvodnje drva, kako bi se postigli najveći mogući prihodi i sortimenti visoke tehničke kvalitete.

Podizanje proizvodnje drva važan je čimbenik u narodno-političkoj i narodno-gospodarskoj izgradnji naše Države. Drvo je postalo najvažnijom sirovinom našeg veleobrtničkog rada, koja se sve više potražuje, jer se sve više iskorišćuje i prerađuje u raznim veleobrtničkim granama. Podizanjem proizvodnje drva postići ćemo samostalnost našeg šumskog gospodarstva, osigurat ćemo gradevne i ogrjevne potrebe naših državljanima, pokrit ćemo našu unutarnju potrošnju i osigurat ćemo viškove za izvoz u svrhu dobivanja što većega iznosa deviza iz vanjskih država, kao i u svrhu ostalih koristi, koje iz toga proističu.

Poznato je, da za izvoz iz Države može doći u obzir samo ono drvo, koje preostaje iza potpunoga podmirenja domaćih potreba, a jedno i drugo treba da bude u skladu sa proizvodnim mogućnostima naših šuma. Prema tome i domaća potreba i viškovi za izvoz imaju biti, po svojoj količini i po svojoj kakvoći, uskladjeni prema proizvodnji šumskih proizvoda, odnosno prema proizvodnim mogućnostima racionalnog šumskog gospodarstva u zemlji.

Sasma je razumljivo, da drvu, kao važnoj sirovini, treba posvetiti što veću pažnju i to prije svega štednjom u vlastitom kućanstvu a onda zamjenom za ugljen, gdjegod se to može provesti bez štete za cijelokupno narodno gospodarstvo. Treba se držati principa, da je svako rasipanje drva pravi grijeh i da se nijedan komadić drveta, sposobnog za tehničku uporabu, ne bi smio izgoriti u peći, ako se samo može zamijeniti sa ugljenom — čuvajući tako drvo kao sirovinu za mehaničku i kemičku preradu.

Sva dakle potrošnja i prerada drva te svi izvozni viškovi u drvu imaju se ravnati prema kapacitetu sječa i prema određenim etatima tako, da se ni u kojem slučaju ne smije dogoditi, da se sječama načima i iskorišćuje temeljna ili ekonomski šumska glavnica. Potrajinost je grana, na kojoj počiva šumsko gospodarstvo.

U prijašnje vrijeme bio je rad šumara u glavnom ograničen na proizvodnju drveta, dok je šumski veleobrat bio redovno izvan dohvata šumara. Posljedica je toga bila, da se je veleobrat razvijao bez obzira na svoje prirodne uvjete, bez obzira na količinu i blizinu sirovina. A kako su predstavnici raznih tudinskih poduzeća imali u bivšoj državi moćan upliv na mjerodavne krugove, dobivali su alimentacije u šumama bez obzira na stanovište baš hrvatskih šumarskih stručnjaka, koji su se zalagali, da se zahtjevi veleobrta usklade prema proizvodnim mogućnostima šuma. Prema tome je veleobrat radio sasvim u skladu sa liberalističkim tendencijama međunarodnog kapitalizma ne obazirući se na stvarni šumske potencijal, i ne vodeći računa ni o faktičnim potrebama tržišta ni o konjunktturnim oscilacijama. Radi toga je dolazilo do neugodnih posljedica i za vlasnike šuma, i za potrošače i uslijed neograničenog izvoza moralno se je plaćati visoke cijene za preostalo drvo u zemlji a osim toga se je faktično izradivalo više sirovine, nego što dopušta racionalno šumsko

gospodarstvo. Da se zavede red, kako u šumi a tako i na domaćem tržištu drva, ministarstvo je uzelo u svoje ruke svekoliku šumsku privrednu počevši od proizvodnje pa do razdiobe dobara, dakle: cijelu proizvodnju, preradu, promet i trgovinu drvetom, jer je samo na taj način moguće zavesti sustavnu privrednu djelatnost u čitavom složenom gospodarskom procesu šumarstva.

U savezu s time provedlo je ministarstvo novu organizaciju rada u samom ministarstvu i to tako, da je u tu organizaciju uvrstilo veleobrt, promet i trgovinu drvetom, vrhovnu upravu i nadzor nad šumsko-veleobrtnim poduzećima, te upravu državnih veleobrtnih poduzeća. Iz te se organizacije vidi težnja, da u jednoj ruci bude sav proces — od proizvodnje pa do potrošnje drveta, što je uostalom, sasvim u skladu sa današnjim načelima dirigirane privrede. U šumarske ruke, prema tome, mora doći dirigiranje prometa sa šumskim proizvodima, njihova prerada i raspodjela, a sve to prema prihodnoj sposobnosti naših šuma.

Kako je šumarstvo u Hrvatskoj najjača privredna grana, razumljivo je, da se i u vanjskoj trgovini ogleda njezina važnost — u učešću proizvoda šumarstva — prema ostalim izvoznim proizvodima. Pošto odmah, nakon priznanja Nezavisne Države Hrvatske, nije bilo moguće sačiniti trgovinske ugovore na godinu dana, to su u mjesecu svibnju povedeni pregovori s Njemačkom i Italijom, koji su doveli do trgovinskih ugovora na 4 mjeseca, t. j. koji su na snazi do kraja rujna o. g.

Usljed ratnog stanja Njemačka ima danas velike potrebe na drvetu, koje ne može podmiriti iz vlastitih šuma. Osobito potražuje crnogoričnu rezanu gradu i bukove trupce za ljuštenje. Trgovinski ugovor s Njemačkom predviđa promet za ova 4 mjeseca u vrijednosti od trideset miliona maraka, od čega preko polovica odpada na šumske proizvode.

Za produbljivanje hrvatskih i njemačkih odnosa u šumskom i drvarskom gospodarstvu osnovan je naročiti odbor, koji ima zadaću, da uspostavi što užu saradnju između hrvatskog i njemačkog šumarstva i da ureduje sva pitanja, koja se odnose na izvoz proizvoda šumarstva iz Hrvatske u Njemačku.

Trgovinski ugovor s Italijom, kao najstarijim prirodnim kupcem našeg drveta, predviđa izvoz proizvoda šumarstva u 4 mjeseca u vrijednosti od oko dvijesta miliona Kuna, što čini više od polovice sveukupnog izvoza u Italiju. Italija u glavnom potražuje crnogorično piljeno drvo, zatim celulozno drvo bukovo i crnogorično, ogrijevno drvo, drveni ugljen i bukove trupce za ljuštenje.

Proizvodi šumarstva zauzimaju važno mjesto i u našem trgovinskom ugovoru sa Švicarskom i to u vrijednosti od 270 miliona Kuna, ne računajući ovamo vrijednost tanina, što čini gotovo polovicu vrijednosti našeg ukupnog izvoza od 600 miliona Kuna. U Švicarsku se izvozi piljeno hrastovo i bukovo drvo, drveni ugljen, meko piljeno drvo, bukovi frizi, ogrjevno drvo i nešto oblovine.

U ministarstvu se poklanja velika pažnja i svemu ostalom radu, kako bi se što prije stvorili što povoljniji uvjeti za razvijanje našega šumskoga gospodarstva. Tako je velika pažnja poklonjena uređivanju šuma, odvodnji šumskog zemljišta te podizanju i održavanju građevina i građevnih naprava, koje su u vezi sa uređenjem, nadzorom, čuvanjem, upravom i režijskim iskorišćavanjem šuma. Osnivanju i uzdržavanju šumskih vrtova te pošumljavanju redovitih sjećina i čistina posvećuje se također velika pažnja, i to će pitanje biti stalna briga ministarstva. Isto

tako se vodi briga o svim stručnim poslovima, koji se odnose na arondaciju i komasaciju šumskih površina, kao i na sastav osnova za odvodnjavanja u svrhu poboljšavanja šumskog tla. Intencija je ministarstva, da se pošumljavanje Krša, goljeti i živog pijeska stavi na što širu naučnu bazu i da se u cilju pomaganja seljačkog gospodarstva te za obranu ratarskih kultura od vjetrova i cd posolice podigne što više zaštitnih šumskih pojaseva. Ozbiljna se pažnja posvećuje i pitanju lovne privrede, za koju se znade da imade velike mogućnosti razvitka s obzirom na prirodne uslove kod nas. Radi toga se nastoji iskoristiti sve mogućnosti, koje nam priroda pruža za racionalno lovno gospodarstvo.

Na području naše Države osnovana su mnoga šumsko-industrijska poduzeća za mehaničku preradu drveta i to bez obzira na kapacitet sječa i prihodnu sposobnost naših šuma. Nije se nikad vodilo računa o prihodnoj sposobnosti naših šuma pa se je zato dogadalo, da su mnoga šumsko-industrijska poduzeća preradivala velike drvine mase i izvažala preradeno i tehničko i ogrjevno drvo u inozemstvo bez obzira na domaću potrebu. A sve je to išlo na štetu našeg šumskog i uopće na štetu našeg narodnog gospodarstva, jer suiza tih velikih sječa redovito ostajale ogromne površine, ogoljene i pokrite raznim malo vrijednim šikarjem i korovom. Tako imademo na pojedinim područjima naše države mnogo velikih i malih pilana sa raznim kapacitetima, koje će trebati u budućnosti reducirati, jer nema dovoljno sirovina. **Neće se nikako moći dozvoliti u budućnosti, da se količina drva, koja će se godišnje sjeći u našim šumama, ravna prema kapacitetu i potrebi pilana, nego će se postupati obratno: broj pilana i njihov kapacitet uskladit će se prema proizvodnoj mogućnosti i prihodnoj sposobnosti naših šuma, prilagodit će se propisima redovitog etata, koji je ustanovljen gospodarskim osnovama.** U težnji, da se naše šumsko gospodarstvo sačuva od devastacija i od prevelikih sječa, a da se prema prihodnoj sposobnosti šuma usklade i privredne potrebe u našem narodnom gospodarstvu, na oprezan način će se smanjiti broj pilana. Time će se od naših šuma odkloniti jedna velika opasnost: preradba drva će se prilagoditi kapacitetu sječa odnosno prihodnoj mogućnosti naših šuma. Ovo je pitanje od osobite važnosti u Bosni, gdje su nastala velika ogoljena područja a čemu su mnogo doprinjele uprav područne pilane. Potrebno je istaći, da postoje u šumskom gospodarstvu još i mnoga druga razna pitanja, koja će trebati privesti rješenju. A da bi mogli povoljno rješiti, sve probleme, koji nam se nameću u šumskom gospodarstvu morat ćeemo u prvom redu upoznati što imamo, drugim riječima — morat ćeemo upoznati inventar naših šuma a onda na temelju inventarizacije po mogućnosti što točnije odrediti etate, kako bi se šumsko gospodarstvo u budućnosti moglo normalno odvijati na jednoj stalnoj bazi: na temelju točnog poznavanja površine šuma, inventara šuma i biologije šuma.

U našoj državi, prema današnjem stanju, imade najviše šumarskih problema svakako u Bosni. Tu nam stoje mnoga neriješena pitanja, kao što je pitanje uređenja meremata, pitanje uređenja paše, pitanje uređenja uzurpacija, kao i pitanje kolonizacije, smanjivanje opsega pojedinih šumskih uprava i čuvarskih srezova, izgradnja šumskih prometila, te izgradnja šumarija i lugarija, i uopće intenziviranje šumskog gospodarstva. Poznato je, da je Bosna glavno tržiste meke robe, pa se prema tome imadu sva pitanja u trgovackom pogledu s time uskladiti. U pojedinim bazenima

trebat će što prije utvrditi veličinu i raspored etata a onda utvrditi i potrebu pilana.

Povećani zadaci, pred kojima stoje naši šumarski stručnjaci uslijed proširenja šumarskih poslova, zahtijevat će znatno povećanje stručnog znanja i iskustva, što će neminovno izazvati potrebu za produbljivanjem i teoretske i praktične spreme prema promjenjenim prilikama. Šumarska nastava nastojat će da se proširi teoretska spreme slušača šumarstva proširenjem gradiva tako, da bi se u cijelosti moglo udovoljiti i potrebama praktičnog rada. Pored ostalog naročito je potrebno, da se trgovini drvetom posveti posebna pažnja, osobito trgovačkim običajima, sklapanju trgovačkih zaključnica i ugovora sa stranim državama, te da se što iscrpljije obradi preradivanje drveta mehanički i kemijski. Ovo je osobito važno obzirom na budući zadatak naših šumara, da vode veleobrtnička poduzeća, kako državna tako i ona podržavljena, te da aktivno sudjeluju kod prodaje i izvoza našega drveta u inostranstvo i da daju pravac našoj trgovinskoj politici drvom. Isto tako trebati će posvetiti pažnju proučavanju gradiva šumarske politike i uprave kao i privrednom poslovanju posvećujući pri tome dovoljno pažnje upoznavanju poljoprivrede i agrara kao i svih disciplina koje su usko povezane sa radom u šumarstvu. Kod reorganizacije dakle stručne nastave morati će se paziti na specijalizaciju naših šumarskih inžinjera, jer bez nje u budućnosti naši šumarski inžinjeri neće moći, da potpuno udovolje postavljenim zadacima. Osim toga morat će se šumarski inžinjeri upoznati s pitanjima carnske, prometne, trgovačke i plaćevne politike, a s naročitim obzirom na šumske proizvode, kao i s pitanjem zaštite probitaka šumskih i šumsko-veleobrtnih radnika.

Svima je poznato, da je danas u Evropi ratno stanje, koje traži povećanje intenziteta sječa, a to znači i povećanje proizvodnje. Rat je potrebe na drvu silno povećao i to u prvom redu iskorisćujući drvo kao kemijsku sirovину za tekstilnu industriju i za proizvodnju celuloze.

Prema izvještajima njemačkih stručnih listova cijekupna potreba Njemačke za drvetom iznosi preko 80 mil. m³. Radi toga je Njemačka u svojim šumama načinila i predhvate, da može udovoljiti pojačanoj potražnji. **Naša država, koja suraduje gospodarski sa silama osovine, morat će svoje šumsko gospodarstvo voditi tako, da uskladi pojačane potrebe tržišta sa stanjem svojih šumskih sastojina ne dirajući u temeljnu glavnici. Ako bi se morale pojačati sječe iz nacionalno političkih razloga, treba svakako naći ekvivalent na drugoj strani podizanjem produktiviteta.**

Prema izloženom vidimo, da su zahtjevi, koje postavlja današnjica na šumarstvo Nezavisne Države Hrvatske, vrlo veliki. Šumsko vlasništvo vezano je više nego ikoje drugo vlasništvo sa životom naroda. Ono je vezano i s obzirom na prošlost, koja je stvorila šumu, s obzirom na sadašnjost zbog mnogostranih utjecaja na život i rad narodne zajednice, a onda i s obzirom na buduće generacije, kojima moramo ostaviti ovo skupocjeno dobro sa njegovim idealnim i materijalnim vrijednostima. Čuvanjem šuma i promicanjem šumskoga gospodarstva izvršujemo veliku narodnu zadaću, pa sam za sve ovo što je dosada učinjeno u šumskoj struci zahvalan svima vama, svojim stručnim suradnicima. Znam i mogu sa sigurnošću utvrditi, da ćete, vođeni ljubavlju za našu Državu Hrvatsku, izvršiti i u budućnosti spremno sve zadatke, koje bude na vas postavila šumarska struka, i da ćete biti uvijek **ZA DOM — SPREMNI!**

Dr. NIKOLA NEIDHARDT (Zagreb):

POVEĆANJE TOČNOSTI BUSOLNIH VLAKOVA

(GENAUIGKEITSERHÖHUNG DER BUSSOLENZÜGE)

I. UVODNA KOMPARACIJA TEODOLITA I BUSOLE.

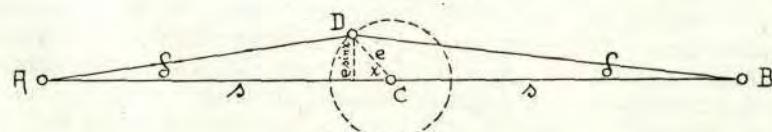
U nauci o hranidbi bilja se veoma zorno prikazuje važnost pojedinih hranivih tvari u tlu. Riše se bačva (kaca), kojoj su dužice različito dužice, pa može u glavnom da se iskoristi samo do dužine najkratće dužice. Korisno je produživati tu najkratcu, dok je gotovo besmisleno prije produživati ostale dužice t. j. dodavati tlu one hranive tvari, kojih razmijerno ima u dovoljnoj količini. Slično je i sa točnošću geodetskih mjerjenja. Svaka se izmjera može rasčlaniti u više komponenata, od kojih svaka ne djeluje jednakom na točnost rezultata. Važno je znati, koja u danim prilikama najviše djeluje. Izmjera nekog poligonskog vlaka sastoji na pr. iz mjerjenja kuteva i mjerjenja dužina, a svaka se od tih komponenata opet rasčlanjuje u daljnje komponente na pr. mjerjenje kuteva u centriranje, horizontiranje, viziranje, očitavanje itd. Poznavati komponentu, čija netočnost u danim okolnostima najviše djeluje na netočnost rezultata, znači poznavati najkratcu dužicu, osjetljivo mjesto ili da tako kažem »Ahilovu petu« izmjere.

Usporedit će najprije samo u glavnim crtama teodolit i busolu obzirom na mjerjenje kuteva (odnosno magnetskih smjerova) u poligonskim vlastima. Pri tome će naročito pokušati da istaknem njihove »osjetljive strane«. Uzeti će da se opažanja izvode tako (u oba položaja durbina na dva noniusa odnosno pola igle), da se glavne sistematske pogreške instrumenta eliminiraju samom metodom mjerjenja.

Teodolit.

Kod mjerjenja teodolitnih vlakova, čije stranice s su razmijerno kratke (čest slučaj u šumarstvu) je — bez obzira na pitanje mjerjenja dužina i pitanje nanašanja tih vlakova — jedna od osjetljivih strana centriranje instrumenta i signala. Ako na pr. centriramo teodolit (sl. 1.) za e netočno, onda kod ispruženog istostraničnog poligonskog vlaka, čije su stranice s , srednja pogreška u kutevima iznosi približno uslijed toga izvora pogrešaka ($\varrho =$ poznata konstanta $206.265''$):

$$\mu_1 = \pm 2\delta = \pm 2 \frac{e}{s\sqrt{2}} \varrho \quad \dots \quad (1)$$

Sl. 1.

Opišimo naime oko točke C u sl. 1 krug, kome je polumjer e . Svaki položaj na tome krugu je jednako vjerojatan. Izvjestan proizvoljan položaj, čiji polumjer DC zatvara sa osi AB kut x , uzrokuje pogrešku poligonskog kuta od vrlo približno: $2\delta = 2 \frac{e \sin x}{s} \varrho$. Pošto x može jednako vjerojatno da zauzme sve vrijednosti od nule do 2π , bit će kvadrat srednje pogreške kuta uslijed toga jednak:

$$\begin{aligned}\mu_1^2 &= \frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} \frac{4e^2}{s^2} \varrho^2 \sin^2 x \, dx = \frac{4e^2 \varrho^2}{2\pi s^2} \int_0^{2\pi} \sin^2 x \, dx^* = \\ &= \frac{4e^2 \varrho^2}{2\pi s^2} \left[\frac{1}{2}x - \frac{1}{4}\sin 2x \right]_0^{2\pi} = \frac{2e^2}{s^2} \varrho^2,\end{aligned}$$

a sama srednja pogreška:

$$\mu_1 = \pm \frac{e}{s} \varrho \sqrt{2},$$

što odgovara izrazu 1) i iznosu $x = 45^\circ$.

Ako se sa istom pogreškom e postavljaju pogrešno i signali A i B , na koje se vizira, iznosi srednja pogreška uslijed toga:

$$\mu_2 = \pm \frac{e}{s\sqrt{2}} \varrho \sqrt{2},$$

a ukupna srednja pogreška uslijed centriranja instrumenta i signala: $\mu = \sqrt{\mu_1^2 + \mu_2^2} = \pm \frac{e}{s\sqrt{2}} \varrho \sqrt{6} = \pm 1,735 \frac{e}{s} \varrho \quad \dots \quad (2)$

Tablica I.

e/cm	s/m			
	50	100	200	300
	μ			
0,5	35,8"	17,9"	9,0"	6,0"
1,0	71,6"	35,8"	17,9"	11,9"
2,0	2,23"	1,12"	35,8"	23,8"
3,0	3,35"	1,47"	53 "	35,8"

Tablica I daje iznose μ za $s = 50 m, 100 m, 200 m$ i $300 m$ i za pogreške centriranja $e = 0,5 cm, 1 cm, 2 cm$ i $3 cm^1$.

*) Gosp. prof. univ. **Nikola Abakumov**, koji je prije štampanja ljubezno pregleđao ovu studiju, upozorio me, da se analogni integrali nalaze i u knjizi: C. M. Соловьевъ: Курсъ низшеге геодезиї, (Moskva 1908.). Zahvaljujem i ovime gospodinu profesoru na ljubaznom pregledu i upozorenju.

¹ U šumarstvu se katkada poligonske točke označuju samo kolcima bez točnijih oznaka. To kod teodolitnih vlakova (a naročito, kad su stranice kratke) nije za preporučiti, pa bi točke kod važnijih vlakova trebalo svakako točnije označivati (urezanim ili uklesanim križem, rupicom, ekserom ili slično).

Što se tiče pogreške očitavanja, ona kod teodolita, kome je podatak a , normalno za jedno čitanje iznosi manje od $\frac{a}{2}$. Pošto smo pretpostavili, da se za svaku vizuru čita 4 puta (na dva noniusa u oba položaja durbina), bila bi srednja pogreška aritmetičke sredine manja od $\pm \frac{a}{\sqrt{4}}$, dakle na pr. kod $a = 30''$ manja od $\pm 7,5''$. Poligonski kut čine dvije vizure, dakle srednja pogreška u kutu uslijed toga bi bila manja od $+7,5\sqrt{2} = \pm 10,6''$.

Srednja pogreška viziranja može se uzeti da iznosi (po Doležalu²) $\pm \frac{30''}{p}$, gdje p označuje povećanje durbina. Kod $p = 10$ izlazi na pr. $\pm 3''$. Pošto se na svaku točku vizira dva puta (u dva položaja durbina), rezultira odatle srednja pogreška u kutu $\pm \frac{3''}{\sqrt{2}} \sqrt{2} = \pm 3''$.

Pogreška u horizontiranju teodolita odnosno u vertikaliziranju glavne instrumentove osovine djeluje na srednju pogrešku ispruženog kuta, uz pretpostavku, da su vizure nagnute za h i h' , po formuli: $\Delta' = v \sin u (\operatorname{tg} h + \operatorname{tg} h')$. Ovdje u označava kutnu udaljenost vizurne ravnine od najjače nagnutog limbovog dijametra.³ Taj azimut može jednak vjerojatno da zauzme svaki položaj od nule do 2π . Kad bi dakle h i h' bili konstantni, izašla bi srednja pogreška u ispruženom kutu uslijed nedovoljnog horizontiranja, analognim integralom kao gore sa $\Delta = \pm v \frac{1}{\sqrt{2}} (\operatorname{tg} h + \operatorname{tg} h')$. Za izraz u zagradi uzmimo $tgh \sqrt{2}$ pa dobivamo:

$$\Delta = v \operatorname{tang} h \dots \dots \dots \quad (3)$$

Tablica II.

v	vert. kut h				
	0°	5°	10°	20°	45°
	A				
10''	0,0	0,87''	1,8 ''	3,6 ''	10''
1'	0,0	5,25''	10,6 ''	21,8 ''	1'
2'	0,0	10,5 ''	21,2 ''	43,7 ''	2'
5'	0,0	26,2 ''	52,9 ''	1'49''	5'
10'	0,0	52,5 ''	1'46''	3'38''	10'

² Hartnett-Doležal: Handbuch der Niederen Geodäsie, I Band, Wien 1921, str. 275.

³ Dr. Jordan - Dr. Eggert: Handbuch der Vermessungskunde II, Stuttgart 1931, str. 357.

Tablica II daje vrijednosti po toj formuli za $v = 10'', 1', 2', 5', 10'$ i $h = 0^\circ, 5^\circ, 10^\circ, 20^\circ$ i 45° .

Za k o n, po kome srednja pogreška m_T u izmjeri kuteva djeluje na transverzalno linearno odstupanje teodolitom mjereno vlaka; možemo u glavnom kod ispruženih vlakova prikazati izrazom:

$$q_T = \pm L m_T k_T \sqrt{n} \quad \dots \dots \dots \quad (4),$$

gdje je L dužina vlaka, n broj stranica u vlaku, a k_T izvjesna konstanta.⁴ Dakle transverzalno odstupanje raste još jače nego upravo proporcionalno sa dužinom vlaka, jer što je ta dužina veća, ne samo, da je to veći L , već i \sqrt{n} .

Općenito možemo dakle reći, da je osjetljiva strana mjerena poligonskih vlakova s teodolitom:

1) kod kratkih stranica u centriranju instrumenta i signala,

2) kod strmih vizura u horizontiranju instrumenta,

3) kod dugackih vlakova u nepovoljnem zakonu, po kome pogreške pirašćuju.

Kod sve te tri točke djeluju nepovoljno kratke stranice, ako ne direktno, a ono indirektno.

Pravilnik o katastarskom premjeravanju⁵ dozvoljava u teodolitnim poligonskim vlačima i normalnim prilikama kutno odstupanje od $90'' \sqrt{n}$ što odgovara srednjoj pogreški pojedinog kuta od $m_T = \pm 30''$ dok na izuzetno teškom terenu te kod tachimetričkih vlakova $3' \sqrt{n}$, što odgovara srednjoj pogreški pojedinog kuta od $m_T = \pm 60''$. U šumarstvu odnosno

⁴ Formula 4) predstavlja aproksimaciju. Točnije formule za srednja transverzalna odstupanja prije i poslije izravnanja glase:

$$q_T = L m_T \sqrt{\frac{(n+1)(2n+1)}{6n}} \quad \dots \dots \dots \quad (a)$$

$$q'_T = L m_T \sqrt{\frac{(n+1)^4 + 2(n+1)^2 - 3}{192n^2(n+1)}} \quad \dots \dots \dots \quad (b)$$

gdje m_T treba uvrstiti u analitičkoj mjeri (vidi kasnije). Zbog jednostavnije komparacije tih formula medusobno, a i sa formulama, koje važe za busolne vlakove, aproksimirao sam ih izrazom $L m_T k_T \sqrt{n}$. Sad se samo pita, s kojim parametrom k_T se taj izraz najbolje prilagoduje formuli a), a s kojim parametrom k_T formuli b) i to unutar normalnog područja teodolitnih vlakova (a ne za $n = \infty$, kakvu je aproksimaciju dao Dr. Jordan u već citiranoj knjizi). U području $n = 3$ do $n = 20$ dobio sam za k_T iznos 0,5911 odnosno okruglo $k_T = 0,6$. Aproksimacija formule a) sa $0,6Lm_T\sqrt{n}$, skopčana je u glavnom sa slijedećim procentualnim pogreškama:

$n = 3$	10	15	20	40
4%	0%	2%	3%	3,5%

Analogno se za formulu b) (za izravnane vlakove) može po teoriji najmanjih kvadrata (u spomenutom području za n) naći $0,0817 L m_T \sqrt{n}$ ili okruglo $0,08 L m_T \sqrt{n}$. Potonja aproksimacija daje slijedeće procentualne pogreške prema ispravnom izrazu b):

$n = 3$	10	15	20	40
23%	1%	3%	5%	6%

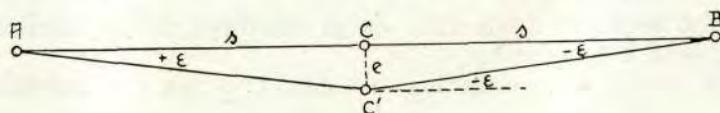
⁵ Pravilnik o kat. premj. II, Beograd 1930, str. 9.

kod mjerjenja šuma često dolaze i razmjerno kratke stranice i dugački poligoni i strme vizure, što je sve nepovoljno za upotrebu teodolita.

Busola.

Kod mjerjenja busolom odnos je pojedinih komponenata u glavnom znatno različan nego li kod teodolita. Srednju pogrešku pojedinih mjerjenih magnetskih azimuta označit će sa m_B

U slučaju, kad se radi metodom na preskok, pogreške centriranja gotovo u opće ne dolaze u obzir. Neka na pr. instrumenat bude centriran za e pogrešno (netočno) t. j. u sl. 2 umjesto u točki C u

Sl. 2.

točki C' . Izmjereni magnetski azimut $C'A$, odnosno iz njega izračunan AC' , bit će onda uslijed toga izvora pogrešan za neki iznos $+e = +\frac{e}{s}\varrho$, dok azimut $C'B$ za $-e$. Pogreške $+e$ i $-e$ se kompenziraju, pa nemaju na daljnji vlak niškakova upliva. Pogreška e ostaje dakle u točki C posve loka lizovana.

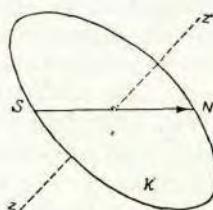
Kad se ne radi na preskok, već instrumenat postavljamo na svaku točku vlaka, pitanje je, kako onda pogreške u centriranju djeluju na srednju pogrešku m_B mjerjenih magnetskih azimuta, odnosno na transverzalno odstupanje ispruženog vlaka? Ako je azimut AC uslijed pogreške centriranja instrumenta u točki A i signala u točki C pogrešan za neki srednji iznos $\pm \frac{e}{s\sqrt{2}}\varrho\sqrt{2}$ a azimut protupravca, izmjerен u točki C iz analognih razloga pogrešan za isti srednji iznos, onda je zapravo aritmetička sredina iz oba izmjerena azimuta t. j. konačni azimut stranice AC pogrešan za $\pm \frac{e}{s\sqrt{2}}\varrho = \pm 0,707\frac{e}{s}\varrho$. Uz pretpostavku dakle, da linearna pogreška centriranja iznosi e kao i kod teodolita, imamo kod busole skoro 2,5 puta manji upliv te pogreške na srednju pogrešku m_B magnetskog azimuta nego li što je iznosio upliv na srednju pogrešku m_T izmijerenog kuta kod teodolita po formuli 2).

Pogreške viziranja, uz pretpostavku, da imamo busolne instrumente sa jednakim durbinima kao i kod teodolita, djeluju na pogrešku izmijerenog azimuta, kad se radi na preskok i vizira u dva položaja durbina, od prilične $\frac{30''}{p\sqrt{2}}$, a kad se instrumenat postavlja na svako stajalište uz inače jednake okolnosti sa $\frac{30''}{p\sqrt{4}}$. Dakle iznos, s kojim pogreške viziranja djeluju na m_B je također manji nego iznos, s kojim su uz inače jednake okolnosti djelovale na m_T .

Kod dioptera srednja pogreška jednog viziranja iznosi po Stamferu oko $10''$, dok po drugim autorima oko $0,6'$ do $1'$.⁶ Kod konvencionalnih tipova busolnih instrumenata su durbini ugrađeni više zbog optičkog mjerjenja dužina nego li mjerjenja magn. azimuta, za koje bi eventualno dostajali i dobri diopteri ili durbini sa jednostrukim ili posve malim povećanjem.

Analogno kao kod viziranja je i sa uplivom pogreške horizontiranja. Pošto se mjeri azimut a ne kut, iznos je upliva te pogreške uz inače jednake okolnosti također manji nego li kod teodolita.

Eduard Gabriel navada, da se busola može da horizontira i samo pomoću magnetske igle. Ako se dotjera da igla bude u ravnini limba, kako god okrečali limb oko instrumentove osi, onda da je instrument horizontiran. Ali to je zapravo pogrešno. Zamislimo limb K i magnetsku iglu NS u slici 3. Limb neka smo dotjerali, da je igla sa svojim polovima u ravnini

Sl. 3.

podjeljena. Kad bi i zaokremuli limb za 90° , pošto se on kod običnih tipova instrumenata okreće oko glavne osi instrumenta ZZ , a igla ostaje u svom prvotnom položaju NS , jasno je, da će i u za 90° zaokrenutom položaju limba igla još uvijek biti u visini odnosno ravnini podjeljenja, premda krug nije vodoravan. On je horizontiran samo u jednom pravcu, a to teoretski nije dovoljno,⁷ naročito, kad su vizure strme. Druga bi stvar bila, kad bi se igla (a ne limb) mogla zaokretati za 90° . Nagnutost glavne instrumentove osovine, odnosno odatle i nagnutost šilika, na kome počiva igla, vrši sigurno još i neki upliv na most igle, što bi trebalo posebno ispitati.

Zakon, po kome se gomilaju pogreške u busolnim ispruženim vlastima može u glavnom da se izrazi formulom:⁸

$$q_B = k_B m_B L \sqrt{\frac{1}{n}} \quad \dots \quad (5)$$

Taj je zakon mnogo povoljniji od onoga za teodolitne vlakove. Tamo je naime q_T rasio proporcionalno sa $L\sqrt{n}$ dok ovdje raste mnogo sporije, jer je proporcionalan izrazu $L\sqrt{\frac{1}{n}}$. Što su stranice kraće, to je n veći, pa

⁶ Doležal ibidem, str. 269.

⁷ Edmund Gabriel: Elements de Topographie, Paris 1926, str. 71 i 72.

⁸ Time nije rečeno da se horizontiranje ne može bar u glavnom da izvede sa oscilirajućom (a ne sa mirnom) iglom.

⁹ Za izravnane (izjednačene) vlakove je $k_B = 0,5$, za neizravnane, ako su mjereni sa dva vezna azimuta približno $k_B = 2$.

je q_B uz inače jednake okolnosti manji. Za busolu su obratno nego kod teodolita kratke stranice povoljne. Konkretnije poređenje zakona, po kome prirašćuje transverzalno odstupanje kod ispruženih teodolitnih i busolnih vlakova uplivom slučajnih pogrešaka u mjerenu kuteva odnosno magnetskih azimuta, provest će u zadnjem poglavlju.

Vidimo dakle, da su busolni instrumenti u principu naročito obzirom na centriranje instrumenta i signala, obzirom na zakon prirašćivanja pogrešaka i obzirom na mogućnost kratkih stranica u prednosti pred teodolitom.

Ali nisam još spomenuo najkraće dužice (komponente) busolnog mjerjenja. To su pogresnost očitavanja i netočnost položaja magnetske igle (tromost igle, promjene deklinacije tokom mjerjenja itd.).

Jordan kaže, da se kao srednja pogreška očitovanja može uzeti $\pm 6'$. To naravno vrijedi za stare tipove busolnih instrumenata. Prevot¹⁰ spominje $\pm 0,1$ centezimalna stupnja, što iznosi $\pm 5,4'$. Kod busole je dosta teško procjenjivati dijelove najmanjih intervala na podjeljenju. Kod toga se treba postaviti u pravac igle, da ne nastane paralaksa. Prevot kaže, da srednja pogreška očitavanja znatno varira kod raznih opažača i mnogo ovise o njihovoj izvježbanosti.

Pogreška očitavanja nadmašuje uplive sviju dosada razmotrenih izvora pogrešaka kod busole. Dok naime ona iznosi nekoliko minuta, dotle upliv razmotrenih izvora u glavnom samo dijelove minute. Disharmonija je očita. K tome dolazi još i tromost igle. Ako srednja pogreška pojedinog očitavanja iznosi $\pm 6'$, srednja pogreška aritmetičke sredine iz dva čitanja bi teoretski iznosila $\pm \frac{6'}{\sqrt{2}}$, dok sredine iz analognih čitanja u oba položaja durbina $\pm \frac{6'}{\sqrt{4}} = \pm 3'$. Zbog tromosti igle, koja tromost može po Jordanu¹¹ da dosegne i pola stupnja, srednja pogreška aritmetičke sredine iz više čitanja vjerojatno neće padati obratno proporcionalno sa \sqrt{n} , već mnogo sporije, što bi još zasebno trebalo ispitati.¹²

Dakle točnost očitavanja je u glavnom najkraća dužica mjerjenja busolnih vlakova sa konvencionalnim tipovima busolnih instrumenata. Od najvećeg bi efekta bilo povećati tu najkraću dužicu t. j. povećati točnost čitanja na busoli. Dr. H. Wild je kod novog tipa busolnog teodolita, svog teodolita TO, vrlo uspješno riješio taj problem. Instrumenat će prikazati u narednom poglavlju. Dr. H. Rohrer¹³ navada, da se s tim instrumentom može da postigne srednja pogreška pojedinog u dva položaja durbina izmijerenog azimuta od $\pm 1'$. U narednim će poglavljima navesti vlastite pokuse s takovim instrumentom. Instrumenat u znatnoj mjeri eliminira i štetan upliv tromosti magnetske igle.¹⁴

¹⁰ Eugen Prevot: Topographie, Paris 1925.

¹¹ Dr. Jordan ibidem.

¹² O tromosti vidi moj članak: Prilozi poznavanju tromosti busole, Glasnik Zavoda za šum. pokuse, Zagreb, koji ima doskora izači iz štampe.

¹³ Oesterreichische Zeitschrift für Vermessungswesen 1935, str. 1 do 6; Dr. Hans Rohrer: Versuchsmessungen mit Wild-Bussoleninstrumenten.

¹⁴ Vidi ¹²

Wildovim instrumentom TO produžena je jedna od najkraćih dužica (komponenata) busolnog premjeravanja. Ali s time odmah promjene deklinacije tokom mjerena postaju osjetljivom točkom mjerena.

Poznato je, da se deklinacija mijenja tokom dana, mjeseca, godine, pa i sekularno tokom niza godina. Praktički su važne promjene tokom samog mjerena busolnih vlakova. U raspravi: »Upliv varijacija magnetske deklinacije na ispružene busolne vlakove«¹⁵ sam prikazao taj upliv.

Deklinacija može unutar dana da se izmjeni posve normalno za 10', 20', pa i više. Na pr. sa spomenutim Wildovim busolnim teodolitom sam opažao promjene od 10 sekundezijsalnih minuta u roku od cigla 3 sata (dne 10. X. 1938. od 10 do 13 sati). Za vrijeme ljeta su promjene veće, da o magnetskim burama i ne govorim.

Da se dakle iskoristi razmjerno povoljna točnost opažanja kod Wildove TO busole, potrebno je promjene deklinacije uzimati u obzir, odnosno eliminirati.

Zamislio sam stoga metodu rada sa dva instrumenta. Jedan je stacionaran, smješten negdje u sredini područja izmjere; drugi je pokretan, mobilan. S pokretnim se mjere azimuti u busolnim vlačima, pa se kod kuće popravljaju (reduciraju) pomoći opažanja stacionarnog instrumenta t. j. svode na jednaku deklinaciju i tako u glavnom eliminira upliv promjena deklinacije. U četvrtom poglavlju ću prikazati svoje pokuše s tom metodom.

Nezgoda metode je u tome, što su potrebna dva instrumenta i dva opažača, dakle posao je skuplji. Lako si doduše možemo da zamislimo stacionaran instrumenat sa automatskim (eventualno fotografskim) registriranjem, dakle eliminiranog drugog opažača. Ali ipak bi uslijed drugog instrumenta bio skuplji inventar. Kod većih šumskih premjeravanja možemo zamisliti i samo jedan stacionaran na više mobilnih instrumenata.

U izvjesnim slučajevima bi metoda možda ipak mogla da dođe u obzir,¹⁶ što bi praksa trebala da pokaže. Za sada me interesuje samo pitanje, kolika se točnost po toj metodi eventualno može da postigne.

Vremenske promjene deklinacije možemo u glavnom eliminirati i pomoći podataka najbližeg magnetskog opservatorija. Ali na žalost u državi nemamo opservatorija, koji bi stalno bilježio magnetske deklinacije. Morali bi se poslužiti inostranim podacima. Osim toga opservatorije ne publikuju podatke odmah, čim ih zabilježe, već redovno godinu-dvije kasnije. Morali bismo se dakle poslužiti prosječnim podacima iz ranijih godina. Drugom prilikom ću zasebno da razmotrim tu metodu i njenu točnost. Za drugu zgodu ostavljam i važno pitanje upliva lokalnih promjena deklinacije na busolne vlakove.¹⁷

¹⁵ Šumarski List 1939, br. 3.

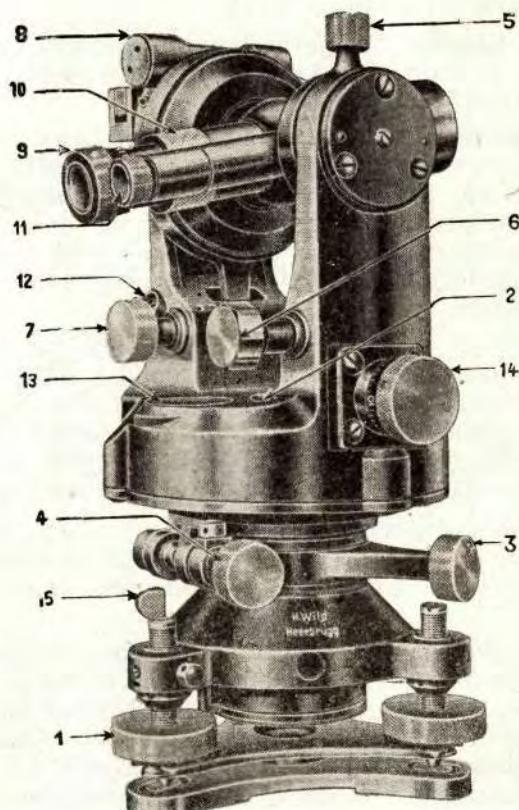
¹⁶ Kad se na pr. kod šumskih premjeravanja sa rijetkom ili nikakovom triangulacijom mora da povlače razmjerno vrlo dugački poligonski vlači. Glavni bi se poligoni premjeravali po ovoj, dok sporedni po običnoj metodi.

¹⁷ Vidi interesantnu radnju J. Mokrović: Horizontalni dio anomalnog magnetskog polja u Hrvatskoj i Slavoniji, Vijesti Geol. zavoda u Zagrebu III, 1929.

II. WILDOV BUSOLNI TEODOLIT TO.

Slika 4 pokazuje vanjski izgled instrumenta u polu prirodne veličine. Pojedini brojevi imaju slijedeće značenje.¹⁸

1 podnožni vijci. Njihov hod se može regulirati. Počivaju na trokrakoj ili okrugloj ploči: Nad tom se pločom nalazi tanja pločica, koja vrši funkciju pera. Kad se centralni vijak stativa uvije (ušarafi) u prvu ploču, onda je instrumenat doduše učvršćen za stativ, ali se još zbog centriranja može da pomiče po ploči stativa. Kad se centralni vijak dalje uvije, stegne spomenutu tanju pločicu (koja vrši ulogu pera) i instrumenat je čvrsto zakočen za stativ. Na samom centralnom vijku stoga nema centralnog pera;

Sl. 4.

2 centrički smještena dozna libela za horizontiranje instrumenta odnosno za vertikalizovanje instrumentove glavne osovine;

3 kočnica alhidade;

4 vijak za fino kretanje alhidade;

¹⁸ Vidi: prof. Ing. Stjepan Horvat: »Geodetski instrumenti i mašine za računanje na geodetskoj izložbi u Zagrebu 1935.«

5 kočnica durbina;

6 vijak za fino kretanje durbina;

7 vijak za fino pomicanje visinske libele;

8 visinska libela;

9 okular durbina. Na njemu su označene dioptriјe. Tko je na pr. kratkovid za $-1,5$ dioptriјe, treba okular da namjesti na $-1,5$, pa će u glavnom jasno vidjeti nitni križ, odnosno, ako smo jednom odredili, da najjasnije nitni križ vidimo na pr. kod $-1,5$, uravnat ćemo si u buduće uvijek na taj iznos;

10 prsten za fokusiranje durbina t. j. za udešavanje da se promatrani predmet kroz durbin jasno vidi odnosno da se poništi paralaksa. Durbin je konstantne dužine sa t. zv. unutrašnjim fokusiranjem; kratak je (10 cm), okularna cijev se ne izvlači, već se jedna leća unutar durbina pomiče okretanjem prstena i tako dotjerava da slika, što ju objektiv stvara, dode upravo u ravnnu diafragmu (nitnog križa). Durbin povećaje $10 \times$. Može da se poruči i sa povećanjem $16 \times$. Udešen je za obično (Reichenbachovo) optičko mjerjenje dužina sa konstantom 50 (ili 100), ali uz instrumenat može da se poruči i naprava za precizno optičko mjerjenje dužina.

11 mikroskop za očitavanje vertikalnog kruga (elevacionih odnosno depresionih kuteva). Nalazi se tik uz durbin tako, da se malim pomakom oka može nakon viziranja odmah da čita u mikroskopu;

12 lupa, kroz koju se čita horizontalni krug. Oko treba držati kod čitanja lupe oko 10 cm daleko od lufe. Dakle nakon viziranja kroz durbin malim pomakom oka vidimo odmah i u luki podjeljenje horizontalnog kruga. Time je izbjegnuto kretanje opservatora oko instrumenta (trešnja), a skraćeno je i vrijeme opserviranja. U slici 4 je durbin u svom prvom položaju. Na toj strani na nosaču durbina piše I (na slici se to ne vidi). Na protivnoj strani piše II tako, da smo uvijek upozorenici, u kome položaju je durbin. Lupe za očitavanje horizontalnog kruga su dvije. Druga je na protivnoj strani istog nosača, pa se upotrebljava u II položaju durbina. Iz vidnog polja prve se slika prebacuje u vidno polje druge lufe pomoći glave zasebnog vijka, koja se može da zaokreće samo za 90° , a nalazi se između obiju lupa (na slici 4 se ne vidi);

13 prozor (mlječno staklo) za osvjetljenje horizontalnog kruga. Dva su takova diametralno smještena okrugla prozorčića;

14 doboš (glava) optičkog mikrometra, na kome se čitaju dijelovi najmanjih intervala horizontalnog kruga (minute);

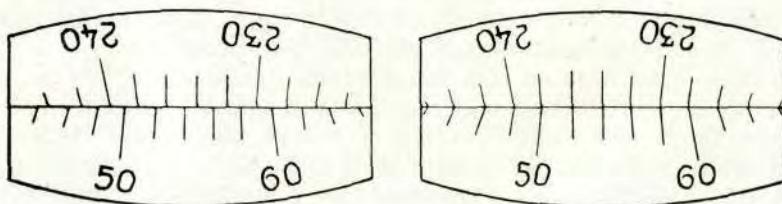
15 poluga za aretiranje (kočenje) busolnog kruga. Kad je ta poluga zakočena, instrumenat se može upotrebljavati kao običan teodolit. Isti horizontalni krug sa istim podjeljenjem i istim sistemom očitavanja onda služi za teodolitno mjerjenje.

Umjesto igle, koja kod starih tipova busolnih instrumenata služi za očitavanje magnetskih azimuta, kod instrumenta TO se jedan horizontalni krug orientira s nulom svoga podjeljenja spram magnetskog sjevera. Krug je učvršćen na magnetskoj igli.¹⁹ Kad polugu 15 otkočimo, krug oscilira. Na umirenom krugu možemo kroz luku 12 čitati magnetski azimut vizurne ravnine. Ali isti taj krug, kad je s polugom 15 zakočen, može da se — kako je rečeno — upotrebni kao limb običnog teodolita. Bez obzira na to, da li mjerimo teodolitno ili busolno, kada se okreće alhī-

¹⁹ Vidi Dr. Rohrer ibidem.

da da, horizontalni krug miruje. U tome je velika razlika spram starih tipova busolnih instrumenata, kod kojih se s alhidadom (pokretnim dijelom instrumenta) okreće i podjeljenje kruga, a i šiljak na kome počiva magnetska igla, pa nastaje znatno trenje između šiljka i igle, koja obično nema toliku silu smjera, da to trenje posve sviada.²⁰ Odatle u glavnom i potječe t. zv. *t r o m o s t* igle. Osciliranjem igla svladava trenje. Kako će je kod starih tipova svladati, kad pod njom, kad je već umirena, još okrećemo šiljak, na kome počiva? Kod TO je to eliminirano.

Kad instrumenat postavimo na neko stajalište, najprije ga centriramo i horizontiramo. Zatim odmah otkečimo busolni krug, koji slobodno oscilira. Kad nakon viziranja treba da čitamo taj krug, već je on umiren. Ako još nije, možemo ga polugom 15 laganim aretiranjem i oslobođanjem umiriti. Ako sa jednog stajališta ima da viziramo na više točaka, kod dalnjih vizura ne trebamo da gubimo vrijeme na umirivanje kruga, jer je već umiren. Kretanje vizure (alhidade) neovisno je o krugu i ne povlači za sobom kretanje šiljka, na kome počiva magnetska igla. To je važna prednost Wildove busole.

Sl. 5.

U vidnom polju lupe 12 za očitavanje horizontalnog kruga vidimo slike dijametralnih strana busolnog kruga jednu uz drugu (slika 5). Crtice podjeljenja su u sredini vidnog polja uspravne, dok prema krajevima sve jače nagnute. Svakih 10° je na krugu opisano. U vidnom polju lupe se podjeljenje dijametralne strane vidi naopačke opisano. Posebnim sistemom prizama,* koje su učvršćene na alhidadi, dovedene su naime dijametralne strane podjeljenja u isto vidno polje lupe. Okretanjem vijka 14 ih dotjeramo do poklapanja (koincidiranja). Lijeva strana slike 5 je na pr. stanje prije, dok desna poslije koincidiranja. U sredini vidnog polja su crtice podjeljenja uspravne, moguće ih je dakle točnije dovesti do slaganja. Glavno koincidiranje treba provoditi u sredini vidnog polja, dakle sa tim uspravnim crticama.

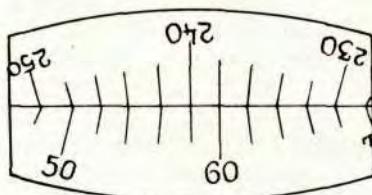
Kad je s vijkom 14 izvedena koincidencija dijametralnih strana podjeljenja (zapravo slikâ dijametralnih strana podjeljenja), čitaju se stupnjevi u vidnom polju lupe, a mimite na dobošu (glavi) vijka 14. Čita se od uspravno napisane brojke na pr. u slici 5 od 50 do 50 naopačke opisane, koja se od ove razlike za 180° (dijametralne strane). Dakle u našoj slici od 50 do 230 čitamo 4 intervala, pa je očitanje $50^{\circ} + 4^{\circ} = 54^{\circ}$, jer svakom

²⁰ Vidi pod 12.

* Vidi Ing. E. Berchtold: Der Wildische Bussolentheodolit, Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen br. 9, 1937.

tako očitanom intervalu odgovara 1° . Čitanju u stupnjevima treba dodati minute, koje se čitaju na dobošu vijka 14. Doboš je izdijeljen u 30 intervala. Pun njegov okret odgovara jednom stupnju, jedan interval na njemu odgovara dakle duploj minuti. Desetinke tih intervala se lako procijenjuju. To su onda duple desetinke minute. Instrumenat se može da poruči i u centezimalnoj podjeli. Onda intervalu na dobošu odgovara 5 centezimalnih minuta.²¹

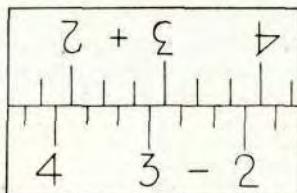
Na lijevoj strani slike 5 možemo obaviti čitanje i bez koincidiranja (manje točno). Od 50 do 232 imamo 4 puna intervala, dok ostatak procijenimo sa $32'$ pa imamo $54^\circ 32'$.

Sl. 6.

Kod čitanja treba paziti, da stvarno čitamo do dijametalne strane t. j. do naopačke opisanog za 180° (200 g.) različnog razdjeila. U protivnom lako možemo da pogriješimo za 5° . U sl. 6 na pr., treba da čitamo 59° , a ne 54° , jer je 230 za 180 različno od 50 , a ne 240 , dakle ima da se čita od 50 do 230 a ne do 240 .

Prije prenašanja instrumenta treba uvijek zakočiti (aretirati) busolni krug (polugom 15). To pravilo važi i za obične busole, ali ovdje je još važnije, jer se radi o preciznijem, skupljem i osjetljivijem instrumentu.

Sl. 7.

Vertikalni krug se čita kroz mikroskop 11. Opet su dijametalne strane podjeljenja dovedene u isto vidno polje i vide se jedna uz drugu

²¹ Kod geodetskih mjerena je kod nas još uvijek udomaćena seksagezimalna podjela, premda bi centezimalna bila u izvjesnoj mjeri praktičnija. U Njemačkoj je nedavno propisano, da se od godine 1942. kod javnih geodetskih premjeravanja ima upotrebljavati samo centezimalna podjela. Do te se godine imadu instrumenti preudesiti na novu podjelu. Iznimku čine jedino radovi u astronomiji i višoj geodeziji, gdje će se i dalje upotrebljavati stara podjela. Navadam to ovdje usput zato, da se i kod nas kod nabavaka novih instrumenata počinje da misli na centezimalnu podjelu. Naravno, onda tablična i ostala pomagala također moraju biti u toj podjeli.

(slika 7). Čitanje se ne vrši koincidiranjem (optičkim mikrometrom), već običnim procjenjivanjem. Na pr. u slici 7 čitamo depresioni kut — $2^{\circ} 55'$. Od uspravne brojke 7 do naopačke 2 ima naime 5 punih intervala i još pola. Svaki ovako očitani puni interval vrijedi $10'$, dakle je ukupno očitanje — $2^{\circ} 55'$. Uočimo li samo polovicu slike (samo gornju ili samo doljnju), vrijedi zapravo jedan interval $20'$, jer je stupanj podijeljen samo u tri jednaka dijela. Zamislimo si u sredini vidnoga polja jednu crticu kao indeks za očitavanje (kao da je mikroskop sa indeksom; tog indeksa zapravo nema). Onda bi očitavali od uspravnog 2 do tog indeksa na jednoj strani kružnog podijeljenja i od obrnutog 7 do indeksa na dijametalnoj strani. Iz takovih čitanja bi morali uzeti aritmetičku sredinu. Svaki bi interval onda iznosio $20'$. Međutim, ako čitamo od uspravne do naopačke (dijametalne) brojke, jasno je, da čitamo duplo, dakle zapravo dobivamo već aritmetičku sredinu, ako najmanje ovako čitane intervale uzimamo ne kao $20'$ već kao $10'$. Treba dakle kod takovog načina očitavanja uzeti da svaki najmanji interval na glavnom podijeljenju vrijedi polovicu svoje nominalne vrijednosti, dakle ovdje $10'$, pa da ukupno čitanje odmah bude aritmatica sredina iz čitanja na oba dijametalna mjesto kruga. Slično je bilo i kod čitanja horizontalnog kruga; gdje je zapravo najmanji interval na krugu iznosio $2'$, a uzeli smo kao da iznosi $1'$, jer smo očitavali do dijametalne strane podijeljenja. Lako je uvidjeti, da ovakav način ima velikih prednosti pred starim načinom čitanja.

U same elemente unutrašnje grade teodolita TO neću ovdje da ulazim. Drugom prilikom će eventualno u zasebnom članku prikazati opće elemente grade modernih geodetskih instrumenata (optički mikrometri, stakleni krugovi, sistemi prizama uz krugove i uz libele, durbini konstantne dužine itd.).

Teodolit TO teži 2,2 kg. Visok je oko 20 cm, širok oko 10 cm. Kutija mu je metalna, posve zatvorena (guma između dna i poklopca; posebne poluge pritežu poklopac uz dno) tako, da ne može ulaziti ni kiša, ni vлага, ni prašina. Nezgodna strana te gume je u tome, što se, ako je duže stisnuta, lako zalijepi za poklopac, pa je otvaranje kutije nešto otežano. Možda bi dobro bilo gumu zamijeniti kakovim drugim materijalom (koža).

Instrumenat ima lagan stativ. Može se poručiti i stativ za sklapanje (kao kod fotografskih aparata).

(Nastavit će se.)

ING. FERDO ŠULENTIĆ (SPAČVA):

DRŽAVNA ŠUMSKA REŽIJA I STANJE U KOJEM SE NALAZI

(AUSWERTUNG DER STAATLICHEN FORSTE IN EIGENER
REGIE UND DEREN HEUTIGER STAND)

Poslije mnogo gorkih iskustava kod iskorišćavanja naših šuma, kada je u većini slučajeva dolazilo do izražaja gledište pojedinaca, tako, da su opći interesi bili skoro potpuno zapostavljeni, vidi se u posljednje vrijeme — naročito po izjavama najistaknutijih šumarskih ličnosti — da je državna šumska režija počela sebi zamašnim koracima krčiti put. Nema šumara ni u upravnoj a ni u nadzornoj službi, koji se ovome ne bi iskreno radovalo. Prvi zato, što više u svojim revirima neće morati gledati nesimpatične i većinom nesavjesne špekulantе sa šumom, a drugi zato, što više neće morati biti lutka raznih odbora i raznih »altruistički« raspoloženih ličnosti, već će imati zadovoljstvo, da sa šunama gospodari po svojoj, čisto šumarskoj savjeti, onakvoj, kakva se u njemu rodila onim danom, kada se je posvetio šumarskoj struci.

Pošto sam se od početka svoje službe posvetio režiji, ponukan sam, da s obzirom na zadatke, pred kojima se sada nalazimo, iznesem svoja zapažanja s ovoga polja rada s obzirom na stanje, u kojem se sada nalazi državna šumska režija.

Sve što budem iznio ne odnosi se ni na koga, nije upereno ni protiv koga i nema drugog značenja, osim jednog stručnog razmatranja s krajnjim ciljem: da se pozdravi novi pokret i da mu se pridruži.

Polazim prirodnim redoslijedom: 1. doznaka, 2. proračun i prijedlog, 3. sječa i izvoz, 4. prodaja i trgovina i 5. administracija i računovođstvo.

Prije nego počнем s izlaganjem, nadam se, da će imati dosta istomišljenika, ako ustvrdim, da je sistem nepovjerenja i mnogih potpuno nepotrebnih formalnosti držao režiju u takvim okovima, da, općenito uvezši, ni izdaleka nije mogla postizati onaj uspjeh, koji su privatnici postizavali s manjom stručnom spremom, ali bez ovih kočnica.

1. Doznaka.

Praktični i formalni cilj doznačke jasan je svakom stručnjaku, pa je za to suvišno mnogo govoriti o tome. Važno je, međutim, ukazati na običaj, po kojemu se ona sprovodi i na utjecaj toga načina rada na krajnji uspjeh režije.

Ukratko: uvijek se prakticira, a i takav je propis, da se drvo prethodno doznači, izvrši kontrola doznačke, sastavi i podnese prijedlog za sječu, i tek kada stigne odobrenje, može se pristupiti sjeći.

Ista je procedura, a i tjesno vezana s ovom, i s osiguravanjem potrebnih sredstava za rad.

Ovaj način je dobar i siguran ondje, gdje su u pitanju zamašniji podhvati i planski rad u pojedinim većim manipulacijama. Ali ondje, gdje se potreba za sječu pojavljuje nenadano (vjetrolomi, izvale, sušenje itd.), ovaj način je prespor. Imamo, primjerice, sušenje briješta, gdje

se slobodno može tvrditi, da se u više od 50% slučajeva zakasnilo sa sjecom. Mnogi i mnogi m³ brestovine, od kojega se jedva dobio loš ogrev — nekada ni to — u slučaju pravodobne sječe mogao je biti iskorisćen kao vrlo dobar pilanski, pa čak i furnirski trupac. Mnogil šumar je imao priliike vidjeti, da su mu se ovakva stabla stropoštala na zemlju — i bez doznake i bez sjekire.

Kako se vidi, puno puta je priroda bila brža od forme, koja se zahtijeva. U ovakvim se slučajevima gubitci na šumskoj taksi penju čak i na stotine dinara, a da se i ne govori o gubitcima u ukupnim prihodima.

Netko će moguće primijetiti: »Pa zašto se na vrijeme ne obavi doznaka i ostalo?« Ima mnogo razloga zašto ne. Jedan je, izgleda, glavni, što se za svako stablo pojedince ne mogu praviti prijedlozi, a dok se nakupi više stabala, prva polovica je već prešla svoj »zadnji čas«.

Iz ovoga općenito izlazi: treba ovlastiti one, kojima je povjereni šuma, da mogu elastično pristupati ionim poslovima, koji su iznenada postali važni i dati bitnosti stvari prvo mjesto, jer ostalo ima značaj drugoga reda.

Svaki rad, koji se poduzima uz pretpostavku odgovornosti organizatora, poduzima se zato, da se s uloženim sredstvima dode do novih sredstava, u ovome slučaju još i više, da se spasi i iskoristi drvo u svome najvrijednijem obliku. Prema tome sredstva za proizvodnju treba dati na dispoziciju organizatoru posla, tako, da u slučaju potrebe može s njima raspolagati bez smetnje. Ima još uvijek vremena, da se obave sve potrebne formalnosti. Osim toga rashod, koji u stvari donosi prihod, nije uobiće rashod, već samo ulog. Stoga nad rashodima ovakve vrste nije potrebno mnogo razmišljati.

2. Proračun i prijedlog.

Najčešće se dogadja, da se režijski proračun sastavlja i predlaže o količini drveta ili o sortimentima, koji ni izdaleka ne odgovaraju ni količini ni sortimentima, koji će se zbilja izraditi. Nasuprot ovoj razumljivoj nepreciznosti, sâm proračun se izradjuje s točnošću na dvije decimale. Na ovakav izgled proračuna ipak se ne bi imalo što primijetiti, jer ako ništa drugo — a ono ipak pruža sliku rentabilnosti samoga posla. Međutim, s obzirom na stanovitu dubioznost same procjene i drugih čisto ekonomskih momenata, koji se samo predviđaju, a koji se kod izradbe u mnogome mijenjaju, negdje na više, negdje na niže, proračun i predviđene svote mogu imati vrijednost samo u svome krajnjem iznosu. Radi toga, pridržavajući se dosljedno proračuna, a pošto se skoro redovito ne može nikada sve predvidjeti, dolazi kod izvedbe više puta do komplikacija, pa čak i do zastoja u poslu. Kao logičan zaključak slijedi, da bi kod izrade, naročito u pogledu rashoda, režijski proračun morao imati svoju važnost samo u ukupnoj svoti, a postojeću bi razdiobu po stupcima i podstupcima trebalo zadržati samo kod knjiženja utroška u cilju dobre preglednosti po vrstama radova. Ovim se predpostavlja, da bi režiser trebalo dati veća ovlaštenja i time potpomoći njegovu vlastitu inicijativu ne ispuštajući iz vida moralnu i materijalnu odgovornost. Glavno je, da je režiser u stanju objasniti

potrebu i rentabilnost podhvata. Neizbjegivo je, da bi režiseri u ovakvom uredjenju imali i loših poteza, ali se predpostavlja, da naročito indirektne štete ni izdaleka ne bi bile tolike, kao onda, kada je inicijativa previše ovisna o čistim formalnostima. Osim toga ni loši podhvati nisu isključeni pa ni u slučaju strogih pridržavanja formalnosti u poslu. Ovdje se ne zamišlja nikakva samovolja. Ne pretpostavlja se neodgovornost i nepolaganje računa, ali zato se najviše povjerenja mora ipak imati u onoga, tko je za posao direktno vezan. Najzad se pretpostavlja, da mjesto režisera zauzimaju sposobni stručnjaci, s dovoljno prakse i ljubavi za ove poslove.

3. Sjeća i izvoz.

Sjeća, solidna i stručna izrada pojedinih sortimenata i izvoz predstavlja ono, od čega ovisi proračun rashoda i prihoda, a u velikom dijelu i apsolutan uspjeh ili neuspjeh. Bolji ili lošiji uspjeh, ili neuspjeh, ovisi od pravodobnosti izvedbe ovih poslova, od iskustva režisera te stručnosti i broja manipulativnog osoblja. **Nigdje nije potrebno više stručnosti, savjesti, discipline i neprekidne kontrole, koliko baš u šumskoj režiji!**

U savezu s time — glavni je uslov za dobar uspjeh: imati dobro i pouzdano vodeće i pomoćno osoblje. Ima dosta manipulacija, u kojima presudna važnost ovih poslova s ove strane nije dovoljno shvaćena. U dosta manipulacija može se naći, da je razmjeravanje (ajnlegovanje) i izrada potpuno prepustena samim radnicima. Za radnika, međutim, vrlo često čitavi dužinski metri ne igraju nikakvu ulogu, a da o decimetrima i ne govorimo. Mnogi manipulant, da se ne spominje radnika, nije na čistu s time, da se u većini slučajeva bolje isplati i samo jedan dužinski decimetar ostaviti u trupcu, nego cijeli metar izraditi u ogrjev.

Medutim, na žalost, ne radi se uvijek ovako. U praksi je većinom ukorijenjeno, da se, ako je potrebno škartirati od trupca svega 20 cm, odsijeca cijeli metar. To se radi samo zato, jer se ne računa, da zbog ovih 20 cm ogrjeva odlazi u metre 80 cm vrijednog tehničkog drva. Obično je u ovakvim slučajevima u stvari 20 cm drveta izrađenog u tehniku vrednije od čitavog metra izradjenog u ogrjev!

Da je izrada više puta prepustena radnicima, može se reći na milost i nemilost, često je kriva štednja u manipulativnom osoblju. Da bi rashodi na izgled bili manji, ponekad na stotine radnika dolazi jedan manipulant. Ovaj manipulant često nije u stanju svršavati administrativni dio posla, a kamo li još voditi uspješnu kontrolu nad izradom i razmjeravanjem. Konačno, u tanjoj šumi gdje radi sto radnika, ono, što oni dnevno poruše, jedan manipulant mora se dobro upeti, da sve vidi i razmjeri.

S dovoljnim brojem manipulanata prihodi se kudikamo mogu povećati, a sa socijalno-ekonomskog stajališta isplati se imati manipulanta i тамо, где privrijedi i samo toliko, koliko iznose njegova beriva. U ovome slučaju ako ništa drugo, spašen je red u manipulaciji, a drvo narodnoj privredi.

Manipulativno osoblje u državnim režijama nije do sada imalo u službi stalnosti, izuzev lugarâ, kojima je osim njihove čuvarske dužnosti povjerenia i manipulacija. Radi toga se ovo osoblje vrlo često izmjenjuje, jer svaki, čim mu se ukaže prilika za nešto stalnije, ostavlja manipulaciju.

A to znači takodjer gubitak za režijski rad, jer treba često u posao uvođiti novo osoblje. Zato bi bilo korisno manipulativnom osoblju kod državnih režija čim prije dati stalnost.

4. Prodaja i trgovina.

U svakoj trgovini pa i u ovoj ima uspjeha onaj, kome polazi za rukom, da svoje proizvode unovči na takav način i u takvom obliku, da prema drugima polučuje povoljnije cijene odnosno prihode. Ovo se može postizavati samo onda, ako je posao tako organiziran, da se ne dolazi u apsolutnu zavisnost od kupaca. Ako producent dolazi u položaj, da svoje proizvode iz čisto formalnih razloga ne može prodati u onome momentu, kada je bila najveća tražnja, ili ih pak mora prodati pošto poto, jer drugoga izlaza nema, onda će, sigurno, izostati i pravi usjeh.

U našoj šumskoj režiji prodaje se vrše po određenim propisima, koje predviđa Zakon o državnom računovodstvu. Tako na pr. kad se radi o vrijednosti preko pola milijuna, jedini način prodaje je komisijski na dražbi. Ovo je vjerojatno zato, da bi se spriječile zloupotrebe

Medutim, bez obzira na višinu vrijednosti robe, vrlo često nije to najbolji način. Prodaja, bilo direktna ili putem dražbe, svakako ide na odobrenje višim vlastima, pa još uvijek ima vremena, da se ne odobre oni zaključci, za koje bi se utvrdilo, da nisu povoljni po interesu države.

U trgovini s inozemstvom su na pr. cijene za drvarske proizvode manje ili više utvrđene, a osim toga su i inače znatno više, nego na domaćim tržištima. Radi klirinških propisa uobičajena je prodaja postavno granica »ocarinjeno i slobodno za izvoz«. Inozemne velike tvrtke se interesiraju baš za velike kvantume robe. Iz navedenoga se vidi, da se baš najskuplja roba prodaje samo na dražbama, na kojima mogu sudjelovati jedino domaći trgovci, jer radi spomenutih propisa stranci ne mogu unositi novac prije isporuke, a prodaje se vrše uz kauciju i obično ili postavno šumsko stovarište ili u najboljem slučaju postavno utovarna stanica. Radi toga i jesu do sada cvjetala židovska trgovачka poduzeća. Pošto se na dražbama nisu mogli pojavljivati stranci, pojavljivali su se oni. Tako ne samo da su oni pobirali zamašne poduzetničke dobiti, a za uloženi trud i novac koji je većinom uložila šumska režija, već je puno puta dolazilo još i do raznih nepravilnosti.

Štoviše, moglo bi se tvrditi, da je prodaja na dražbi korisna samo u slučajevima velike tražnje, i to naročito onda, kada se počinje gubiti vjera u novac i njegovu vrijednost. Tada se dogadjaju razni slučajevi, pa se ponekada poluče i takve cijene, da ostanu zapanjeni i članovi komisije i sami konkurenti. To je, medutim, igranje »vabank«. Na protiv, u normalnim prilikama, kada je novac stabilan i svi izvozni putevi otvoreni, na dražbama se većinom loše prolazi: polučuju se faktično niže cijene, nego direktnom pogodbom. Predpostavlja se svakako dovoljna stručnost onoga, kome je prodaja povjerena, te poznavanje ne samo tuzemnog već i inozemnog tržišta. Ne treba zaboraviti ni to, da se prodajom na dražbi radi raznih formalnosti gubi mnogo u vremenu i ekspeditivnosti, što je od presudne važnosti. Svima su dobro poznati slučajevi, da su šumari, i protiv svoje volje, da ne bi došli do odgovornosti pred zakonom, morali gledati, kako im prvorazredno drvo gubi i u kvaliteti i u vrijednosti.

Važan je čimbenik za dobar uspjeh, da se osiguramo što više od toga, da ne budemo baš prinudeni za prodaju. Izraditi drvo samo uz pretpostavku, da će se naći kupac, svakako je prilično riskantno, a u najmanju ruku je lutrija za bolji ili lošiji uspjeh. Za eksportnu robu, koju se i tako ne isplati rezati na pilanama, relativno nije teško, osim ako se i tu ne računa s onim fabrikatom, koji će biti proizveden u inozemstvu. Teško je za »gatersku robu«, koje po količini ima najviše i od čijega unovčenja najviše i ovisi krajnji uspjeh. Pada u oči, da velika većina trgovaca drvom, koji šumu kupuju na panju, imaju i svoje pilane. I oni prodaju eksportnu robu u obliku, ali zato gatersku robu većinom sami prerade pa prodaju kao polufabrikat. Ako ni za što drugo, a ono im pilane služe kao siguran pomagač, da i kod bolje robe ne moraju izgubiti glavu, već su još uvijek u stanju računati i izabrati ono, što im se bolje isplati. Ovo, međutim, šumskoj režiji u velikom nedostaje. Ne pretpostavlja se, da bi svaka manipulacija morala imati svoju pilanu, ali bi ipak morala imati osigurano, da u slučaju povoljnije kalkulacije ovu robu može preprodati odredjenoj pilani, koja može biti čak i posebno tijelo, takodjer u državnoj režiji, ili pak podržavljena pilana s uloženim privatnim kapitalom. Ovim bi se postigao ne samo bolji profit u korist crara, već bi i socijalno-ekonomski momenat bio potpuno zadovoljen.

Moglo bi se primijetiti, da su do sada režiseri premalo sudjelovali u prodajama. Time nisu mogli steći dovoljan vidokrug o cijenama i stanju na tržištu. Ovo je takodjer prijeko potrebno za pravljenje kalkulacija kao i za izbor sortimenata, koji će se izraditi. Dobar režiser mora biti ne samo manipulant, već i trgovac, jer će samo tako moći pravilno iskoristiti šumu.

5. Računovodstvo i administracija.

Rad u režiji su pokrenuli šumarski stručnjaci. Po svojoj spremi i poletu oni su sposobni da šumskoj režiji daju oblik i podignu je na nivo mnogo zavidniji, nego što se sada nalazi. Ali — po svemu izgleda, da propisi za rad računovodstva ne odgovaraju poslu u šumskoj režiji. Za to će biti prijeka potreba, da se što prije spremi kadar čisto režijskog osoblja koje će u radu biti elastičnije i sâmo nastojati da što više olakša i pojednostavlji posao. Nije pretjerano tvrditi, da je do sada često posao služio računovodstvu i administraciji, umjesto da ovo dvoje služi poslu.

Naročito otežavaju posao u režiji ove dvije stvari:

1. Režiseri su istovremeno i blagajnici. Ovo ne samo što ide na štetu vremena, koje režiser može korisnije upotrijebiti za čisto stručne rade i nadzor posla, već i ako se ovdje zastupa stanovište sistema povjerenja, nije zgodno, da organizator istovremeno rukuje i s novcima. (Drugo je kod Šumarija). Umjesto što razni pisari vode knjigovodstvo i imaju za pomoćnike opet pisare, bio bi mnogo uredjeniji posao, da knjigovodstvo i blagajnu vode stalni činovnici, a oni po potrebi da za pomoćnike imaju i pisare.

2. Okružna blagajna. Sadašnjim svojim komplikiranim ustrojstvom zadaje ona više posla i piskaranja (većinom nepotrebnog), nego sve drugo. Samo ubiranje osigurnine od radnika prema radnim danima ne samo što komplicira i nevjerojatno otežava posao, već je i nepravedno. Ako radnik radi lošeg vremena ne može raditi svakog dana neprekidno, onda mu sva zarada ode za okružnu blagajnu.

Ni sistem prijavljivanja i odjavljivanja ne odgovara potrebama.

Odbitke treba ubirati, ne po radnim danima, već u postotcima od ukupne brutto zarade. To bi za radnike bilo pravednije, a posao bi se olakšao za sigurnih 70%. U pogledu prijavljivanja i odjavljivanja, prema prednjem, radni dani gube svoj značaj, a prijava i odjava, pošto se inače vodi točna evidencija o radnicima u manipulacijama, u koliko je uobiće potrebna, mogla bi se obaviti i kasnije i to sve putem kopija — odjedamput, umjesto da prijavni i odjavni listovi putuju od manipulacije okružnoj blagajni i od okružne blagajne manipulaciji.

U slučaju liječničkih intervencija bit će manipulacija pod odgovornošću upravitelja — uvijek u stanju da da točnu potvrdu o uposlenju sa svima podatcima, koji budu potrebni, bez obzira na to, da li je prijava obavljeno ili nije.

Ovdje se valja osvrnuti još i na investicije. Nekako je opća crta u državnom računovodstvu bila, da se »kresu« predviđani rashodi — sve s jednim ciljem, da ukupni rashodi u proračunu budu što manji. U većini slučaja je povlači to sa sobom stvarne gubitke, jer se radi nedovoljnih kredita ili zaostaje u poslu, ili ide na uštrbu solidnosti izrade objekata, ili se radi o izvode usmanjenom obimu. Da se radi ovakvih »šteda« naplaćuje, što onda pretstavlja indirektne rashode, jasno je.

*

U vezi prednjih razmatranja uslijedio bi prijedlog:

- a) režiju treba po mogućnosti potpuno osamostaliti osnivanjem samostalnih režijskih ravnateljstava; teritorijalni obim ovih ravnateljstava ovisio bi prvenstveno od ekonomsko-trgovački srodnih prilika;
- b) što veće pojednostavljenje računovodstva i administracije;
- c) režiserima osigurati veću samostalnost u poslu;
- d) osigurati, da se prodaje proizvoda mogu vršiti više na trgovačkoj osnovi. Time bi se postigao napredak i kod izrade u šumi. Dosadanja izrada i prodaja po uzancama je zastarila. Danas postoji već nepisane uzance, i to za svaku pojedinu tvrtku druge. Samo ovakvim radom bi se moglo doći do polučivanja odgovarajućih cijena i do najrentabilnijeg iskorišćenja šuma;
- e) neophodno je potrebno održavati barem jednamput mjesечно skupštine režisera. Na ovakvim sastancima bi se kolegijalno rješavali svi problemi, rad bi bio jednoobrazniji, a svi režiseri bili bi prosječno obavješteniji i imali bi određeniji pravac u izvodjenju poslova.

ZUSAMMENFASSUNG.

Zwecks Förderung der Auswertung der staatlichen Forste in eigener Regie schlägt der Verfasser einige technische und administrative Reformen vor.

Die Redaktion

SAOPĆENJA

ŠTO BI VALJALO PODUZETI, DA SE PODIGNE LOVNO GOSPODARSTVO U OKVIRU ŠUMSKOG GOSPODARSTVA?

Dnevno se iznose prijedlozi, što bi valjalo poduzeti, da se unaprijedi ovo ili ono, što je u vezi s narodnim gospodarstvom. A to je i razumljivo. Koliko se u nas već raspravljalo i o lovnom gospodarstvu. A baš danas je taj problem aktuelniji i važniji, nego je možda ikada prije. I doklegod šumsko i lovno gospodarstvo bude na brizi šumara, red je, da se baš šumar s tim pitanjem i pozabavi.

Po svemu izgleda, da će uslijed sve veće napučenosti i s time u savezu uslijed brižljivije obrade poljoprivrednog zemljišta i potrebe stvaranja takovog zemljišta, divljač malo pomalo ostati bez prirodnih zaklona i uslova svoga opstanka u polju i da će se postepeno povlačiti u svoje pravo prirodno boravište, u šumu. Stoga je red, da promotrimo mјere, koje bi valjalo poduzeti, da se podigne lovno gospodarstvo u našim šumama, kako bi i taj dio narodnog gospodarstva bio što savršeniji. Razumije se, da danas prihoda bez investicija nema, jedno je o drugome ovisno.

Prema tome, da lov i u šumama ne propadne, jer izgleda da će ga u polju sve više nestajati, i da s time ne nastanu štete po narodno gospodarstvo, trebalo bi po mome mišljenju poduzeti ovo:

1. Na šumar, fakultetu valjalo bi lovno gospodarstvo predavati kao redovan predmet, i iz te discipline polagati ispit tako, da apsolventi fakulteta budu imali potpunu spremu u toj grani gospodarstva.

2. Kod svake državne šumarije, gdje je prilika da se podigne lov, valja postaviti jednog izučenog i lovačkим ispitom i praksom osposobljenog lovca. Praksa je dosada pokazala, da lugari t. j. čuvari šuma, kraj velike površine čuvarskog sreza i ostalih poslova oko čuvanja, uzgoja i iskorišćavanja šume, ne mogu dospjeti da više pažnje posvećuju lovnom gospodarstvu. Osim toga svi čuvari šuma ne pokazuju volje i smisla, a manjkaju im i prirodene sposobnosti, da budu lovci — uzbajači. Za tu službu treba birati ljude. Kad bude svaka šumarija imala po jednog izučenog lovca, onda će upravitelj šumarije moći svladati sve poslove oko vođenja lovog gospodarstva.

Bez izučenih lovaca ne može se voditi uredeno lovno gospodarstvo. Kad bude imali izučenih lovaca, ne će biti potrebno, da se luta bez vodića po šumi i lovištu s lovnom uputnicom — i da se ne nalazi divljači ni ondje, gdje je zaista ima dosta. Isto tako ne će se onda dogoditi, da gosti bez lovca-pratioca, sami po svojoj volji, vrše odstriel visoke divljači, i da kod takovog lova bude glavno, da je divljač ustrijeljena, bez obzira na to, da li je bila određena za odstrijel ili ne. A baš pogrješnim odstrijelom mogu se nanijeti velike štete lovnom gospodarstvu. Kad bi postojali osposobljeni lovci kod šumarije, vodila bi se kontrola o ustrijeljenoj divljači, o vaganju i mjerenu divljačine, o iskorištenju kad lovac pridrži za sebe samo trofeju, i tako redom. Tko danas vodi podatke o težini i jačini odstrijeljene divljači i gdje se čuvaju podaci o mjerama trofea (rogova)? Gdje su podaci o uginuloj i stradaloj divljači i t. d. Svi su ti podaci, točno pobilježeni i sredeni po godinama, od velike važnosti za promicanje lovнog gospodarstva.

Osposobljeni lovci vršili bi potreban odstrijel za uzgoj divljači (razmjer u spolovima, bolesti i t. d.), jer se to ne može prepustiti neiskusnim lovcima. Za vrijeme velikih snijegova i zapadnih zima mogla bi se pod vodstvom lovca i uz pomoć čuvara šuma poduzimati racija na zvjerokradice, mogle bi se provesti mјere za čuvanje i prehranu divljači i sve ono, što je potrebno za uzgoj i mir u šumama, koje su izlučene za lovno gospodarstvo. Ukratko: lovac bi bio odgovoran za čitavo stanje

lova i divljači u dotičnoj šumariji, kao što je čuvar sreza odgovoran za stanje šume u čuvarske sreze, te bi prema uspjesima svoga rada bio ocijenjen od svoga nadležnog upravitelja. U ovom slučaju čuvari šuma ne bi trebali nositi lovačko oružje već bi bili oboružani karabinama za čuvanje šume i za nužnu obranu.

3. Za intenzivnije vođenje lovnog gospodarstva svako ravnateljstvo šuma imade, već prema izdanim pravilnicima za upravu i nadzor nad lovištima, osnovati lovni katalog, izlučiti lovišta za uzgoj visoke divljači te izraditi osnovu za lovno gospodarstvo za razdoblje od devet godina (t. j. za tri trogodišta).

I ovdje treba naglasiti, kako sve naše šume, po svom geografskom i klimatskom položaju, pružaju osobite prirodne uslove za uzgoj divljači. Na mnogim našim šum-površinama, držim, da bi prihod od lovnog gospodarstva, kad bi se ono uredilo i vodilo prema suvremenim principima, premašili prihode od šumarskog gospodarstva u užem smislu, koje u višim nadmorskim zonama i ne može davati bogzna kakove prihode na drvu; čak držim, da bi se na takovim površinama čitavo šumsko gospodarstvo dalo voditi tako, da se za podlogu uzme prihod od lova.

Sjetimo se samo velikog tetrijeba, te naše najljepše i najplemenitije pradiviljači, koji nama lovcima dvadesetoga stoljeća zapjeva još samo rijetku pjesmu iz tajanstvenih dana već davno utonulog doba. Ta prelijepa divljač dolazi u našim lovištima još u priličnom broju, a sve do danas još njegova staništa i lovišta nisu kod nas izlučena niti im je posvećena nužna pažnja.

Sjetimo se i medvjeda, koji, izgleda, više nikako ne spada u današnji vijek tehnike, i koji, kao prirodni spomenik prošlosti i rijekost naše faune, još danas pada vrlo često kao žrtva strihnina — radi krajnje nepažnje.

Kakovi bi se kapitali dalj izbiti samo iz te dvije vrsti naše visoke planinske divljači! A da i ne spominjem uzgoj naše odlične rase srna, čiji bi se broj smisljenim lovnim gospodarstvom u kratko vrijeme mogao udeseterostručiti. Koliko bi samo to bili veliki kapitali u narodnom gospodarstvu, bilo u turističke, bilo u čisto lovačke svrhe (rogovi) a bilo kao meso i divljačina za narodnu prehranu, osobito kao zaliha za teška izvanredna vremena (n. pr. za vrijeme rata), jer naši primjeri važu i do 40 kg žive vase i do 20 kg čiste divljačine (mesa).*)

A gdje su jeleni i divokoze?

Nije potrebno da više spominjem i ostalu našu divljač i zvjerad. Sve investicije za uredenje lovnog gospodarstva stostrukto bi se isplatile u najkraće vrijeme uz ostale koristi i prihode, što ih inače donosi lov i vršenje lova. A da sve to ne bi bilo na štetu našeg ugleda u svijetu, ne treba posebno isticati.

4. Konačno mislim, da bi i kod nas trebalo obratiti više pažnje naučnom ispitivanju pojedinih momenata lovnog gospodarstva: bilo da se u krilu odjela za šumarstvo, bilo uz katedru za lovstvo na šumarskom fakultetu osnuje poseban zavod za ovaj rad. U tom zavodu prikupljali bi se podaci sa čitavog područja Države i proučavala bi se potanje pojedina pitanja, koja se odnose u prvom redu na biologiju lovne divljači kod nas. Postignuti rezultati praktički bi se primjenjivali za promicanje lova i lovnog gospodarstva.

*

Ovo su nekoje misli i prijedlozi iz velikog područja lovnog gospodarstva; ovo je samo nabačena okosnica onoga, što bi valjalo najprije poduzeti, kad mislimo na intenzivnije vođenje lovnog gospodarstva. Oživotvorene toga stoji ne samo do naših državnih vlasti, nego i do sviju naša.

Ing. Z. Turkalj

*) Vidj članak istoga pisca u »Lov. ribar. vjesniku« broj 6. 1941.: Što bi valjalo poduzeti za unapređenje naših srnečih postojbina.

IZ DRUŠTVA

ZAPISNIK

sjednice upravnog odbora Hrvatskog šumarskog društva održane dne 13. rujna 1941.

Sjednica od 13. rujna 1941. god., koja je održana u društvenim prostorijama Hrvatskog šumarskog društva, četvrta je 1940./41. god. Sjednici su prisustvovali: Ing. Ante Abramović, predsjednik; Ing. Petar Ostojić, podpredsjednik; Ing. Vladimir Bosiljević, tajnik; Oskar Dremil, blagajnik; Ing. Petar Prpić, urednik »Hrvatskog šumarskog lista«; odbornici šum. inžinjeri: Ivan Asančaić, Makso Fischer, Ivo Godek, Josip Jozić, Krešimir Katić, Mihovil Markić, Milan Rosandić, Stjepan Škopac. Sjednici prisustvuje i Dr. Josip Balen, kao novi urednik »Hrvatskog šumarskog lista«, te Ing. Oskar Piškorić, poslovni tajnik.

Otsutnost na sjednici ispričaše Ing. Rasim Bećiragić, Ing. Čedomil Koludrović i Ing. Petar Matković, a ne ispričaše odbornici Ing. Dane Bulut, te Ing. I. Lončar.

Dnevni red:

1. Riječ predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika.
4. Izvještaj urednika »Hrvatskog šumarskog lista«.
5. Rasprava o prijedlogu proračuna za 1942. god.
6. Izdavanje »Hrvatskog šumarskog kalendar« i pokretanje stručne knjižnice.
7. Prijedlozi za glavnu skupštinu.
8. Promjene u članstvu.
9. Eventualije.

1. Riječ predsjednika.

U 4 sata poslije podne otvara predsjednik sjednicu, pozdravlja prisutne odbornike, te saopće brzojave Ing. R. Bećiragića, koji je morao prekinuti put u Zavidovićima, te Ing. Koludrović i Ing. P. Matkovića iz Makarske, kojim javljaju da ne mogu sjednici prisustrovati.

2. Izvještaj tajnika.

Zadnja sjednica upravnog odbora održana je dne 4. svibnja o. g. Obzirom na vanredne današnje prilike tokom trećeg tromjesečja o. g. nije sazivana ni jedna sjednica, već se održavanje ove vezalo sa sutrašnjom redovnom glavnom godišnjom skupštinom. O radu u međusjedničkom razdoblju izvestiti je odbor o slijedećem:

1. **Raspoložba društvenom imovinom.** A) Tu je u prvom redu popravak društvenog doma odnosno obnova dvorišne fasade. Zaključkom upravnog odbora od 4. svibnja o. g. povjerenja je gradevnom odboru briga i izvršenje obnove dvorišne fasade. U tu svrhu sazvana je za 23. srpnja sjednica ovog odbora kojoj su prisustvovala gg.: Ing. A. Abramović društveni predsjednik, Ing. L. Krišković, Dr. J. Balen, M. Drnić, Ing. P. Prpić, O. Dremil, Ing. V. Bestal, te ing. O. Piškorić. Na toj sjednici zaključeno je:

a) Nakon pregleda ulične fasade društvenog doma, da se imaju ukloniti ove manjekavosti: na istočnoj fasadi popraviti podkrovni vijenac zgrade, koji je stradao od zakisivanja, a na zapadnoj popraviti također podkrovni vijenac te ton boje drugoga sprata prilagoditi boji ostalih spratova.

b) Obnova dvorišne fasade da se povjeri poduzetniku St. Hauptfeldu za paušalni iznos od 59.000.— Dinara a uz ove uvjete: 1. obitanje cijele stare žbuke do gole opeke uz dobro i duboko čišćenje svih reška; 2. na površinu oštrcanu cementnim mlijekom

nanijeti donji sloj grube žbuke u produženom cementnom mortu razmjera 1:2:8, a na ovaj gornji sloj žbuku od čistog cementnog morta 1:5 od samoborskog dolomita, broj 2 i 3 (po 40 i 60%), koji se ima navući (štosati); 3. rok izvedbe 31. kolovoza o. g.

Radove, koje je nadzirao poslovni tajnik Ing. O. Piškorić izvršio je poduzetnik Hauptfeld u redu u ugovorenom roku, te je 5. rujna izvršena pohvalba ovih. (Broj 753.—1941.)

B) Po predmetu kupa nekretnine za društvenu gotovinu odnosno za kup posjeda u Kaštel Kambelovcu predlaže se, da se skine s dnevnoga reda. (Broj 77.—1941.)

Zaključak: Izvještaj se prima na znanje te se odobrava poduzetniku St. Hauptfeldu isplata utanačene svote prema uvjetima utanačenja. Predmet kupa nekretnina skida se s dnevnog reda.

2. Preuzimanje imovine bivšeg J. Š. U. 1. kolovoza o. g., a prema zaključku upravnog odbora od 4. V. Hrvatskom šumarskom društvu predana je sveukupna imovina bivšeg Jugoslovenskog šumarskog društva zajedno s cijelokupnom arhivom. Predani su i predmeti o osnivanju predviđenog Saveza šumarskih društava Kr. Jugoslavije u kojima se nalazi i materijal o obnovi Hrvatskog šumarskog društva (br. 598./41.) — Uzima se na znanje.

3. Ugovor s kućepaziteljem i društvenim podvornikom, Markom Piljek, nije potpisao već je predložio svoga sina Mirka. Predlaže se raspisati natječaj za ovo mjesto.

Zaključuje se, da se ispitaju sve okolnosti te tako postupi.

4. Šumarski muzej. Za prijedlog o reorganizaciji Šumarskog muzeja gg. prof. Dr. J. Balen, Ing. Horvat i Ing. Piškorić izvršili su pregled muzeja dne 22. srpnja o. g. i utvrdili:

I. Stanje je muzeja kako slijedi: Danas se muzej nalazi u tri sobe, koje se nalaze u drugom katu zgrade i to na južnoj strani t. j. spram Vukotinovićeve ul. Nadalje je utvrđeno: 1. stvari muzeja nalaze se u dobrom stanju, samo su prostorije premalene za njihovo valjano smještanje; 2. u posljednjih 20 godina muzej nije obnavljan; 3. konstatira se slab posjet muzeju i to ne samo šire javnosti nego i istih studenata šumarstva; 4. muzej je u svakom slučaju potreban i to: u prvom redu onim dacima, koji polaze šumarski fakultet, a zatim i za širu javnost.

II. Da muzej posluži svojoj svrsi među ostalim potrebno je: a) veće prostorije (barem 800 m² spram današnjih 200 m²); b) provedba suvremene nomenklature; c) upotpuniti i obnoviti muzej, koji bi imao služiti i kao stalna izložba šumarstva, s kartama, fotografijama, zbirkama, grafikonima i t. d., materijalom koji bi prikazao hrvatsku šumu; d) izdati katalog šumarskog muzeja, koji bi dobro poslužio i kao propagandno sredstvo za šumarstvo; e) da upravu muzeja preuzeme društvo, te vodenje i izvršavanje pripremnih radova povjeri jednom članu odbora. (Broj 615—1941.).

Ujedno se izvješćuje, da je mjeseca lipnja o. g. izvršeno čišćenje, desinficiranje i štrcanje protiv moljaca zbirke ptica i sisavaca šumarskog muzeja, po g. Alingeru, preparatoru Hrv. zem. zoološ. muzeja u Zagrebu. (Broj 658—1941.).

Na izvještaj tajnika g. prof. dr. Balen obrazlaže potanje svrhu muzeja, te vesli, da se skupštini predloži: Preuzimanje muzeja u upravu Društva time, da se ovlasti upravni odbor na izbor povjerenstva, koje će sastaviti program rada na obnovi muzeja.

G. ing. M. Rosandić dodaje, da bi Ministarstvo šumarstva i rudarstva trebalo dodijeliti na rad jednog podvornika obzirom na općenito značenje šumarskog muzeja.

Zaključak: Prijedlozi primaju se.

5. Tri desetpetogodišnjica smrti Josipa Kozarca. Ova obljetnica obilježena je ovim radom:

a) U Hrvatskom Šumarskom listu broj 8.—9./1941. tiskano je »Josipu Kozarcu o tridesetpetoj godišnjici njegove smrti«, Dr. Lj. Maraković: »Josip Kozarac kao umjetnik« i dr. J. Balen: »Josip Kozarac kao šumarski stručni pisac«.

b) Na državnoj radio postaji na obljetnicu smrti t. j. 21. kolovoza održana su istonoslovna predavanja kao članci u Hrvatskom šumarskom listu.

c) U svim hrvatskim dnevnicima izašli su prikazi o Josipu Kozarcu kao književniku i šumaru izrađeni po društvenim članovima Dr. J. Balenu i Ing. O. Piškoriću.
Uzima se na znanje.

6. K osamdesetom rođendanu Eduarda Slapničara, um. ravnatelja durdevačke imovne općine Hrvatski šumarski list donio je o ovom šumaru-veteranu prikaz (broj 7. Š. L.) na čemu se g. Slapničar zahvalio. (Br. 611./41.).

7. Biće podružnice J. Š. U. u Banjaluci i Sarajevu. Na području Bosne postojale su dvije podružnice b. J. Š. U.: u Sarajevu za bivšu Drinsku banovinu kojoj je pripadalo i članstvo iz hercegovačko-dalmatinskog dijela bivše Zetske banovine, te u Banjaluci za bivšu Vrbasku banovinu. Radi obaviještenja o članstvu te osiguranja imovine podružnice Hrvatsko šumarsko društvo obratilo se ravnateljima državnih šuma u Sarajevu i Banjaluci g. ing. R. Bećiragiću i g. ing. S. Kutleši, koji su predložili ove izvještaje:

a) Ing. R. Bećiragić dopisom od 12. VIII. 1941. iz kojeg je vidljivo da sarajevska podružnica nije preko dvije godine radila. Broj članova prema imeniku iznosi 130 od čega svega 16 s područja Srbije. Podružnica posjeduje uložnu knjižicu biv. drž. hipotekarne banke u Sarajevu 1.399/II—322 iz god. 1933. na svotu od 8.317.50 Kuna (bez kamata za 1940. i 1941 god., gotovina od 162.— Kune, te inventar u drž. šumarskoj kući u Kruščici (na području šum. uprave Vitez) nabavne vrijednosti 7.543.50 Kuna (broj dopisa 658—1941).

b) Ing. S. Kutleša usmeno je saopćio društvenom tajniku ing. O. Piškoriću, da podroban izvještaj sa same podružnice ne može predložiti budući da se jedina osoba koja bi mogla pružiti podatke g. Stanko Čebašek nalazi u vojsci. Među ostalim podružnica je bila vlasnik jedne kuće nedaleko Banjaluke, koja je podignuta na državnom zemljištu. U kući stanuje lugar drž. šuma te je sačuvana u cijelom.

Prima se prijedlog Ing. P. Prpića, da se u tim mjestima osnuju Klubovi šumara, koji bi preuzeли imovinu bivših podružnica.

8. Hrvatski šumarski list na poklon zatražio je Stožer ustaške mladeži u Banjoj Luci (br. 621./41.). Odobrava se poklon.

9. Isplata separata po Društvu. G. Dr N. Neidhardt molí HŠD, da bi Društvo snosilo trošak separata opisa ekskurzije apsolvenata šumarstva zagrebačkog fakulteta iz 1940. god. (Br. 521./41.).

Zaključak: Društvo ne može snositi troškove zasebnih otiska, te ih po tome moraju platiti autori.

10. Poučno štivo o šumi. Kotarsko poglavarstvo u Crikvenici dostavilo je društву prijevod poučnog članka o šumi za školsku djecu sa zamolbom da se preporuči kod Ministarstva za nastavu. — Odobrava se.

11. Skupština za 1941. godinu. Prema pozivu od 23. kolovoza o. g. održat će se 14. rujna o. g. Za ovu skupštinu odobrile su Hrv. drž. željeznice popust od 50%, a Ministarstvo šumarstva i rudarstva dopust za društvene članove i posjetioce skupštine. (Broj 373./1941.). — Uzima se na znanje.

12. Komisacione izložbe. Zbirni posjet šumara koji prisustvuju glavnoj skupštini predlaže dr. prof. N. Neidhardt (broj 347./41.).

Zaključak: Predložit će se skupštini zajednički posjet izložbe u 4 sata poslije podne.

13. Članstvo II. banske I. O. Ravnateljstvo šuma II. banske imovne općine želi biti član utemeljitelj Hrvatskog šumarskog društva i pita, da li je potrebno da opet uplati članarinu (Br. 762.-41.).

Zaključuje se, da je članarinu utemeljitelja dužna uplatiti, kao i ostale juridičke osobe.

14. Članarina Kr. Mifke Šum. savi. g. Krešimir Mifka želi postati redovni član Hrvatskog šumarskog društva. U tu svrhu pak treba, da uplati sav dug b. JŠD. Svojim dopisom od 14. lipnja o. g. moli, da mu se na članarini dužnoj b. JŠD-u odobri otpis duga od 50%. (Br. 445.-41). Zamoljeni otpis od 50% dugovine odobrava se.

15. Skupština Saveza lovačkih društava. Savez lovačkih društava poziva naše društvo na svoju godišnju skupštinu, koja će se održati dne 12. listopada o. g. (Br. 761.-41.).

Zaključuje se, da Hrvatsko šumarsko društvo zastupa društveni predsjednik g. Ing. A. Abramović.

3. Izvještaj blagajnika.

Blagajnik predlaže sjednici upravnog odbora izvještaj, koji je jednak istom izvještaju za glavnu skupštinu izuzev stavka o povišenju članarine. Kako se ovaj izvještaj nalazi u zapisniku skupštine, to se o ovom zapisniku posebno ne bilježi.

U raspravi o povišenju članarine naročito su sudjelovala gg. odbornici Dr. J. Baleen, Ing. I. Asančaić, Ing. Kr. Katić, te Ing. Stj. Škopac predlažući svi povišenje današnje članarine. Ovo povišenje diktirano je povišenjem troškova tiskanja Šumarskog lista, kako je to istaknuto i u blagajničkom izvještaju. Na smanjenje opsega Šumarskog lista ne može se ni pomisliti s razloga, što je to najjača manifestacija ne samo Hrvaskog šumarskog društva nego cijele hrvatske šumarske struke, kao u tuzemstvu, tako i u inozemstvu.

Zaključuje se predložiti skupštini povišenje članarine na 240 Kn. god.

Po dalnjem prijedlogu g. Ing. Kr. Katića zaključeno je predložiti skupštini, da ovlasti upravni odbor na određivanje članarine za Hrvatsko šumarsko društvo prema troškovima tiskanja Šumarskog lista, jer se sada još ne zna, da li će današnje cijene ostati na visini kako su danas ili će i dalje biti povišene. Po prijedlogu pak Dr. J. Baleena zaključeno je nadalje predložiti skupštini zaključak, da se članarina ubire po isplatnim blagajnama prigodom isplate mjesecnih beriva.

Obzirom na dug nekojih članova na članarini za 1940. god. zaključuje se, da se svaki pozove na platež duga do 15. listopada o. g. time, da nakon ovog roka prestaje biti članom društva.

4. Izvještaj urednika.

Prije izvještaja urednika predsjednik g. Ing. A. Abramović zahvaljuje se prijašnjem uredniku »Hrvatskog šumarskog lista« g. Ing. Petru Prpiću, koji je preuzeo uredništvo lista u njegovim najtežim časovima t. j. kada je ovaj list preuzet od b. Jugoslavenskog šumarskog udruženja.

U svom izvještaju g. prof. Dr. Baleen moli odbornike, da stave svoje primjedbe na uređivanje lista, budući da list stvarno uređuje upravni odbor. No i bez toga želi čuti direktive za uređenje, kako bi list zadovoljio svoje čitaocе i kako bi »Hrvatski šumarski list« dostojno reprezentirao hrvatsko šumarstvo. Da bude ovo potonje što uspješnije apelira kako na odbornike tako i na cijelokupno članstvo, da list podupru aktivnom suradnjom šaljući svoje priloge.

Urednik nadalje saopće dopise tiskare, koja javlja o novim povišenjima tiskanja Šumarskog lista. Tako su cijene klijeja povišene od 90 banica po cm² na 1 Kunu (Br. 572.-41.), a cijene sloga za 20% (Br. 676.-41.).

Urednik izvješćuje sjednicu o dopisu Interreklam-a, kojim ovaj dostavlja za tiskanje u Šumarskom listu oglas šumarsko-industrijske škole Holztechnikum (u Rosenheimu, Bav. Alpe) uz naročiti popust. (Br. 716.-41.). Zaključuje se, da se oglas može tiskati samo uz redovne cijene oglasa.

Urednik izvješćuje, da je u zajednici s odbornicima gg. Ing. M. Markićem i Ing. P. Prpićem izvršen izbor knjiga, koje će se nabaviti po proračunu za 1940. god. Ta djela jesu:

1. Dr V. Dieterich: Forstliche Betriebswirtschaftslehre I. u. II. Bd.;
2. Knigt-Wulpi: Furniere und Sperrholz, I. u. II. Bd.;
3. L. Vorreter: Handbuch für Holzabfallwirtschaft;
4. F. Kollmann: Technologie des Holzes;
5. C. A. Schenck: Fremdländische Wald und Parkbäume, I.—III. Bd.;
6. Dr L. Hauska: Das forstliche Bauingenieurwesen, I.—III. Bd.

Nadalje predlaže, da se Društvo pretplati na Hrvatsku bibliografiju, obično izdanje (cijena 60 Kn), te da kupi knjigu Knjižnice u gradu Zagrebu», kojoj je knjizi cijena 50 Kn. (Br. 593. i 643.-41.). Prima se.

5. Rasprava o proračunu za 1942. god.

Proračun za 1942. god. tiskan je k Izvještaju Hrvaskog šumarskog društva o radu za godinu 1940.-41. U dijelu prijedloga proračuna primitaka povišen je primitak s naslovom članarine, kako je to zaključeno prigodom rasprave o blagajničkom izvještaju. Tako mjesto predloženih 50.000 Kn stavljia se u prijedlog 120.000 Kn. Da se pak pokriju rashodi ovog proračuna povećana je i dotacija ovom proračunu iz glavnice za redovite potrebe od 18.300 Kn na 24.500 Kn.

Kod rasprave o proračunu izdataka zaključeno je, po prijedlogu Ing. VI. Bosiljevića, kao i Ing. Kr. Katića i Ing. M. Markića, preložiti skupštini povišenje nagrada društvenom tajniku, blagajniku i uredniku i to prvim dvjema na 1700 Kn, a uredniku na 1900 Kn. Ujedno je zaključeno povisiti i honorare za tiskane stvari u »Hrvatskom šumarskom listu« i to za originalne članke po 40 Kn, a pretiskavanja po 20 Kn po stranici. Ujedno je zaključeno umijeti u proračun oveću svotu za daljnji popravak društvenog doma, te osigurati potrebnu svotu za nesmetano izlaženje Šumarskog lista tako, da je sveukupni proračun izdataka predviđen s 408.500 Kn.

Nadalje je zaključeno predložiti skupštini, da povišice nagrada i honorara stupe na snagu na 1. listopada o. g. i da time skupština odobri prekoračenje proračuna za tekuću godinu, a povišenje cijena oglasa da se računa počam od 15. o. mj.

6. Izdavanje Hrvatskog šumarskog kalendara i pokretanje društvene knjižnice.

Prof. Dr J. Bale predlaže, da Hrvatsko šumarsko društvo pokrene dva važna izdanja: Hrvatski šumarski kalendar, te Knjižnicu Hrvatskog šumarskog društva.

Potreba suvremenog šumarskog kalendara jasna je svakom stručnjaku. Po zamisli pak predлагаča, kalendar bi se uredio tako, da bi svake godine donosio velik dio novog gradiva, te bi prema tome tako zamišljen kalendar kroz nekoliko godina stvorio stručnu priručnu knjižnicu. Kalendar bi se vezao i sa statusom osoblja, kako bi mu aktuelnost bila i s te strane opravdana.

Pokretanje jedne knjižnice opet je stvarna potreba. Ta bi knjižnica u prvom redu izdavala knjige popularnog značaja, koje bi vrlo dobro došle i stručnjacima i njihovom radu na promicanju šumarstva. U toj knjižnici mogla bi se izdavati i djela više stručnog značenja, a koja inače ne nalazi nakladnika. Kao prva knjiga ove knjižnice bila bi knjiga sabranih stručnih članaka Josipa Kozarca.

Prijedlog se prima time, da se zatraži od glavne skupštine ovlast odboru, da izvrši sve, što je potrebno za oživotvorene ove zamisli.

7. Prijedlozi za glavnu skupštinu.

Za skupštinu prispio je svega jedan prijedlog i to Ing. S. Madjarevića, da na skupštini održi predavanje pod naslovom »Šumarstvo u novome poretku« (Br. 764.-41.). Zaključuje se prijedlog odbiti obzirom da predavanje nije na dnevnom redu.

Drugi prijedloga nije stiglo.

8. Promjene u članstvu.

Primaju se u članstvo ova gospoda:

Za redovite članove: Ing. Androšević Mihajlo, upravitelj šumarije Oriovac; Ing. Mehmed Balić, ravnatelj šuma Tuzla; Ing. Roko Benić, šumarski pristav

Banjaluka; Ing. Slavko Čubelić, šum. pristav Tuzla; Ing. Dragutin Djapić, šumarski pristav Sarajevo; Ing. Milan Gremer, šumarski vježbenik Vinkovci; Ing. Dragutin Gorički, šumarski vježbenik Drenje; Ing. Suleiman Kudović, šumarski inžinjer Tuzla; Milan Knežević, šumarski savjetnik Sarajevo; Ing. Cvjetko Krasojević, šumarski pristav Vinkovci; Ing. Ante Mijić, šumarski vježbenik Hvar; Krešimir Mifka, vlastelinski šumar Podgorač; Ing. Albert Metz, šumarski inžinjer Tuzla; Ing. Stjepan Mikša, šumarski nadzornik Bjelovar; Ing. Franjo Ravnik, šumarski savjetnik Sarajevo; Ing. Johan Schank, šumarski vježbenik Nemila; Ing. Ferdinand Šulentić, upravitelj šum-manipulacije Spačva.

Od izvanrednih članova prelaze u redovne gg: Ing. Franjo Asaj, šumarski savjetnik Vinkovci; Ing. Pavle Fukarek, šumarski pristav Nevesinje; Ing. Ljubomir Gavran, šumarski savjetnik Banjaluka; Ing. Kopčić Ibrahim, šumarski viši pristav Zavidović; Ing. Vinko Lacković, upravitelj šumarije Pitomača; Dr Ing. Milan Marinović, Zagreb; Ing. Salih Omanović, šumarski savjetnik Sarajevo; Ing. Josip Radišić, šumarski inženjer, Vinkovci.

Za člana utemeljaca: Ing. Ivan Maruzzi, direktor šuma u. p. Zagreb.

U podmladak: Konrad Pintarić, slušač šumarstva Petrovaradin; Zvonko Tomac, apsolvent šumarstva, Koprivnica.

Umrli: Ing. Milan Pichler, šumarski nadzornik ministarstva šuma, Zagreb.

Molba za članstvo u Hrvatskom šumarskom društvu nije uvažena g. Ing. Dragosavljević Stevi, šum. vježbeniku u Vrbanji.

S točkom 8. završen je dnevni red ove sjednice, te istu predsjednik zaključuje u 19.30 sati.

Predsjednik:

Ing. Ante Abramović, v. r.

Tajnik:

Ing. Oskar Piškorić, v. r.

ZAPISNIK

64. (II.) redovite glavne godišnje skupštine Hrvatskog šumarskog društva održane dne 14. rujna 1941. u dvorani društva »Merkur« u Zagrebu.

Dnevni red skupštine bio je ovaj:

- 1 — Riječ predsjednika.
- 2 — Izvještaj upravnog i nadzornog odbora o radnoj godini 1940-41. uz pret-hodni izbor zapisničara skupštine.
- 3 — Rasprava o proračunu za god. 1942.
- 4 — Promjene u upravnom odboru.
- 5 — Izbor mesta za narednu glavnu skupštinu.
- 6 — Eventualija.

U zakazano vrijeme skupio se 181 redoviti član društva, predstavnici drugih društava, štampe i vlasti, te se je odmah započelo sa radom skupštine.

OTVORENJE SKUPŠTINE.

Otvarajući skupštinu društveni predsjednik Ing. Ante Abramović prve riječi posvećuje Poglavniku Nezavisne Države Hrvatske Dru Anti Paveliću i predlaže ovaj brzojavni pozdrav:

POGLAVNIKU NEZAVISNE DRŽAVE HRVATSKE
DRU ANTI PAVELIĆU

ZAGREB

Šumari Nezavisne Države Hrvatske sa svoje prve skupštine u slobodnoj domovini šalju izraze svoje odanosti uvijek spremni u radu za naše šume i našu domovinu!

Predsjednik:
Ing. Ante Abramović.

Skupština ovaj brzojav prihvata burnim odobravanjem.

Zatim predsjednik saopćuje, da će ministar šumarstva i rudarstva g. Ing Ivica Frković doći na skupštinu osobno pa pozdravlja državnog tajnika g. Ing. Milana R o - s a n d i ē a. Po tom pozdravlja izaslanike ovih ustanova: g. prof. dr. Andriju P e t r a - č i ē a, kao izaslanika Poljoprivredno-šumarskog fakulteta; g. Ing. Adolfa J o š o v c a, kao izaslanika inženjerske komore; g. Ing. Eduarda B o s a n c a, kao izaslanika Hrvatskog društva inženjera. Ujedno pozdravlja pristava g. Blaževića, kao izaslanika redarstva, te g. C e r o v c a, suradnika zagrebačkog »Novog lista«. Konačno pozdravlja prisutno članstvo, koje ovim svojim prisustvom na skupštini pokazuje svoje zanimanje za rad i uspjeh društva.

Iza toga predsjednik čita pozdravne brzovjave i to: g. Ing. K o l u d r o v i ē a i Ing. M. P e ċ i n e. Ing. Koludrović pozdravlja skupštinu u ime Kluba šumara dalmatinske Hrvatske ovim riječima: »Zapriječeni želimo skupštini puni uspjeh u radu na korist struke i hrvatskog naroda.«

Konačno se predsjednik sjeća umrlih članova tokom prošle godine: Ing Otmara Miklau-a, Ing. Milana Pichlera i Ing. Ivana Navračića, kojima skupština odaje počast od jedne minute šutnje. — Slava im!

Za zapisničare ove skupštine predsjednik predlaže gg. Ing Vladimira Babića i Ing. Roberta Mašu, što skupština prima.

I. Riječ predsjednika.

Društveni predsjednik g. Ing. Ante A b r a m o v i ē održao je govor, koji je za-seban prilog ovog zapisnika (i koji donosimo na strani 417.)

đ

II. Izvještaj upravnog i nadzornog odbora.

a) Izvještaj tajnika:

Društveni predsjednik g. Ing. Ante A b r a m o v i ē održao je govor, koji je za-skupštinu, to predsjednik predlaže, da se sada taj izvještaj ne čita. Skupština pri-jedlog prima s napomenom, da se tiskani izvještaj u cijelosti prihvaca.

b) Izvještaj blagajnika:

Predsjednik daje riječ blagajniku g. Oskaru D r e m i l u, koji čita slijedeći bla-gajnički izvještaj:

Blagajnički izvještaj

za redovitu godišnju skupštinu Hrvatskog šumarskog društva za 14. rujna 1941. god.

Stanje blagajne na dne 13. rujna 1941.

Getovina:

u blagajni se nalazi gotovog novca	Kuna 23.689.37
------------------------------------	----------------

Efekti:

čekovni račun kod poštanske štedione	» 10.804.10
uložnica br. 114.016 kod grad. šted. Zagreb	» 166.961.30
uložnica br. 120.418 kod I. hrv. šted. Zagreb	» 112.013.10
uložnica br. 308.614 kod I. hrv. šted. Zagreb	» 6.581.32

Ukupno Kuna 320.049.19

Literarna Borošićeva zaklada:

uložnica br. 113. 788 kod gradske šted. Zagreb	Kuna 2.676.52
--	---------------

Na zaključak upravnog odbora Hrvatskog šumarskog društva od 4. V. 1941. toč. 13. b) o predaji još nepodijeljene imovine biv. J. Š. D. od pripremnog odbora za Sa-vez šumarskih društava kr. Jugoslavije Hrvatskom šumarskom društvu izvješćuje se:

O napred navedenom zaključku upravnog odbora H.Š.D. obaviješten je dopisom od 9. V. 1941. broj 317. g. Andrija Petračić, kao predsjednik, g. Ing. Ante Premužić, kao tajnik i g. Oskar Dremil kao blagajnik pripremnog odbora.

Pripremni odbor dopisom od 30. srpnja 1941. obaviješćuje H.Š.D. da mu uslijed nastalih prilika nije moguće udovoljiti zadatku izvanredne glavne skupštine biv. J.Š.U. t. j. osnivanje »Saveza«, pa da zato kao predstavnici pripremnog odbora za »Savez« u ime tog odbora Hrvatsko šumarsko društvo, kao najjače društvo u predviđenom Savezu, zamole, da preuzme arhiv i imovinu biv. J.Š.U. i dalje postupi u smislu zaljučka rečene izvanredne glavne skupštine sa novonastalim stanjem i po svom nahodenu.

Za preuzimanje imovine i arhiva, rješenjem predsjednika g. Ing. Ante Abramovića određeni su g. Oskar Dremil, društveni blagajnik i g. Ing. Oskar Piškorić, poslovni tajnik.

Sama primopredaja zaključena je 1. kolovoza 1941. godine.

Od imovine preuzeto je:

1. Ostatak depozit za trošak rada diobnog i pripremnog odbora u gotovom	Kuna	2.930.50
2. Depozit za štampanje priloga Šumarskog lista br. 3./40. ulož. br. 114.015 grad. šted. stanje 5. 9. 1940.	»	15.000.—
3. Depozit za doplatu penzionog osiguranja za gđicu Ljubicu Jozić ulož. br. 114.014 grad. šted. stanje 5. 9. 1940.	»	30.000.—
4. Rezerva u smislu čl. 40. za Savez: ulož. br. 114.678. grad. šted. stanje 21. 11. 1940.	»	20.000.—
5. Pripomoćna Kereškenijeva zaklada s blagajničkom knjigom, posom članova i uložnim knjižicama i to: I. hrv. šted. broj 117.265 stanje 31. 12. 1940. I. hrv. šted. broj 300.602 stanje 31. 12. 1940. I. hrv. šted. broj 303.468 stanje 31. 12. 1940. Drž. hip. banka broj 4.829 stanje 31. 12. 1940. Gradska štedionica broj 115.265 stanje 30. I. 1941.	»	14.996.63 17.758.99 4.941.08 18.637.— 919.—
		Svega Kuna 57.252.70
6. Posmrtna pomoć biv. J.Š.U. sa blagajničkim knjigama i imovnom sastojecom se od uložnica: Drž. hipot. banke broj 5352 stanje 31. 12. 1940. Drž. hipot. banke broj 5353 stanje 31. 12. 1940.	Kuna	1.257.— » 1.326.—
		Svega Kuna 2.583.—

Na sjednici upravnog odbora biv. J.Š.U. dne 25. veljače 1940. pod. toč. III.-8. stvoren je slijedeći zaključak: »Nakon diskusije zaključuje se, da se posmrtna pomoć likvidira i to tako, da se članovima isplate njihovi ulozi u cijelosti, a troškovi koji postoje da snosi Udrženje.«

Prema pravilniku Posmrtne pomoći taj zaključak imala je odobriti glavna skupština biv. J.Š.U. nu ta se nije kasnije sastala.

Upravni odbor H.Š.D. zaključuje da se ta svota priklopi Pripomoćnoj Kereškenijevoj zakladi, jer se uplaćeni dijelovi ne bi mogli svima vratiti, radi današnjih prilika.

Diobni odbor na temelju zaključka izvanredne skupštine biv. J.Š.U. podijelio je imovinu koja je bila za dijeljenje, po broju članova i banovina. Dio koji je pripao H.Š.D. i sloven. gozdarskom društvu preuzeti su po istima, dočim nepreuzeti dijelovi uručeni su nama i to za:

7. Područje grada Beograda sastojeći se iz 1 kom 7% obveznice invest. zajma sa kuponom od 15. 9. 1940.	
Serijski broj 46756 broj 001—100	Din. 10.000.—
1 kom. Serija 3932 br. 031—040	» 1.000.—
1 kom. Serija 0573 br. 011—015	» 500.—
Ulož. I. hrv. šted. broj 120.421 stanje 31. 8. 1940.	» 19.642.10
Ulož. Drž. hip. banke br. 7772 stanje 20. 11. 1940	» 24.656.—
	<hr/>
	Svega Din. 55.798.10
8. Područje biv. Moravske banovine:	
Ulož. I. hrv. šted. br. 120.425 stanje 31. 8. 1940.	Din. 6.726.75
Ulož. Drž. hipot. banke br. 7799 stanje 20. 2. 1940.	» 7.246.—
	<hr/>
	Svega Din. 13.972.75
9. Područje biv. Zetske banovine:	
Ulož. I. hrv. šted. br. 120.426 stanje 31. 8. 1940.	Din. 5.650.53
Ulož. Drž. hipot. banke br. 7.800 stanje 20. 11. 1940.	» 6.086.—
	<hr/>
	Svega Din. 11.736.53
10. Područje biv. Vardarske banovine:	
Ulož. I. hrv. šted. br. 120.424 stanje 31. 8. 1940.	Din. 16.413.26
Ulož. Drž. hipot. banke br. 7798 stanje 20. 11. 1940.	» 17.678.—
	<hr/>
	Svega Din. 34.091.26
11. Područje biv. Dunavske banovine:	
Ulož. I. hrv. šted. br. 120.422 stanje 31. 8. 1940.	Din. 12.915.36
Ulož. Drž. hipot. banke br. 7798 stanje 20. 11. 1940.	» 13.910.—
	<hr/>
	Svega Din. 26.825.36
12. Područje biv. Drinske banovine:	
Ulož. I. hrv. šted. br. 120.420 stanje 31. 8. 1940.	Din. 42.243.98
Ulož. Drž. hipot. banke br. 7795 stanje 20. 11. 1940.	» 45.500.—
	<hr/>
	Svega Din. 87.743.98
13. Područje biv. Vrbaske banovine:	
Ulož. I. hrv. šted. br. 120.423 stanje 31. 8. 1940.	Din. 25.830.71
Ulož. hipot. banke br. 7797 stanje 20. 11. 1940.	» 27.822.—
	<hr/>
	Svega Din. 53.652.71

Upravni odbor Hrvatskog šumarskog društva na sjednici dne 4. V. 1941. zaključio je, da se nepodignuta imovina bivšega Jugoslavenskog šumarskog udruženja, a podijeljena po biv. banovinama podijeli tako, da se za bivše banovine koje su bile Nezavisnoj državi Hrvatskoj t. j. Vrbaska i Drinska, pripadajući im dio preda Hrvatskom šumarskom društvu, a za ostale banovine, da se pripadajuća imovina preda pripomoćnoj Kereškenijevoj zakladi, koja zaklada prispjele kamate podjeljuje kao potpore siročadi iza umrlih članova.

Depozit naveden pod toč. 3. ovog izvještaja da se uruči gdici Ljubici Jović, a depoziti navedeni pod toč. 1, 2 i 4 ovog izvještaja da se predaju Hrvatskom šumarskom društvu.

Pod toč. 5) navedena pripomoćna Kereškenijeva zaklada, da se preuzme i vodi dalje prama svom pravilniku.

Prema tome dobilo bi Hrvatsko šumarsko društvo 179.327 Kuna 19 banica, a pripomoćna Kereškenijeva zaklada 142.424 Kuna.

Moli se za odobrenje tog zaključka.

Upravni odbor na prvoj sjednici u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj dne 4. V. 1941. zaključio je, da na spomen uskrstnuća Nezavisne Države Hrvatske, iz društvenih sred-

stava, od glavnice za redovite potrebe isplati, u ime pomoći udovama i siročadi šumarskih činovnika 5000.— Kuna, a u Zakladu Petra Milutina Kvaternika 5000.— Kuna. Moli se za odobrenje.

Oba nuzgredna stubišta obojadisana su sve do prizemlja, dočim ista od prizemlja do podrumskih stanova podvornika nisu popravljena a nalaze se u ruševnom stanju, pod u stanu podvornika Karla Makovec, istrunuo je, mora se izmijeniti. Ti popravci stajali bi do 6000.— Kuna, umoljava se odobrenje da se ti popravci izvedu od glavnice za redovite potrebe, jer u ovogodišnjem proračunu nisu predviđeni a depozit za popravak Doma iscrpljen je.

Upravni odbor na sjednici od 4. V. 1941. pod toč. 1) e zaključio je, da podvornik Pilječ Marko, povrh stana dotično stanarine prima mjesечно 400 Kuna u gotovom time je nastao veći izdatak u gotovom mjesечно 200 Kuna, umoljava se da se taj izdatak odobri.

Vanredna pripomoć u visini jedne mjesecne plaće a na temelju imperativne preporuke Ministarstva udružbe isplaćena je namještenciji Ljubici Jozić. Prema zakonskoj odredbi od 15. srpnja (Narodne novine broj 76.) skuparski doplatak iznosi 400 Kuna mjesечно, koji se isplaćuje od 1. srpnja o. g. Moli se odobrenje za te izdatke.

Uslijed sveopće skupoće poskupljuje i izdavanje Šumarskog lista. Uzme li se prosjek prema ovogodišnjim izdanim sedam brojeva Šumarskog lista, to izlazi da izdavanje lista stoji mjesечно 10.101 Kuna 25 banica, pojedini primjerak 12 Kuna 63 banice, 12 primjeraka godišnje 151 Kuna 44 banice, kod ovog izračunavanja uzeto je u obzir samo tisak, urednik i honorari piscima, a kad bi se priračunao jedan dio troška administracije koju prouzročuje izdavanje i razasiljanje lista to bi trošak još porastao. Osim toga tiskara je njavila za ubuduće poskupljenje tiskanja lista za 20%.

Radi gore navedenoga predlaže se da se članarina i pretplata povisi.

Po nadzornom odboru pregledano je cijelokupno blagajničko poslovanje, ispitani zaključni računi za god. 1940. i sve pronadeno u potpunom redu.

Zaključni računi kao i izvještaj nadzornog odbora otisnuti su u ovogodišnjem izvještaju, koji je članovima u Šumarskom listu broj 8—9. 1941. godine dostavljen.

Nakon što je pročitan blagajnički izvještaj skupština ga prihvata sa slijedećim promjenama i dopunama:

1) Zaključuje se: povišenje članarine od 100 Kuna na 240 Kuna godišnje počam od g. 1942. time, da članarinu naplaćuju blagajne prigodom isplate mjesecihi beriva državnim činovnicima. U slučaju potrebe ponovnog povišenja članarine (zbroj povišenja troškova tiskanja Hrvatskog šumarskog lista) može se članarina povisiti zaključkom upravnog odbora, koje će povišenje naredna skupština naknadno odobriti.

2) Zaključuje se: da se i pretplata na Hrvatski šumarski list povisuje jednakako kao i članarina, i to počam od 1. I 1942. god.

3) Zaključuje se povišenje cijena za štampanje oglasa u Šumarskom listu i to za 100% sadanjih cijena, od 15. rujna o. g.

4) Zaključuje se: da se povisi honorar suradnicima Hrvatskog šumarskog lista i to za originalne članke na 40 Kuna, za prijevode 25 Kuna, a za pretiskivanje na 20 Kuna po stranici. Ovo povišenje vrijedi od 1. listopada 1941. god.

5) Zaključuje se: da se tajniku, blagajniku i uredniku povise njihove mjesecne nagrade i to blagajniku za 700 Kuna, a tajniku i uredniku po 500 Kuna mjesечно. Ujedno se zaključuje da se ova povišica isplaćuje počam od 1.listopada 1941. godine, kao što se odobrava u tu svrhu prekoračenje proračuna za 1941. godinu.

6) Time se ujedno odobrava promjena predloženog proračuna za g. 1942. koji je tiskan u Hrv. šum. listu br. 8—9. i to u primitku stavka 1 povisuje se na 120.000 Kuna, a stavka 13 na 24.500 Kuna, dočim se u izdatku povisuje stavka 1 na 120.000 Kuna, stavka 2 na 63.500 Kuna, stavka 9 na 20.000 Kuna, stavka 19 na 50.000 Kuna.

c) Izvještaj nadzornoga odbora:

Izvještaj nadzornoga odbora prihvaća se kako je tiskan u Hrv. šumarskom listu odnosno pozivu na skupštinu.

Prije prelaza na daljnju točku dnevnoga reda predsjednik daje odmor od 10 min.

Nakon odmora, a prije prelaza na daljnju točku dnevnoga reda predsjednik iznosi slijedeće prijedloge, o kojima je već upravnji odbor donio jednoglasno odluku:

1) da Hrvatsko šumarsko društvo izdaje u svojoj nakladi šumarski kalendar i to prvi već za 1942. godinu;

2) da društvo u svrhu promiče šumarstva izdaje u vlastitoj nakladi knjige i brošure o šumarskim pitanjima;

3) da šumarsko-lovački muzej u svome domu preuzme u svoju upravu i isti uredi kako bi poslužio svojoj svrsi.

Sva tri ova prijedloga skupština jednoglasno prihvaća i povjerava upravnom odboru izvršenje ovih zaključaka.

U 10 sati 45 minuta ulazi u dvoranu skupštine ministar šumarstva i rudarstva g. Ing. Ivica Frković, burno pozdravljen od svih prisutnih ustajanjem i dizanjem desne ruke. Predsjednik g. Ing. Ante Abramović pozdravlja g. ministra zahvaljujući mu na posjetu ove šumarske skupštine.

Nakon pozdravnih riječi predsjednika gospodin ministar Ing. Ivica Frković zahvaljuje se na pozdravu i prvu misao upućuje Onomu koji je stvorio našu Nezavisnu Državu Hrvatsku — POGLAVNIKU DRU ANTI PAVELIĆU. Gospodin ministar naloglasi je da je osnutkom samostalnog resora ministarstva šumarstva i rudarstva Poglavnika pokazao vidnu pažnju i shvatio važnost šumarstva. Nakon toga održao je gospodin ministar govor koji je zaseban prilog ovog zapisnika, (i koji donosimo na uvodnom mjestu).

Po svršetku govora predsjednik se zahvaljuje gospodinu ministru na ovim pobudnim i programatskim riječima i izjavljuje u ime svih šumara da će oni ići zacrtanim putem.

IV. Promjene u upravnom odboru.

1) Predsjednik saopćuje, da se prema pravilima Hrvatskog šumarskog društva odbor bira svake druge godine, pa kako je ovaj izabran na redovitoj skupštini 1940. godine to prema tome ove godine ne dolazi izbor novog odbora. Međutim tokom godine izvršene su ove promjene:

Premještenjem iz Zagreba g. Ing. Vlade Bosiljevića, zahvalio se ovaj na dužnosti društvenog tajnika, pa je upravni odbor ovu dužnost povjerio g. Ing. O. Piškoriću; na uredništvu Hrvatskog šumarskog lista zahvalio se g. Ing. Petar Prpić, pa je upravni odbor uredništvo povjerio g. prof. dr. Josipu Balenu. Predsjednik izrazuje zahvalnost gg. Ing. Vl. Bosiljeviću i Ing. P. Prpiću na njihovom dosadanju radu i predlaže, da usvoji njihove ostavke a na njihova mjesta izabere Dr. Josipa Balena i Ing. Oskara Piškorića. Skupština prijedlog jednoglasno prihvaća te je prema tome za društvenog tajnika izabran g. Ing. Oskar Piškorić, a za urednika Hrvatskog šumarskog lista g. Dr. Josip Balen.

2) Na upit predsjednika da li imade tko još kakvu primjedbu, g. Ing. Stipe Pavićić ustaje i predlaže, da se u upravnom odboru izvrše ove promjene: Mjesto odbornika Ing. Ilije Lončara, te zamjenika odbornika Ing. Rudolfa Antoljaka, Ing. Zvonimira Badovinca, Ing. Draga Kajfeža i ing. Mirka Medakovića — da se izaberu Ing. Vladimir Bosiljević, Ing. Franjo Petek, Ing. Lavoslav Loger, Ing. Ante Knez i Ing. Aleksandar Despot.

Nakon kraće diskusije u kojoj su učestvovali gg. Ing. Ivo Čeović, Ing. Aleksandar Despot i Ing. Adolf Josovec, predsjednik predlaže, da se mjesto odbornika Ing. Ilije Lončara, koji prema članu 25. društvenih pravila prestaje biti odbornikom, jer je više od tri puta izostao od sjednice upravnog odbora, izabere Ing. Vladimir

Bosiljević, dok svi drugi odbornici odnosno zamjenici da ostaju na svome mjestu. **Prijedlog predsjednika skupština jednoglasno prima te je prema tome Ing. Vladimir Bosiljević izabran za odbornika.**

V. Izbor mesta za narednu glavnu skupštinu.

Predsjednik predlaže, da se slijedeća glavna skupština održi u Sarajevu, a ako to ne bi bilo moguće predlaže da se izbor mesta prepusti upravnom odboru. **Prijedlog predsjednika skupština jednoglasno prihvata.**

VI. Eventualija.

1) G. Ing. Pero Kovačević iznosi pred skupštinu pitanje priznanja deputatnog drva šumarskom osoblju kod opće upravne vlasti. Istiće da je to pitanje potaknuto već i na prošlim skupštinama, iznosi razloge koje opravdavaju to traženje među kojima naglašuje: veliko poskupljenje ogrijevnog drveta, deputatno drvo dobivaju šumari kod uprave državnih šuma i uprave šuma imovnih općina, kao i kotarski predstojnici te časnici. Prema tome opravdano je da i kotarski šumari steknu to pravo.

G. Ing. Stjepan Berleković veli da se o tom pitanju ne treba stvarno ni raspravljati, jer da je ono riješeno uredbom M. S. broj 268./36. koja uredba ne pravi razlike u pogledu prava na deputatno drvo između šumarskog osoblja kod opće-upravnih vlasti i šumarskog osoblja kod ostalih državnih šumarskih ustanova. Prema tome radi se samo o primjeni te uredbe i moli gospodina ministra, da naredi da se ta uredba faktično i u ovom svom dijelu stavi u život, jer ona i onako obuhvaća i kotarske šumare.

Predsjednik iznosi mišljenje da svi šumari trebaju dobivati deputatno drvo i moli g. Ing. Čeovića, da razjasni današnje stanje ovoga pitanja. Ing. Ivo Čeović iznosi, da se deputatno drvo daje po »Uredbi o prinadležnostima u naturi šumarsko-stručnog osoblja kod uprave državnih šuma«, a ova se odnosi samo na šumarsko osoblje kod uprave državnih šuma i šuma imovnih općina. Prema tome potrebno je donijeti novi zakonski propis, kojim bi se propisalo deputatno drvo i za šumarsko osoblje kod upravnih vlasti.

G. Ing. Jure Petrk kaže, da se i prije radilo na tome da se pravo na deputatno drvo prizna i šumarskom osoblju kod upravnih vlasti, ali su pri tome nastale velike teškoće, jer se drvo namijenjeno kao deputat izraduje u vlastitoi režiji, pa je teško dopremiti drvo u krajeve gdje vlastite režije ne postoje odnosno troškovi dopreme bi bili nesrazmjerne veliki, te dodaje da bi to ujedno značilo veliko opterećenje režijskih proračuna. Zatim predlaže, da se uredba po kojoj se daje deputatno drvo promijeni tako, da se svemu šumarskom osoblju prizna taj deputat bilo u naravi bilo u novcu. No pri tome trebalo bi smanjiti količinu deputatnog drva i nastojati, da se u novom zakonskom propisu ova razdioba deputatnog drva provede tjesnogrudnije nego li je to danas. Nadalje predlaže, da skupština stvori zaključak da se zamoli Ministarstvo šumarstva i rudarstva za donošenje propisa u duhu njegovoga prijedloga.

Predsjednik ovu diskusiju zaključuje time, da se o ovom predmetu izradi prijedlog za izmjenu predmetne uredbe u duhu iznijetih prijedloga što skupština prihvata.

Nakon ovoga, u 11.50, odlazi gospodin ministar burno pozdravljen od prisutnih ustajanjem i dizanjem ruku.

2) G. Ing. Marijan Matijašević predlaže da se uslijed skupoče povisi i putni paušal. Predsjednik saopćuje da se to pitanje kod ministarstva šuma proučava i da će se povoljno riješiti.

3) G. Ing. Petar Kovačević iznosi pred skupštinu da stižu prijave lovpazitelja iz kotara Jastrebarsko da gg. časnici prijateljske države Italije vrše lov bez odobrenja lovozakupnika, u vrijeme lovostaje, pa predlaže da upravni odbor po-

radi na tome, da se od strane Ministarstva šumarstva zamoli zapovjedništvo vojske prijateljske države Italije da upozori gg. časnike na pridržavanje zakona o lovnu. — Prima se!

4) G. Josip Biondić predlaže da se izmjeni zakon o šumama, jer je na snazi zakon od god. 1929. kojega pojedinci ne priznaju. Predsjednik izjavljuje, da je taj zakon još na snazi i svi ga se moraju pridržavati. Osim toga taj zakon je vrlo dobar. Sastat će se međutim povjerenstvo koje će izraditi nacrt novog zakona o šumama.

Pošto je time dnevni red izcrpljen, a nitko se više nije javio za riječ, predsjednik zahvaljuje svima učesnicima na sudjelovanju kod rada skupštine i zaključuje skupštinu.

Istoga dana u 4 sata poslije podne veliki dio učesnika ove skupštine zajednički su posjetili komasacionu izložbu, koja je održana u novoj zgradici Tehničkog fakulteta i razmotrila ovu pod vodstvom g. Ing. Stjepana Impera, tehničkog nadzornika komasacionih radova.

Predsjednik:

Ing. Ante Abramović, v. r.

Tajnik:

Ing. O. Piškorić, v. r.

Zapisničari:

Ing. Vladimir Babić, v. r.

Ing. Robert Maša, v. r.

Z A P I S N I K

sjednice upravnog odbora Hrvatskog šumarskog društva održane dne 15. rujna 1941.

I. sjednica društvene 1941/42. god. održana je u društvenim prostorijama i istoj su prisustvovali: Ing. Ante Abramović, predsjednik; Ing. Petar Ostojić, tajnik; Oskar Dremil, blagajnik; Dr. Josip Balen, urednik; a od odbornika šumarski inžinjeri: Ivan Asančaić, Rasim Bećiragić, Josip Jozić, Mihovil Markić, te Stjepan Škopac. Ostali odbornici ispričali se zaposlenošću.

Dnevni red.

Ova sjednica održana je u prvom redu stoga, da se odmah provedu zaključci glavne godišnje skupštine. Dnevni red sjednice pak bio je:

1. Provedba skupštinskog zaključka o šumarskom muzeju.
2. Provedba skupštinskog zaključka o Hrvatskom šumarskom kalendaru.
3. Provedba skupštinskog zaključka o pokretanju društvene knjižnice.
4. Popravak društvenog doma.
5. Deputatno drvo za stručno osoblje kod upravnih vlasti.
6. Predavanje u društvenom domu.
7. Prodaja starog željeza.
8. Promjene u članstvu.
9. Izbor ovjerovitelja zapisnika sjednica.

1. Šumarski muzej.

Od dosadanje uprave preuzet će šumarsko-lovački muzej Društvo, odnosno u ime ovoga društveni tajnik Ing. Oskar Piškorić. U svrhu razrade programa rada oko obnove muzeja predlaže Dr. J. Balen posebno povjerenstvo, te sjednica zaključuje, da to povjerenstvo sačinjavaju gg.: Dr. J. Balen, Ing. L. Loger, Ing. A. Horvat i Ing. O. Piškorić. Ovo povjerenstvo će nakon preuzimanja muzeja sastaviti program daljnjeg rada i predložiti ga upravnom odboru na razmatranje.

2. Hrvatski šumarski kalendar.

Predsjednik moli inicijatora za izdavanje ovog kalendara g. prof. Dr. J. Balena, da izloži program rada na realizaciji zaključka glavne godišnje skupštine o izdavanju Hrvatskog šumarskog kalendara. Po izlaganju prof. J. Balena, *odbor zaključuje:*

a) Kako bi Hrvatski šumarski kalendar bio sadržajno što bolji i kako bi uđovljo potrebama hrvatskog šumarstva, program za sadržaj kalendara će izraditi odbor i to od redovitih odbornika gg.: Ing. A. Abramović, Dr. J. Balen, Ing. M. Markić i Ing. O. Piškorić, a od ostalih društvenih članova zamolit će se za suradnju u tom odboru gg.: Ing. I. Čeović, Ing. A. Despot, Ing. A. Horvat i Ing. L. Loger.

b) Izabrani odbor izradit će nacrt kalendara, koji će se predložiti upravnom odboru.

c) Da se stupi u vezu s Hrvatskom državnom tiskarom u Zagrebu i izvidi pod kojim uslovima bi se mogao tiskati Hrvatski šumarski kalendar.

3. Hrvatska šumarska knjižnica.

Po ovom predmetu, kojem je inicijator prof. Dr. Balen, *zaključuje se:* S izdavanjem ove knjižnice počet će se nakon tiska kalendara tako, da bi prva knjiga izašla u proljeće 1942. god. Kao prva knjiga izdat će se stručni spisi Josipa Kozarca, koja će knjiga, pored svoje aktuelnosti i danas, biti vrlo dobar završetak izdanja sveukupnih beletrističkih djela Josipa Kozarca, izdana po knjižari St. Kugli. Iza toga slijedit će pojedine knjižice više popularno obradenih pojedinih pitanja šumarstva, kojima će se i seljak moći poslužiti i u svom neposrednom radu kao posjednik šume.

4. Daljnji popravci društvenog doma.

Kako i unutrašnjost Doma zahtijeva popravak, to je potrebno izvršiti točan pregled unutrašnjosti zgrade, kako bi se nedostaci uklonili, odnosno popravili. Razumljivo je, da će se kod toga voditi računa i o ugovornim odredbama o izdavanju zgrade, odnosno prostorija, za potrebe gospodarsko-šumarskog fakulteta. Za izvršenje ovog *zaključuje se*, da pored Ing. O. Piškorića ovaj posao izvrše i društveni članovi gg. Ing. V. Bestall i Ing. A. Despot.

5. Deputatno drvo za stručno osoblje.

Za izradu predstavke o dodjeljivanju deputatnog drveta i šumarskim stručnjacima kod opće-upravnih vlasti zamolit će se gg. Ing. P. Kovačević i Ing. J. Berleković, kao inicijatori pitanja na ovogodišnjoj skupštini.

6. Predavanje u društvenom domu.

Kako bi se realiziralo nastojanje Družtva, za održavanje predavanja u društvenom Domu, predsjednik predlaže, da se zamolji g. prof. Dr N. Neidhardt za izradu programa ovih predavanja. Nadalje predlaže, da predavači pored šumara mogu biti i ostali stručnjaci iz struka koje imaju veze sa šumarstvom.

Upravni odbor prihvata oba prijedloga i *zaključuje*, da se po njima postupi. Ujedno zaključuje, da se svako predavanje ima prethodno predložiti društvenom predsjedniku na odluku, da li se isto može ili ne može održati t. j. da odluči da li isto odgovara intencijama Hrvatskog šumarskog družtva ili ne odgovara.

7. Prodaja starog željeza.

Tajnik izvješćuje, da na tavanu Doma imade oko 150 kg raznog starog željeza i lima, koje bi trebalo prodati.

Odbor ovlašćuje društvenog blagajnika, da prodaju izvrši iz slobodne ruke.

8. Promjene u članstvu.

Tajnik izvješćuje, da je zatražio upis u Hrvatsko šumarsko društvo g. Vladimir Ferljan, šum. upravitelj Destilacije drva d. d. u Tesliću.

Zaključuje se, da se Ferljan na osnovu čl. 5/2 družtvenih Pravila primi za izvanrednog člana, budući da nema uslova za primitak u redovno članstvo, prema propisu čl. 5/1. Pravila.

9. Izbor ovjerovitelja zapisnika.

Za ovjerovitelja zapisnika sjednice od 13. izabiru se gg. Ing. M. Markić i Ing. P. Ostojić.

Sjednica je trajala od 16 do 18 sati.

U Zagrebu, 15. rujna 1941.

Predsjednik:

Ing. A. Abramović, v. r.

Tajnik:

Ing. O. Piškorić, v. r.

UPLATA ČLANARINE REDOVITIH ČLANOVA U MJESECU KOLOVOZU GOD. 1941.

Androšević Mihajlo, Oriovac, Kn 120.— za godinu 1941. i upis; Balić Mehmed, Tuzla Kn 70.— za upis i I. polg. 1941.; Babić Vladimir, Zagreb Kn 100.— za god. 1941.; Bakranin Juraj, Otočac Kn 100.— za god. 1941.; Čeović Ivan, Zagreb Kn 120.— za god. 1940. i upis; Giperborejski Boris, Imotski Kn 50.— za II. polg. 1941.; Hvala Rajko, Zagreb Kn 100.— za 1941.; Jerbić Ivan, Zagreb Kn 100.— za god. 1941.; Kvaternik Ante, Ogulin Kn 100.— za god. 1941.; Kevo Ratko, Gospić Kn 60.— za I. polg. 1941.; Majnarić Marijan, Zagreb Kn 100.— za god. 1941.; Maša Robert, Zagreb Kn 100.— za god. 1941.; Majer Dragutin, Garešnica Kn 100.— za god. 1941.; Mareš Karlo, Sisak Kn 100.— za god. 1941.; Müller Duro mrl., Bjelovar, Kn 100.— za god. 1941.; Odžić Vladimir, Virovitica Kn 100.— za god. 1941.; Pleša Vinko, Senj Kn 100.— za god. 1941.; Poduje Luka, Tomislavgrad Kn 100.— za god. 1941.; Presečki Franjo, Zagreb Kn 100.— za god. 1941.; Radošević Vjenceslav, Bjelovar Kn 100.— za god. 1941.; Rosić Ante, Hvar Kn 120.— za god. 1941.; Rožić Adolf, Bjelovar Kn 100.— za god. 1941.; Rukavina Ivo, Zagreb Kn 100.— za god. 1941.; Srbljinović Zvonko, Kost. Majur, Kn 100.— za god. 1941.; Šokčević Duro, Zagreb Kn 100.— za god. 1941.; Turkalj Zlatko, Ogulin Kn 100.— za god. 1941.; Wirth Milivoje, Zagreb Kn 120.— za god. 1941. i upis; Žiromski Nikola, Otočac Kn 100.— za god. 1941.; Žužek Josip, Vinkovci Kn 100.— za god. 1941.

Član pomlatka: Vanjković Srećko, Zagreb Kn 50.— za god. 1941.

Za preplatu na Šumarski List: Ravnateljstvo šuma gradiške imovne općine, Nova Gradiška Kn. 100.— za 1941. god.; Kotarska oblast Jastrebarsko Kn 100.— za god. 1941.; Filipa Deutscha sinovi, Zagreb Kn. 100.— za god. 1941.; Nadzorništvo za pošumljavanje krša, Senj Kn. 100.— za god. 1942.; Šumarski ured vlastelinstva Vukovar Kn 100.— za god. 1941.

PROMJENE U SLUŽBI

Imenovani su:

Bogumil Arbanas, činov. pripravnik II. kategorije državnog dobra Belje kod drž. šum. manipulacije u Bos. Novom.

Ing. Leonid Kolonickijev, biv. šum. viši pristav 6 grupe šumarije otočke imovne općine u Perušiću, u istom svojstvu kod ravnateljstva državnih šuma u Mostaru;

Dane Katalinić, za akcesistu 10 grupe kod ravnateljstva državnih šuma u Banjaluci;

Ing. Ladislav Hangu, za šumarskog vježbenika i upravitelja šumarije petrovaradinske imovne općine u Ogaru;

Promaknuti su:

Ing. Slavko Delač, šumarski nadzornik 4. grupe 2. stepena odjela za šumarstvo Ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu, za šumarskog savjetnika 4. grupe 1. stepena kod istog odjela.

Ing. Dušan Lapaine, šumarski pristav 8 grupe državne šumarije u Novom Vinodolu, za šumarskog višeg pristava 7 grupe i upravitelja iste šumarije.

Stjepan Banić, za oficijala 9. grupe, kod ministarstva šumarstva i rudarstva u Zagrebu.

Tomislav Rukavina, podšumar I. razreda 7. grupe od ravnateljstva šuma brodske imovne općine u Vinkovcima, za podšumara I. razreda 6. grupe kod istog ravnateljstva.

Stjepan Kostelac, nadoficijal 7. grupe kod ravnateljstva državnih šuma u Vinkovcima, za nadoficijala 6. grupe kod istog ravnateljstva.

Premješteni su:

Ing. Stjepan Dropučić, kotarski šumar 7. grupe kod kotarske oblasti u Našicama, za kotarskog šumara iste grupe kod kotarske oblasti u Kutini;

Ing. Josip Vučović, šumarski vježbenik od kotarske oblasti u Kutini, za šum. vježbenika kod kotarske oblasti u Ogulinu;

Ing. Franjo Štajduhar, šum. vježbenik od državne šumarije na Plitvičkim Jezerima, za upravitelja državne šumarije u Okruglici;

Ing. Mirko Perčić, šumarski vježbenik od državne šumarije u Okruglici za upravitelja državne šumarije na Plitvičkim Jezerima;

Ing. Roman Hilak, šumarski vježbenik od šumarije otočke imovne općine u Zavalju, za šum. vježbenika kod odjela za šumarstvo ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu;

Ing. Franjo Novoselac, kotarski šumar 7. grupe od kotarske oblasti u Čakovcu, za kotarskog šumara 6. grupe kod kotarske oblasti u Podravskoj Slatini;

Ing. Ivo Šavor, viši šumarski pristav 7. grupe od šumarije durdevačke imovne općine u Đurdevcu, za šum. v. pristava 7. grupe od šumarije durdevačke imovne općine u Bjelovaru;

Ing. Nikola Goger, šumarski vježbenik od ravnateljstva šuma durdevačke imovne općine u Bjelovaru, za upravitelja šuma durdevačke imovne općine u Đurdevcu;

Ing. Adolf Šerbetić, šumarski ravnatelj 4. grupe 1. stepena od ravnateljstva državnih šuma u Mostaru, za šumarskog savjetnika u istom svojstvu kod ravnateljstva državnih šuma u Sarajevu;

Ing. Čedomil Koludrovic, šumarski nadzornik 4. grupe 2. stepena od šum. pododsječka ispostave b. banske vlasti u Splitu, za šumarskog nadzornika u istom svojstvu kod šum. tehničkog ureda za uređenje bujica u Makarskoj;

Ing. Branimir Marinković, šumarski vježbenik od šum. pododsjeka ispostave b. banske vlasti u Splitu, za šum. vježbenika kod šum. tehničkog ureda za uređenje bujica u Makarskoj;

Ing. Petar Matković, šumarski vježbenik od šum. pododsjeka ispostave b. banske vlasti u Splitu, za šumarskog vježbenika kod šumsko-tehničkog ureda za uređenje bujica u Makarskoj;

Ing. Heliodor Prelesnik, šumarski vježbenik od šum. pododsjeka ispostave b. banske vlasti u Splitu, kod šumsko-tehničkog ureda za uređenje bujica u Makarskoj;

Eugen Prijić, tehnički nadzornik 7. grupe od šum. pododsjeka ispostave b. banske vlasti u Splitu, za tehničkog nadzornika iste grupe kod šum. tehničkog ureda za uređenje bujica u Makarskoj;

Mirko Rebrović, lugar 2. grupe zvaničnika od šumarije križevačke imovne općine u Garešnici, za akcesistu 10. grupe kod kotarske oblasti u Karlovcu;

Ing. Julijan Pašalić, šum. viši pristav 6. grupe od ravnateljstva drž. šuma u Mostaru, za šumarskog višeg pristava iste grupe kod ravnateljstva državnih šuma u Sarajevu.

Iz državne službe otpušteni su:

Ing. Milan Grozdanić, kotarski šumar 4. grupe 2. stepena kod kotarske oblasti u Ogulinu;

Ing. Stevo Beraković, šumarski vježbenik i upravitelj šumarije imovne općine petrovaradinske u Ogru;

Ing. Jovan Bila, šumarski nadzornik 4. grupe 2. stepena kod ravnateljstva državnih šuma u Banjaluci;

Ing. Petronije Zarić, šumarski nadzornik 4. grupe 2. stepena kod ravnateljstva državnih šuma u Banjaluci;

Dimitrije Konstantinović, računarski kontrolor 4. grupe od ravnateljstva šuma u Banjaluci;

Ing. Radoslav Nikolić, šumarski pristav 7. grupe kod ravnateljstva državnih šuma u Banjaluci;

Ing. Milorad Rajić, šumarski pristav 8. grupe kod ravnateljstva državnih šuma u Banjaluci;

Dušanka Stanišić, pristav 8. grupe kod ravnateljstva državnih šuma u Banjaluci;

Ing. Ostojia Mejić, šumarski vježbenik kod ravnateljstva državnih šuma u Banjaluci;

Ing. Milivoje Milovanović, šumarski vježbenik kod ravnateljstva državnih šuma u Banjaluci;

Ing. Vladimir Majstorović, šumarski nadzornik 4. grupe 2. stepena kod ravnateljstva šuma križevačke imovne općine u Bjelovaru;

Ing. Petar Uzelac, šumarski nadzornik 5. grupe i v. d. ravnatelja šuma I. banske imovne općine u Glini;

Dragan Crevat, oficijal 9. grupe kod ravnateljstva šuma I. ban. Im. općine u Glini;

Damjan Mraović, akcesista 10. grupe kod ravnateljstva šuma I. ban. im. opć. u Glini;

Ing. Stevan Koštutić, šumarski pristav 8. grupe kod ravnateljstva šuma slunj-ske imovne općine u Karlovcu;

Ing. Vasilije Rajecki, kotarski šumar 8. grupe kod kotarske oblasti u Trebinju;

Ing. Jeftimije Jermić, šumarski pristav 8. grupe kod šumarskog odsjeka b. vrbaske banovine u Banjaluci;

Ing. Đuro Vasiljević, šum. viši pristav 7. grupe kod državne šumarije u Bos. Krupi;

Ing. Stevan Radić, šumarski pristav 8. grupe kod državne šumarije u Bos. Krupi;

Ing. Vladimir Andrić, šumarski pristav 8. grupe kod državne šumarije u Bos. Petrovcu;

Ing. Božidar Šarić, šumarski viši pristav 8. grupe kod državne šumarije u Ključu;

Ing. Dušan Dimić, šumarski pristav 8. grupe kod državne šumarije u Prnjavoru;

Ing. Boško Ostojić, šumarski pristav 8. grupe kod šumarije petrovaradinske imovne općine u Moroviću;

Đuro Pećaš, podšumar II. razreda 8. grupe kod kotarske ovlasti u Banjaluci;

Ing. Milutin Knežević, šumarski viši pristav 7. grupe kod državne šumarije u Rabiću;

Ing. Stevan Dragosavljević, šumarski vježbenik kod državne šumarije u Vrbanji;

Ing. Nikola Hrgović, šumarski vježbenik kod imovne općine II. banske u Petrinji;

Branko Bikić, podšumar II. r. 8. grupe kod ravnateljstva državnih šuma u Tuzli.

Zahvalio se na državnoj službi:

Ing. Vladimir Kosanović, šumarski pristav 8. grupe kod šumarije Ogulin, imovne općine u Plaškom;

Ing. Ljubomir Djaković, kotarski šumar 8. grupe kod kotarske oblasti u Sarajevu;

Ivan Marić, manipulativni vježbenik kod ravnateljstva drž. šuma u Gospiću;

Ing. Vladimir Popović, šum. pristav 7. grupe kod državne šumarije u Bos. Gradiški;

Marko Ivković, računarski vježbenik kod ravnateljstva šuma Brodske imovne općine u Vinkovcima;

Ing. Ljubomir Vlasisavljević, šumarski viši pristav 6. grupe kod šumarskog odsjeka u Sarajevu;

Luka Stapar, oficijal 9. grupe kod ravnateljstva šuma II. banske im. općine u Petrinji.

KNJIŽEVNOST

KLEMENČIĆ ING. IVAN: OPTIMALNA GUSTOĆA ŠUMSKIH PROMETALA.

Naklada šumsko-industrijskog podhvata Šipad. Sarajevo 1939., Štamparija P. Dozet.
Strana 75.

Ova knjižica plod je ozbiljnog rada i stečenog iskustva u rješavanju raznih praktičkih zadataka iz »Gradnje šumskih transportnih sredstava« u oblasti šuma podhvata Šipad u Bosni. Glavna svrha knjižice je upoznati činioce, koji utječu na ekonomičnost sporednih prometnih žila na određenom šumskom kompleksu te postaviti kriterije, po kojima će se odrediti sa komercijalnog gledišta najpovoljniji njihov položaj i najpo-

voljnija njihova gustoća. Kako je rješavanje ovako postavljene zadaće novum na području šumarstva, naročito našeg, autor najprije objašnjava nazive i pojmove, sa kojima radi, dotično koje obraduje. Ako se pod iznošenjem razumijeva sav rad, kojim se pokreće i doprema drvo iz šume do postrojenja za preradijanje ili na tržiste, prvu fazu, tog rada, koncentriranje šumskih produkata duž više ili manje nagusto izgradene mreže putova ili pruga u samoj šumi, autor naziva »izvlačenje«; drugu fazu rada, odpremanje produkata putovima ili prugama te mreže do glavnog puta ili do glavne pruge, autor naziva »transport«. Treću fazu rada, odpremanje produkata glavnim putom ili glavnom prugom, autor pušta s vida, jer ne ulazi u okvir postavljene zadaće. Trošak izvlačenja, trošak gradnje i uzdržavanje mreže putova ili pruga u šumi, pa trošak prometanja na njima, sve to zajedno autor naziva troškom »odpreme«. Pod optimalnom gustoćom razumijeva pak gustoću mreže putova ili pruga na prostoru pro-dukcijske, uz koju izlazi trošak tako definirane »odpreme« najmanji.

Radnja i zadaće izradene u njoj temelje se na na načinu »izvlačenja«, kakav je običajan u oblasti Šipada, te na sredstvima »transporta«, kakova se tamo nalaze. Teže šumske produkte izvlače konji vučenjem po tlu, lakše voženjem na kolima ili na saonicama, a i nošenjem na samaru. Trošak gradnje i uzdržavanja u tu svrhu potrebnih jednostavnih putova autor zaračunava u trošak izvlačenja. Mrežu »transporta« u samoj šumi sačinjavaju pak: koturače, traktorske pruge, čekrci, uspinjače i pruge na paru. Trošak gradnje i uzdržavanja takovih prometnih sredstava autor uzima u račun odjelito od troškova prometanja na njima. No osnovni principi i pravila utvrđena za ove načine i za ova sredstva otpreme, važit će po autoru i za ostale načine i za ostala sredstva sličnog šumskog prometanja.

Gusta mreža sporednih prometnih žila smanjuje trošak izvlačenja, a povisuje trošak transporta. I obrnuto: rijetka takova mreža povisuje trošak izvlačenja, a smanjuje trošak transporta. Suma jednog i drugog troška, t. j. trošak odpreme mijenja se dakle sa gustoćom te mreže, te za cijelo postoji po autoru nazvana optimalna gustoća sporednih prometnih žila, uz koju trošak odpreme pada na minimum. Kako dakle taj minimum zavisi o »izvlačenju« i o »transportu«, autor najprije analizira izvlačenje (Poglavlje D), zatim gradnju mreže sporednih žila (Poglavlje E), pa transport na njima (Poglavlje F), da ih konačno stavi u medusobnu relaciju izvodeći i određujući kriterij rečenog minimuma.

Jedinični trošak izvlačenja izrazuje linearnom jednadžbom, kao funkciju udaljenosti težišta drvne mase od »proektivnog« puta ili pruge. Proaktivnim pak naziva autor svaki put na potezu, na kom može primati izvučenu robu za daljnji transport. Apsolutni član te linearne jednadžbe naziva »stalnim«, a drugi promjenljiv, »u visnim troškovim izvlačenja«. Opisuje činioce, koji utječu na te članove. Ovisan trošak naročito zavisi o udaljenosti težišta drvne mase od produktivnog puta ili pruge. Poradi toga zavodi i definira pojam »gustoće mase«, te pokazuje, kako se određuje težište drvne mase na površini povoljnog oblika i povoljne gustoće. Sa tim težištem određena je ujedno osrednja udaljenost, a onda i osrednji jedinični trošak izvlačenja sa konkretne površine do produktivnog puta. Nadalje pokazuje, kako se određuje sa komercijalnog gledišta najpovoljniji položaj produktivnog puta unutar konkretnе površine, koja ne mora biti ni pravilna oblika, ni horizontalna, ni jednako gusto obrasla, a može se nalaziti i po koja vrtača na njoj itd.

U slijedećem poglavlju iznosi autor iskustvo stečeno u trasiranju i polaganju produktivnih putova i pruga obzirom na troškove izvlačenja. U nizini linija puta neka raspolažu plohu sječe transverzalno ili dijagonalno. Na blagu kosinu neka se položi linija tako, da se izvlači i nješto robe uzbrdo. Na strmu kosinu polaže se linija uz donji rub. Veće strane kosa i kosanjica treba podijeliti sa dvije ili više linija u dvije ili više etaža. Pritom te linije ne moraju biti uvijek putovi ili pruge istog sistema, a mogu biti medusobno povezane i na koji treći način. Tako na pr. jedna linija može biti

koturača, druga pruga na paru, a spajati ih može treća linija u obliku čekrka ili uspijajuće. Uzto strana kose može biti i nejednolične gustoće, t. j. nejedolično obrasla. U tom pogledu praksa naravno pruža mnogo raznih mogućnosti. Za nekoliko najčešćih takovih kombinacija autor određuje analitičke kriterije najpovoljnijeg komercijalnog položaja linija. (U četvrti primjer uvukla se pogreška!). Na kraju poglavlja, pripremajući za slijedeće poglavljie, autor govori o produktivnim putovima i o troškovima transporta na njima. I taj trošak izrazuje linearnom jednadžbom dodavši joj naročiti član, koji predočuje trošak gradnje puta. Prema iskustvu prakse upozoruje i iznosi, što sve treba imati u vidu kod izbora, kod prosudivanja troška gradnje, te stalnog i ovisnog troška prometanja na takovim putovima. Zgodno zavodi i definira pojam gustoće produktivnih putova sa slomkom $r = d: P$, koji kaže, koliko metara produktivnog puta otpada na hektar šumom obraslog tla. Poznavanje ovakovih vrijednosti sa uspješno izvršenih eksploatacija dobro će doći osnivaču novih produktivnih putova ili pruga u sličnim prilikama.

Trošak prometanja na produktivnim putovima ili prugama također zavisi o dužini puta. No kako se ta mijenja sa napredkom sječe, zavodi pojam »osrednje dužine transporta«. Tu dužinu određuje početak produktivnog puta i još jedna točka na njem, koju autor naziva: »težištem transporta«. Pokazuje, kako se analitički određuje to težište. Postavlja jednadžbe troškova transporta na produktivnim linijama. Grafikonima predočuje bitnu razliku među produktivnim i ostalim putovima. Prelazi zatim na komercijalno prispolabljanje produktivnih putova raznih sistema uz izvjesne uvjete, te izraduje nekoliko konkretnijih zadatača.

S time se je autor primaknuo posljednjem poglavlju, u kojem rješava svoju glavnu i uvodno spomenutu zadaču. Predpostavlja plohu sa drvnom masom jednolične gustoće. Trošak od preme izrazuje kao funkciju širine idealnog nekog pojasa tako, da je produkat te širine i ukupne dužine produktivnih putova jednak površini te predstavljene i promatrane plohe. Iz analitičkog kriterija minimuma te funkcije izvodi onda rješenje postavljenog problema, koje glasi: Troškovi od preme su minimalni, kad su ovisni troškovi izvlačenja jednaki sumi troškova gradnje i ovisnih troškova transporta na produktivnim prugama. Ujedno iskorišćuje ovaj analitički kriterij za određenje optimalne gustoće produktivnih pruga na promatranoj površini. Konačno iznosi konkretan, detaljnije izrađen primjer.

U građevno-inženjerskoj struci problemi komercijalne linije kao i analiza troškova transporta prilično je obradena. Rezultati najpoznatijih istraživača na tom polju Launhardta i Goeringa mogu se dapače i neposredno primijeniti na glavne ili — po autoru nazvane — spojne šumske pruge. Nije tome tako kod mreže sporednih putova i pruga na samom šumskom tlu poradi izvlačenja i koncentriranja na širokim prostorima raštrkanih šumskih produkata, poradi raznog oblika položaja i karaktera površina sječe, poradi plastike tla i poradi bitne razlike između produktivnih i ostalih putova pruga. Pridolazi k tome još i slobodan izbor u tu svrhu raspoloživih putova raznog karaktera i sistema. Na tom širokom polju stvaranja ovom radnjom autor nastoji da unese neki red, da u skladu sa iskustvom utvrdi pravila i zakone, kojih zacijelo ima i u ovoj oblasti transportnih sredstava, da ta pravila i zakone sredi, matematski ih fiksira i na taj način učini pristupačnim općenitoj upotrebi. U ovom korisnom i pionirskom radu, povezanom sa praktičkim iskustvom i leži najveća vrijednost ove knjižice. Iako ne spominje, autor operira sa Goeringovim jednadžbama te radi njegovim i Launhardtovim metodama, možda i nesvjesno, jer su te jednadžbe i metode danas općenito ušle u stručnu praksu i literaturu, gdjekad i bez oznake podrijetla. U vezi s time, neće biti možda na odmet, ako upozorim ovdje i na novija istraživanja, koja su pokazala, da samo spomenute jednadžbe i metode ne dovode uvijek do željenog cilja. Tako piše prof. dr. ing. W. Müller u svom djelu »Massenermittlung, Massenverteilung und Transportkosten der Erdarbeiten (Berlin 1929): »Die von Goering für verschiede-

nen Transportarten aufgestellten Kostengleichungen für die Beförderung eines m^3 Boden treffen für einen auf einen starren Fahrplan aufgebauten Fördertrieb nicht zu. Derartige Kostengleichungen bergen zudem die Gefahr der Oberflächlichkeit in sich, da man sich bei ihrer Anwendung meist nicht die Mühe macht, sich über den Betrieb der Bodengewinnung, — förderung, und des — Einbaues die erforderliche Klarheit zu verschaffen. Das Veranschlagen ist aber die Materialisierung des Betriebsplanes, dessen Kenntnis also eine notwendige Voraussetzung ist. Ovo primijenjeno na transport šumskih produkata glasilo bi p. p. ovako: Po Goeringu postavljene jednažbe za trošak otpreme kubnog metra drva za razna transportna sredstva ne predočuju stanje uistinu kod otpreme zavisne o unaprijed utvrđenom planu i tempu eksploatacije. Po red tog u potrebu samo takovih jednadžba krije u sebi pogibelj površnog rada, jer se redovno upotrebljavaju bez predhodno i jasno stvorenog suda o stvarnim potrebama otpreme na šumskom tlu, prometanja na glavnom putu izvan šumskog tla, o potrebama preradbe na stovarištu i dalnjeg transporta, pa o medusobnoj ekonomičnoj zavisnosti i harmoniji cijelokupnog rada prema utvrđenom planu u konkretnom slučaju. Na najpovoljniji način osnovati potrebne naprave i procjeniti troškove upravo znači realizovati plan eksploatacije. Poradi toga najprije je potrebno poznavati ili utvrditi taj plan. Nješto o tome natuknuo je i autor na str. 46 govoreći o kapaciteti, no u glavnom ne obzire se na ovu činjenicu. Isto tako ne može se odrediti samo riječima, kao što to autor čini, koji činio utječu na stalni, a koji na ovisan trošak transporta. Općenito ima tu i činioce, koji utječu na jedan i na drugi trošak, a u kojoj mjeri, točnije može pokazati samo podrobnijsa analiza i račun. Konačno, gdjekoji zadatak izrađen u ovoj knjižici po svom rezultatu neće se podudarati sa praktičkim iskustvom, ili kraće: štošta trebat će još ispraviti i dotjerati.

Pored svega tog ova knjižica vrlo je vrijedna: izrasla iz naših prilika i krajeva, a bavi se problemima specifično šumsko — gradevnog karaktera. Iznosi mnogo principijelno novih stvari. Donosi i rezultate, koji će se moći neposredno upotrijebiti. Svakako bitno proširuje dosad objavljeno o potrebama mreže šumskih sporednih putova sa novim pogledima i iskustvom utvrđenim činjenicama. Može dakle biti samo od koristi onima, koji se ovakovim poslom bave. Osim toga otvara nove vidike i podbada na daljnja istraživanja na tom važnom i eminentno šumarsko-inženjerskom polju rada.

Prof. Ing. S. Flögl.

Gospodarski Glasnik — list za stručna i staleška pitanja. Drugi broj ovoga gospodarskoga mjeseca posvećen je pitanjima našega voćarstva s ovim sadržajem: Milan Marsić, Plansko promicanje voćarstva; Ing. Viktor Vitolović, Rješavanje posjedovnih odnosa kao smetnje voćarske ponove; Ing. Oton Mašek, Akcija za podizanje voćarstva; Dr. Ž. Kovačević, Plan za zaštitu voćaka; Ing. Mirko Felja, Sortiranje voća; Milan Dorčić, Težak položaj privatnih voćnih i loznihs rasadnika; Miroslav Steinhäus, Sustavno osnovano ili usmjereno gospodarstvo. Osim toga donosi saopćenja: Iz Hrvatskog agronomskog društva i iz ministarstva seljačkog gospodarstva te književne bilješke. List sadrži brojidbene podatke o stanju našeg voćarstva, kartu voćarskih područja, koju je izradio gospodarski savjetnik Milan Marsić i više ilustracija. Cijena je pojedinačno broju 5.— Kn, godišnja pretplata 60.— Kn, a uplačuje se na ček. račun broj 49.035. Prvi je broj lista lijepo primljen od naše stručne javnosti, pa se može očekivati, da će se ovo dobro opremljeno stručno i staleško glasilo općenito proširiti. — Mi ga najtoplje preporučujemo.

Uredništvo

OGLAS

Kod ravnateljstva državnih šuma u Sarajevu u odjeljku za režijsko poslovanje soba broj 35—36 održaće se na osnovu rješenja ravnateljstva šuma broj 25090—1941, a na temelju § 51 Zakona o šumama i čl. 47—51 Uredbe M. S. br. 268/1936 *na dan 18. listopada (subota) 1941 godine u 11 sati* po odredbama zakona o državnom računovodstvu od 6. ožujka 1919. godine (N. »Narodne Novine« broj 102. od 14. kolovoza 1941. godine) — *prva ofertalna dražba* u skraćenom roku za prodaju oko $4.000 m^3$ četinjastih pilanskih trupaca izrađenih u režiji državne šumarije Srednje.

Četinjasti trupci prodaju se u četiri skupine a svaka skupina čini poseban dražbeni objekat i to:

I.	1.000 m^3	četinjastih pilanskih trupaca
II.	1.000 m^3	» » »
III.	1.000 m^3	» » »
IV.	1.000 m^3	» » »

Isklična cijena za ove trupce određuje se sa Kuna 350 po $1 m^3$ postavno vagon željeznička postaja Ivančići.

Fond za pošumljenje — uključen je u prednjoj cijeni.

Uslovi za ovu prodaju mogu se vidjeti svakog radnog dana u režijskom odjeljku ovog ravnateljstva.

Jamčevina u iznosu od 35.000 Kuna za svaku skupinu polaže se u gotovu, ili u obveznicama novčanih zavoda Nezavisne Države Hrvatske, koji nisu pod stegom — na blagajni ovog ravnateljista, najdalje do 10 sati na dan dražbe.

Pismene ponude imaju biti zapečaćene u koverti sa oznakom: »*Ponuda za kupnju četinjastih trupaca kod državne šumarije »Srednje«*« i dostavljene najkasnije do 11 sati na dan dražbe. Učestvovati na dražbi može svako lice koje je sposobno za vršenje pravnih poslova. *Nadmetatelji imaju* uz svoje ponude priložiti krsni odnosno rodn list.

Propisno taksirane ponude za pojedinu skupnu sa 200 Kuna u takse-nim markama i sa priloženom namirom o položenoj jamčevini, treba da sadrži pored krsnog odnosno rodnog lista još i izjavu, da su ponuđaču uslovi jeftimbe poznati i da pristaje da se po njima nadmeće.

Dostalac snosi troškove raspisa ove jeftimbe.

RAVNATELJSTVO DRŽAVNIH ŠUMA — SARAJEVO
Broj: 25.900—1941.

Kotarska oblast u Jastrebarskom.

Broj: 7276/1941.

Jastrebarsko, dne 21. rujna 1941.

Predmet: Domagović pl. z. z. prodaja hrastovih stabala.

OGLAS DRAŽBE HRASTOVIH STABALA

Na temelju rješenja Ministarstva šuma i rudarstva, odjela za šumarstvo u Zagrebu od 15. IX. 1941. broj 18829 M. Š. i zaključka glavne skupštine ovlaštenika z. z. pl. Domagović od 17. VIII. 1941. točka 1 *održati će se dne 14. listopada 1941. u 11 sati prije podne pismena javna dražba* $926 m^3$ hrastove tehničke drvene mase bez kore od 412 hrastovih stabala nalazećih se u odjelima 11 c, 12 b, 13 a, 14 a i 15 b šumskog pre-djela Vužina z. z. pl. Domagović obilježenih kolobrojem brojevima 1—412

uz iskličenu cijenu od 780.078 Kn. slovima sedam stotina osamdeset tisuća i sedamdeset i osam Kuna.

Pobliži dražbeni uvjeti stoje na uvid interesentima u uredovnici kotarskog šumara Jastrebarsko za vrijeme uredovnih satova.

ZA DOM SPREMAN!

Kotarski predstojnik:
Firis, v. r.

Broj: 6141/1941.

OGLAS

Na osnovu riješenja Ministarstva šumarstva i rudarstva br. 19.006/41 od 17. IX. 1941. ovime se daje na znanje, da će se u uredu Kotarske oblasti u Vel. Gorici *dana 13. listopada 1941. u 11 sati prije podne* održati *druga javna pismena dražba* 90 komada hrastovih stabala vlasništvo z. z. Okuje procjenjenih na 133 m³ hrastove gradnje I., II. i III. razreda, te 134 komada hrastovih pragova.

Isklična cijena je 119.697.— Kuna.

Pobliži dražbeni uvjeti mogu se vidjeti za vrijeme uredovnih sati kod Kotarske oblasti u Vel. Gorici.

U VI. Gorici, dne 21. rujna 1941.

Kotarska oblast.

Broj: 8187-1941.

OGLAS DRAŽBE

Dana 20. listopada 1941. u 11 sati prodavati će se kod ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu prvom javnom ofertalnom dražbom niže nazačeni izrađeni drveni materijal:

1. SKUPINA: 8.420,— akova zdrave hrastove njemačke bačvarske duge uz cijenu od 115,— Kuna za 1 akov franko stovarište kod postaje Bos. Novi.
2. SKUPINA: 3.583,46 akova zdrave i 158,49 akova škart hrastove njemačke bačvarske duge uz cijenu od 115.— Kuna za 1 akov zdrave i 75,— Kuna za 1 akov škart duge franko stovarište kod postaje Topusko Toplice.
3. SKUPINA: 345,83 akova zdrave hrastove njemačke bačvarske duge uz cijenu od 115.— Kuna za 1 akov franko stovarište kod postaje Ivanić Grad.
4. SKUPINA: 72 m³ hrastovog rudnog drveta sa korom uz cijenu od 460.— Kuna za 1 m³ franko stovarište kod postaje Novoselec-Križ.
5. SKUPINA: 800 m³ bukovih trupaca druge vrsti uz cijenu od 450.— Kuna za 1 m³ franko vagon na postaji Bos. Novi.
6. SKUPINA: 200 m³ bukovih trupaca druge vrsti uz cijenu od 450.— Kuna za 1 m³ franko vagon na postaji Majur.
7. SKUPINA: 800 m³ bukovih trupaca druge vrsti uz cijenu od 450.— Kuna za 1 m³ franko vagon na postaji Vojnić.
8. SKUPINA: 300 m³ bukovih trupaca druge vrsti uz cijenu od 450.— Kuna za 1 m³ franko vagon na postaji Pitomači, Vukosavljevici, Spišić Bukovici.

9. SKUPINA: 1.400 m³ bukovih trupaca druge vrsti uz cijenu od 450.—
Kuna za 1 m³ franko vagon na postaji Bastaji, Grubišno polje, Pivnica.

10. PIVNICA: 200 m³ bukovih trupaca druge vrsti uz cijenu od 450.—
Kuna za 1 m³ franko vagon na postaji Novoselec-Križ.

Skupina 1 do 4 prodaju se kao viđena roba (tale quale). Trupce skupine 5 do 10 izraditi će ravnateljstvo zime 1941/42.

Jamčevina (žaočina) se imade predati na ravnateljstvu državnih šuma u Zagrebu do 10 sati na dan dražbe i to: domaći državljeni 5%, a strani 10% od iskličene cijene.

Jamčevina (žaočina) se prima:

a) u gotovom novcu;

b) u uložnicama zavoda Nezavisne Države Hrvatske, koje nisu pod zakonskom stegom.

Dražba će se izvršiti po propisima zakona o državnom računovodstvu, uredbe M. S. broj 268/36.

Ponuda se imade staviti za svaku skupinu zasebno.

Jednom ponudom može se nuditi za više skupina.

Ponude imadu biti biljegovane kako slijedi:

za skupinu 1 i 9 sa 600.— Kuna;

za skupinu 2, 5, 7, 8 sa 400.— Kuna;

za skupinu 3, 4, 6, 10 sa 200.— Kuna.

Opći dražbeni i ugovorni uslovi mogu se vidjeti za sve skupine kod ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu, a za skupine:

1 i 5 kod državne šumske manipulacije u Bos. Novom;

2 kod državne šumarije u Vranovini;

3 kod državne šumarije u Dragancu;

4 i 10 kod državne šumarije u Vojskom Križu;

6 kod državne šumske manipulacije u Kostajničkom Majuru;

7 kod državne šumske manipulacije u Vojniću;

8 kod državne šumarije u Pitomači;

9 kod državne šumarije u Virovitici.

Ponudi se imade priložiti krstni odnosno rodni list, te svjedodžba o plaćenom porezu za tekuće tromjeseče.

U Zagrebu, dne 29. rujna 1941.

Ravnateljstvo državnih šuma.

N A Š I Č K A

tvornica tanina i paropila d. d.

Z A G R E B , Marulićev trg 18.

S v e v r s t e t v r d o g i m e k o g d r v a

PILANE: Đurđenovac, Ljeskovica, Andrijevci,
Novoselec-Križ, Karlovac, Klenak,
Podgradci, Zavidovići, Begovhan'

Tvornica tanina, parketa, bačava: D U R Đ E N O V A C

Impregnacija pragova i stupova: K A R L O V A C

Tvornica sanduka i ljuštene robe: P O D G R A D C I

Urednik Dr Ing. Josip Balen. — Izdalo Hrvatsko šumarsko društvo u Zagrebu,
Vukotinovićeva ulica 2. — Tiskar Narodne tiskare, Zagreb, Kaptol 27. — Za tiskaru
odgovara Rudolf Vedo, Zagreb, Kaptol 27.

(10)

PROPISENİK

o stanovima u stambenoj zgradi ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu.

§ 1.

Pravo na stanovanje u stambenoj zgradi ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu imaju aktivni činovnici ministarstva šumarstva i rudarstva — odjela za šumarstvo — prvenstveno oni sa stručnom spremom, a zatim oni bez stručne spreme pod sljedećim uslovima:

1. da ima praznih stanova, koji se mogu upotrijebiti za stanovanje s obzirom na svrhu same zgrade;
2. da je osoba, koja traži stan slabog materijalnog stanja t. j. da pored plaće nema drugih dohodaka ni on ni njegova žena, odnosno članovi njegove obitelji;
3. da osoba, koja traži stan ima neopskrbljenu djecu, a neoženjeni, odnosno neudate, da imaju neopskrbljenu najbližu rodbinu (roditelji, braća, sestre i svojta; tast, punica) s kojima u zajednici žive i uzdržavaju ih;
4. da osoba, koja traži stan, njegova žena ili djeca nemaju svoju kuću ili kakvo drugo nepokretno imanje u mjestu službovanja ili u kojem drugom mjestu, koje donosi ili bi moglo donositi dohodak.

§ 2.

Stanovi se ne smiju izdavati u podnjem ni u kojem vidu. U protivnom stan će se odmah otkazati.

Daljne srednike može stanar držati u stanu izuzetno po naročitom odobrenju, ali to ne smije biti u cilju koristi.

§ 3.

Stanove dodjeljuje ravnatelj zagrebačkog ravnateljstva državnih šuma.

Protiv rješenja ravnatelja može se nezadovoljna stranka žaliti na ministarstvo šumarstva i rudarstva u Zagrebu, čije je rješenje izvršno.

§ 4.

Državni stan ne može se uživati duže od 5 godina bilo neprekidno ili s prekidom. Izuzetno se taj rok može produžiti za po jednu godinu najviše tri puta i to samo u slučaju, ako službenik ima u obitelji više od dva neopskrbljena člana i ako su njegove materijalne prilike vrlo teške ili ako slučajno na stan ne bi bilo drugih reflektanata.

U gornji se rok računa i vrijeme stanovanja do donošenja ovoga propisnika.

§ 5.

Predaja i preuzimanje stana vrši se povjerenstvno na temelju kućnog inventara. Povjerenstvo sačinjava upravitelj kuće i dva svjedoka.

Utvrdi li se pri tom u stanu kakove manjkavosti, koje je stanar u smislu ovog propisnika imao popraviti o svom trošku, dužan je te popravke izvršiti još prije useljenja svoga nasljednika. Ne dostaje li za to vremena, ima svoga nasljednika u novcu odštetići.

O primopredaji sastavlja se zapisnik, koga odobrava ravnatelj šuma.

§ 6.

Stanar ne smije činiti u stanu bez dozvole nikakve preinake ili nove konstrukcije i naprave. Učini li to, nema pri iselenju pravo na naknadu učinjenih troškova, te je dužan, ako bude potrebno, sve staviti u prijašnje stanje.

§ 7.

Svi popravci dijele se na takove, koje obavlja stanar o svom trošku i na takove, koji se obavljaju o trošku državnog erara.

§ 8.

O svom trošku dužan je stanar izvesti:

1. bijeljenje onih prostorija, koje nisu bojane (kuhinja, smočnica, zahod, kupaona);
2. omazivanje peći i štednjaka;
3. sve manje popravke vodovoda, izljeva te električnih instalacija;
4. kitanje prozora;
5. sve popravke, koje on prouzroči uslijed nemarne upotrebe, krupne nepažnje ili zlobnog oštećivanja, bilo da je to učinio on sam bilo njegovi ukućani, gosti, posluha i uopće sva lica, koja borave u kući na poziv toga stanara.

§ 9.

Na trošak erara izvršuju se svi oni popravci, koji su nužni uslijed dulje upotrebe stana, te uslijed elementarnih nepogoda.

§ 10.

Svaki stanar je dužan, da osim propisane stanarine plaća: pristojbe za dimnjčara, za vodovod, za rasvjetu stubišta, za čišćenje stubišta i za pazikuću.

§ 11.

Neposredni nadzor nad zgradom ima voditi referent za građevine ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu.

Njegova je dužnost da pazi, da se drže sve odredbe ovog propisnika i kućnog reda. On vodi nadzor nad pazikućom naročito u pogledu držanja čistoće. Ima pravo i dužnost da vrši pregled stanova, da li se drži red u kući i izvršuju popravci u smislu § 8.

Svaku štetu na zgradi kao i opasnost da bi moglo doći do štete, odmah prijavljuje ravnateljstvu, i poduzima sve, da se popravi šteta, odnosno ukloni pogibao.

On prisustvuje primopredaji stanova, odjavljuje i prijavljuje stanare redarstvenoj oblasti.

Stanare, koji se ogriješuju o propise ovog propisnika, prijavljuje ravnateljstvu državnih šuma u Zagrebu.

§ 12.

Ravnateljstvo šuma postavlja pazikuću, koji ima dužnost da održava red i čistoću u cijeloj kući i oko kuće, naročito na ulazu i na stubištu, te da čisti snijeg ispred kuće. On vrši sve propise, koje redarstveni propisi nalažu pazikući; pravodobno otvara i zatvara kućna vrata, a osvjetljuje vežu i stubište; izvršuje sve odredbe zdravstvenih oblasti, osobito u pogledu raskuživanja i čišćenja.

Svaki opaženi kvar pazikuća, prijavljuje upravitelju kuće i nastoji da ustanovi krivca. Isto tako prijavljuje upravitelju kuće svakog stanara, koji se ogriješi o ovaj propisnik.

§ 13.

Stanare, koji se ogriješe o ovaj propisnik, opomenut će za slučajeve manje važnosti upravitelj kuće. U ponovljenom slučaju i u slučaju veće važnosti stanara opominje pismeno ravnateljstvo državnih šuma u Zagrebu. Ako se opomena ponovi tri puta, može ravnateljstvo otkazati stan.

§ 14.

Ravnateljstvo državnih šuma u Zagrebu može svakom stanaru otkazati uporabu stana a da ne navede razlog otkaza uz rok od 1 (jedan) mjesec dana računajući od dana,

Kada je primio odluku o otkazu. Jedino udovi umrlog činovnika može ravnateljstvo šuma u iznimnim slučajevima otkazni rok prodljiti.

§ 15.

Dužnost iseljenja iz stana nastupa:

1. u slučaju otkaza bilo sa strane stanodavca ili sa strane stanara;
2. u slučaju premještenja, umirovljenja, smrti službenika ili prestanka službe;
3. kada je službenik uživao državni stan pet godina, izuzev slučaja produljenja po §-u 4. ovog propisnika;
4. kada u toku uživanja stana prestane koji od uslova iz §-a 1. ovog propisnika.

§ 16.

Protiv rješenja ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu može se nezadovoljna stranka žaliti ministarstvu šuma i ruda, odjelu za šumarstvo u Zagrebu, čije je rješenje konačno.

§ 17.

U pogledu kućnog reda postupat će se po propisima kućnog reda za grad Zagreb, koji mora u samoj kući biti izvješten na vidljivom mjestu.

§ 18.

Ovaj propisnik stupa na snagu s danom odobrenja kad prestaje vrijediti dosadanji pravilnik.

U Zagrebu, dne 30. lipnja 1941. god.

Ministar šuma i ruda:

Frković v. r.

Broj: 5479-1941. M. Š.

Slavnjeno i sa izvornikom suglasno:

U Zagrebu, dne 30. lipnja 1941.

ODJELNI PREDSTOJNIK:

Abramović

(11)

Na prijedlog ministra za urudžbe propisujem i proglašujem

ZAKONSKU ODREDBU O OSNIVANJU ZAVODA ZA KOLONIZACIJU

§ 1.

Osniva se zavod za kolonizaciju sa sjedištem u Zagrebu. Zavod je samostalno pravno lice javno pravnog značaja, nad kojim vrši nadzor ministarstvo udružbe.

§ 2.

Svrha je zavodu uređenje seljačkog posjeda putem nutarnje kolonizacije i agrarne reforme, pa se ti poslovi izuzimaju iz nadležnosti dosadanjih oblasti.

§ 3.

Za postiguće gornjih svrha zavod raspolaže sa samostalnim proračunom a potrebna novčana sredstva uz vlastite prihode i imovinu daje mu država.

§ 4.

Provjeda ove zakonske odredbe povjerava se ministru udružbe, koji će izdati pravilnik o ustrojstvu i postupku zavoda.

§ 5.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.
U Zagrebu dne 4. svibnja 1941.

Poglavnik:

Dr. Ante Pavelić, v. r.

Broj: LIV/86-Z. p. 1941.

Ministar za udružbe:

Dr. Jozo Dumandžić, v. r.

(12)

ZAKONSKA ODREDBA O POMAGANJU KOLONIZACIJE

§ 1.

Ministarstvo šumarstva i rudarstva pomagati će rad Zavoda za kolonizaciju osnovanog zakonskom odredbom od 4. svibnja 1941. broj LIV-86-Z. p.-1941.

§ 2.

Za postignuće svrhe Zavoda za kolonizaciju odredene u § 2. zakonske odredbe broj LIV-86-Z. p.-1941. stavljat će ministar šumarstva i rudarstva Zavodu za kolonizaciju postepeno na razpolaganje:

- a) zemljište za izgradnju naselja,
- b) relativno-šumska zemljišta za poloprivredno obradivanje,
- c) drvo za popravak seljačkih kuća, koje su naseljene u vezi sa zakonskom odredbom broj LIV-86-Z. p.-1941. i drvo za gradnju seljačkih kuća s potrebnim nuz-sgradama i za najpotrebniji namještaj,
- d) drvo za paljenje vapna, opeke i crijepe,
- e) zemlju za opuku i crijepe,
- f) kamen za gradnju,
- g) drugi gradevni materijal.

§ 3.

Ministarstvo šumarstva i rudarstva predaje u vlastništvo Zavodu za kolonizaciju zemljišta u onom stanju, u kome se nalaze.

§ 4.

Ministarstvo šumarstva i rudarstva pripremit će gradevni materijal za krovnu konstrukciju, materijal za vrata i prozore, za izradu podova i za najpotrebniji namještaj, gdje bude moguće; gdje to ne bude moguće, predat će se odredena kolčina drveta u stablovini.

§ 5.

Zemljišta pod a) i b) i materijal spomenut pod e), f) i g) § 2. ove zakonske odredbe predat će se bezplatno, a materijal spomenut po c) i d) istog paragrafa odnosno materijal naveden u § 4. ove zakonske odredbe po obračunu, koji će ministarstvo šumarstva i rudarstva dostaviti Zavodu za kolonizaciju.

Ovlašćuje se ministar šumarstva i rudarstva, da vrijednost materijala odredi posebnim cjenikom.

§ 6.

Ministar šumarstva i rudarstva dostavljat će Zavodu za kolonizaciju izprave o stavljanju na razpolaganje izlučenih zemljišta, kojima će izričito dopustiti prijenos prava vlastništva bezteretno na izlučenim zemljištima s imena državnog šumskog erara Nezavisne Države Hrvatske na ime i korist Zavoda za kolonizaciju.

Prije sastava izprave podnijet će Zavod za kolonizaciju ministarstvu šumarstva i rudarstvu potrebne diobne nacrte izradene po stručnjacima zavoda, da ih ministar šumarstva i rudarstva vidira i priklopi izpravi navedenoj u prednjoj stavci.

Izpravu i potrebne diobne nacrte dostaviti će Zavod za kolonizaciju nadležnom zemljiskno-knjižnom sudu na provedbu.

Nadležni zemljiskno-knjižni sudovi dužni su provesti u zemljisknim knjigama bezteretno prijenos prava vlastništva u korist Zavoda za kolonizaciju u Zagrebu.

§ 7.

Podnesci i poslovi po ovoj zakonskoj odredbi ne podпадaju pod biličevinu.

§ 8.

Ovlašćuje se ministar šumarstva i rudarstva, da daje obvezno tumačenje ove zakonske odredbe.

§ 9.

Provđba ove zakonske odredbe povjerava se ministarstvu šumarstva i rudarstva.

§ 10.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.

U Zagrebu, dne 7. kolovoza 1941.

Broj CCXXIV-968-Z. p.-1941.

Ministar šumarstva i rudarstva:

Ing. Ivica Frković, v. r.

Poglavljak

Nezavisne Države Hrvatske:

Dr. Ante Pavelić, v. r.

(13)

**IMENOVANJE ČLANOVA RAVNATELJSTVA ZAVODA ZA KOLONIZACIJU
ODLUKA**

U smislu pravilnika o ustrojstvu i postupku Zavoda za kolonizaciju imenujem članovima ravnateljstva Zavoda:

Matu Jagatića, seljaka iz Martinske Vesi predsjednikom, a članovima:

Dr. Krunoslava Organovića, svećenika i docenta sveučilišta u Zagrebu;

Dr. Pavla Kvakana, sveučilišnog profesora poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu;

Dr. Stjepana Horvata, sveučilišnog profesora tehničkog fakulteta u Zagrebu

Dr. Stjepana Hefera, odvjetnika u Osijeku;

Miju Mubrina, seljaka iz Korije, kotar Virovitica;

Šimuna Buntića, seljaka iz Brotinja, kotar Mostar;

Ing. Miju Rosandića, drž. tajnika šuma i ruda u Banja Luci;

Dr. Marijana Banića, ravnatelja Zavoda za proizvodnju lijekova i t. d. u Zagrebu;

Ing. Franju Trstenjaka, gospodarskog savjetnika ministarstva narodnog gospodarstva u Zagrebu.

Dr. Rikarda Flöglia, činovnika Penzionog zavoda u Zagrebu;

Ruperta Horvata, agrarnog savjetnika ministarstva narodnog gospodarstva u Zagrebu.

Broj 76-1941. 12. svibnja 1941. Zagreb.

Ministar udružbe:

Dr. Jozo Dumandžić, v. r.

(14)

Ministarstvo narodnog gospodarstva odjel za obrt, industriju i trgovinu u Zagrebu Broj 4.457-1941.

Temeljem § 4. zakonske odredbe o redovitom poslovanju i sprečavanju sabotaže u privrednim poduzećima izdajem

OBJAVU

kojom određujem, da privredna poduzeća imaju ulagati svu poslovnu gotovinu na račun kod Poštanske štedionice u Zagrebu ili kod slijedećih novčanih zavoda:

Prve hrvatske štedionice, Gradske štedionice, Bankarskog društva (Bankverein), Zanatske banke d. d., Štedionice Nezavisne Države Hrvatske, Hrvatske sveopće kreditne banke, Udržene banke, Jugobanke, Hrvatske banke, Prve hrvatske obrtne banke i Čeho-banke, Napretkove zadruge i Zadruge »Hrvatskog Radiša«.

Ovo pravo pripada kako središnjici tako i podružnicama gore spomenutih zavoda.

Za ostale novčane zavode u drugim područjima Države Hrvatske donijet će se naknadna objava.

Ovako utožene gotovine slobodne su od svakih stega.

Zagreb dana 3. svibnja 1941.

Ministar narodnog gospodarstva:

Lovro Sušić, v. r.

(15)

ZAKONSKA ODREDBA O DRŽAVNOM ZASTUPNIČTVU

I. OBĆE ODREDBE.

§ 1.

Državno zastupništvo, kao samostalna ustanova državne riznice, štiti imovinsko pravne probitke Nezavisne Države Hrvatske.

§ 2.

U sjedištu svakog banskog stola postoje državna zastupništva s mjestnom nadležnošću tih sudova.

§ 3.

Na čelu državnog zastupništva стоји državni zastupnik.

Državni zastupnik upravlja poslovima državnog zastupništva i vrši neposredan službeni nadzor nad osobljem i radom zastupništva.

§ 4.

Osim poslova predviđenih ovom zakonskom odredbom državno zastupništvo radi i sve poslove, koji su mu povjereni bilo pojedinim zakonskim propisima, bilo posebnom naredbom državne riznice.

Ovakove naredbe moraju biti objavljene u Narodnim novinama i obvezatne su za sudove i ostale oblasti.

§ 5.

Državno zastupništvo opći samostalno i neposredno sa svim oblastima.

Sve oblasti dužne su ukazivati državnom zastupništvu pravnu pomoć, kad je zatraži, i dostavljati mu tražene spise.

Za svaku neurednost oblasti kod ukazivanja ove pomoći odgovarat će službenik, krvnjom kojega je neurednost nastala, ne samo karnostno već i za naknadu štete prouzročene državi.

Državni zastupnik može u tom slučaju poduzeti sve potrebno radi povedenja karnostnog postupka protiv odgovornog službenika.

Državna zastupništva jednako su obvezana na međusobnu pravnu pomoć.

§ 6.

Sukobe nadležnosti između državnih zastupništava rješava državna riznica.

§ 7.

Činovnici državnog zastupništva ne mogu vršiti poslove po ovoj zakonskoj odredbi, ako postoje razlozi za njihovo izključenje u smislu §-a 15. grpp.

Izključeni činovnici dužni su, u koliko se ne bi mogla odmah odrediti zamjena, obavljati sve najpotrebnije poslove, koji se ne mogu odgoditi.

Odredba stavke 1. vrijedi i za osobe iz §§-a 18. i 21.

§ 8.

Državno zastupništvo štiti i imovinsko-pravne probitke zaklada, školskih občina i pravnih osoba, koje stoje pod upravom države i njenih organa, kao i državnih privrednih poduzeća i ustanova, razumjevajući pod tim i ona poduzeća i ustanove, u kojima država i spomenuta poduzeća i ustanove sudjeluju s većim dijelom glavnice.

Državna riznica može pojedine poslove iz djelokruga državnog zastupništva prenositi i na pravne odsjeke i pravne izvjestitelje tih poduzeća i ustanova, koji će to raditi pod nadzorom i uputama državnog zastupništva.

II. DJELOKRUG I POSTUPAK.

1. Pravna mišljenja.

§ 9.

Državna zastupništva daju, na zahtjev državnih oblasti, pravna mišljenja o svim važnijim pitanjima iz djelokruga njihove nadležnosti, a koja se tiču imovinsko-pravnih probitaka države i ostalih pravnih osoba navedenih u §-u 8.

Pravna mišljenja daje ono državno zastupništvo, koje je mjestno nadležno.

Ako oblast ne usvoji mišljenje državnog zastupništva, može nadležno ministarstvo zatražiti mišljenje stalnoga pravničkog odbora kod državne riznice.

§ 10.

Kad pravna mišljenja traže oblasti, koje imaju svoje pravne odsjeke ili pravne izvjestitelje, dužne su uz zahtjev dostaviti i obrazloženo mišljenje svojih izvjestitelja.

§ 11.

U stvarima, koje spadaju u nadležnost pojedinog ministarstva, daje na njegov zahtjev pravna mišljenja i stalni pravnički odbor kod državne riznice.

§ 12.

Pravna mišljenja državnog zastupništva nijesu obvezatna za oblasti, kojima su dana. Ona služe za službenu upotrebu oblasti, koja ih je zatražila i ne smiju se objavljivati ili navoditi u odlukama oblasti kao mišljenja državnog zastupništva.

2. Ugovori.

§ 13.

Svi ugovori, koje oblasti zaključuju u ime države, moraju se prije konačnog zaključenja dostaviti državnom zastupništvu na pravno mišljenje.

Ako državno zastupništvo drži, da bi zaključenje ugovora moglo biti štetno za imovinsko-pravne probitke države, upozorit će na ovo oblast, kojoj šalje svoje pravno mišljenje.

Od ovog se izključuju ugovori, koji se odobravaju zakonom ili za koje je posebnim zakonskim propisima drugčije naređeno.

3. Zastupanje pred sudovima i drugim oblastima.

§ 14.

Državu zastupa pred sudovima i drugim oblastima, kao i prema svim osobama državno zastupništvo, osim ako nije posebnim zakonskim propisima drugčije odredjeno.

§ 15.

Državno zastupništvo isto tako zastupa i pravne osobe, poduzeća i ustanove navedene u §-u 8., kao i one, za koje mu se to posebnim zakonskim propisima odredi ili mu državna riznica svojom naredbom to naloži.

Ako se radi o zastupanju pravnih osoba, koje nijesu navedene u §-u 8., potrebno je u tom slučaju, da te pravne osobe izdaju punomoć državnom zastupništvu za zastupanje.

§ 16.

Državno zastupništvo jedino je ovlašteno da za državu i za pravne osobe, poduzeća i ustanove navedene u §-u 8. podiže tužbe i na tužbe protiv njih daje odgovore te da poduzima sve druge pravne čine pred sudovima i drugim oblastima u stvarima svoga djelokruga, u koliko ovom odredbom nije drugčije odredjeno.

§ 17.

Državni zastupnici i njihovi zamjenici zastupaju po ovoj zakonskoj odredbi pred sudovima i drugim oblastima bez posebne punomoći.

§ 18.

Državni zastupnici mogu povjeriti zastupanje i pristavima, a pred prvomolbenim sudovima i oblastima i vježbenicima.

U izvanparbenim kao i u ovršnim stvarima može se povjeriti zastupanje i službenicima pomoćnog ureda državnog zastupništva.

Prema potrebi i prirodi posla može se povjeriti zastupanje i upravnim činovnicima i činovnicima drugih struka, osim u onim slučajevima, gdje zakon traži, da stranka mora biti zastupana po odvjetniku.

Jedino u slučaju, kada je zastupanje povjerenog sucu redovnog suda ili državnom tužitelju, mogu ovi zastupati pred sudbenim stolovima i u postupku gdje je zakonom odredjeno obvezatno zastupanje po odvjetniku.

Svi ovi službenici moraju imati posebnu punomoć ili ovlaštenje državnog zastupnika, koji može u svako vrijeme od njih preuzeti povjereni im zastupanje.

§ 19.

Sudovima i oblastima, kojih činovnicima je povjeren zastupanje, dostaviti će se uz zahtjev za zastupanje potrebne upute, spisi i isprave. Zamoljeni sud ili oblast odredit će bez odgadanja jednog činovnika radi zastupanja. U slučaju stvarne nemogućnosti iz bilo kojeg razloga obavijestiti će se o tome najhitnije državni zastupnik.

Nakon svršenog posla mora sud ili oblast uz povratak spisa izvjestiti državnog zastupnika o učinjenom i o sudskoj odluci.

Podatci i upute državnog zastupnika obvezuju odredjenog zastupnika.

§ 20.

U kaznenim stvarima, u kojima je država interesirana kao privatni učesnik, na glavnoj raspravi, zastupat će je državni tužitelj i u njeno ime stavljati odštecene zahtjeve, ako državni zastupnik ili osoba, koju on odredi, ne pristupi na glavnu raspravu. Za ove slučajevе državnom tužitelju nije potrebna posebna punomoć ili ovlaštenje.

Državni tužitelj dužan je o stavljenom privatno-pravnom zahtjevu i posliedku glavne rasprave u vezi s prijavljenim odštetnim zahtjevom što prije izvjestiti nadležno državno zastupništvo.

Sve kaznene osude, koje se tiču države kao privatnog učesnika, dužni su sudovi u odpravku dostaviti nadležnom državnom zastupništvu, za koga teku rokovi od dana primitka odpravka.

§ 21.

U ustanovama, u kojima postoje pravni odsjeci ili pravni izvjestitelji, i oni su dužni na zahtjev državnog zastupništva podizati tužbe, davati odgovore i preuzeti zastupanja pred prviomolbenim sudovima i oblastima u predmetima, koji potječu iz njihova djelokruga, pa i u onim slučajevima, gdje zakoni traže da stranka mora biti zastupana po odvjetniku.

Odredba stavke 1. vrijedi i za upravitelje šumskih uprava u stvarima šumskih šteta, u koliko vrijednost parnice nije veća od Kuna 1000.—.

Odluke po §§-ima 33. i 36. izdaje prema vrijednosti parnice državni zastupnik odnosno državna riznica na obrazloženi prijedlog osoba iz stavke 1. i 2.

Državni zastupnik može u svako vrijeme od tih osoba tražiti izvješće o toku parnice i od njih preuzeti povjerenio im zastupanje.

§ 22.

U parnicama proti državi, u kojima se nadležnost suda određuje obćom mjestnom nadležnošću tuženika obzirom na propis §-a 66. grpp., nadležno je da zastupa u prvom redu ono državno zastupništvo, u području kojega se nalazi stvar, na koju se parnica odnosi, u drugom redu ono, u području kojega se zbio dogodaj, iz koga je nastao tužbeni zahtjev, a u trećem redu ono, u području kojega se nalazi sjedište vrhovne oblasti, koja je nadređena ustanovi, u djelokrug koje spada predmet tužbe.

U svim drugim parnicama kao i za druga zastupanja pred sudovima i drugim oblastima nadležno je ono državno zastupništvo na području kojega se nalazi prviomolbeni sud ili oblast, kod koje je poveden postupak. U drugim poslovima državnog zastupništva odlučuju u pogledu nadležnosti pravila izražena u stavci 1.

§ 23.

Za slučaj potrebe može pojedino državno zastupništvo u predmetima iz svoje mjestne nadležnosti poduzimat pojedine parbene čine i izvan svoga područja.

§ 24.

Državna riznica može u slučaju potrebe povjeriti zastupanje i državnom zastupniku, koji ne bi bio mjestno nadležan po §§-ima 2. i 22.

§ 25.

Državni zastupnici zastupaju državu i pred sudovima i drugim oblastima stranih država, u koliko je to dopušteno po zakonima dotičnih država.

Ako je potrebno umjesto ili pored državnog zastupnika odrediti drugu osobu za zastupanje pred stranim sudovima i oblastima, ministarstvo, u djelokrug kojega predmet spada, predložiti će osobu za zastupanje prvenstveno izmedju naših državljanina. Odluku o tome izdaje državna riznica. Ona izdaje određenoj osobi potrebnu punomoć.

Osoba, koja prihvati navedeno zastupanje ne može prenijeti punomoć na drugu osobu niti može za vrijeme trajanja dobivene punomoći voditi parnice protiv države u korist drugoga, a ako bio to učinila, mora joj se oduzeti izdata punomoć i odgovarat će za naknadu štete.

§ 26.

Kad pravne osobe i ustanove, kojih imovinsko-pravne probitke zastupa državno zastupničtvpo ovoj zakonskoj odredbi ili po posebnim zakonima, vode parnicu s državom ili medju sobom, ne može ih u tim parnicama zastupati državno zastupničtv.

Kad navedene pravne osobe i ustanove vode parnicu s državom, državno zastupničtv će zastupati imovinske — pravne probitke države, a ako ove pravne osobe i ustanove vode parnicu medju sobom, izabrat će same sebi zastupnike.

Državno zastupničtv može odkloniti ili odkazati dalje zastupanje i u onim slučajevima, u kojima bi probitci dotične pravne osobe ili ustanove mogli doći u sukob s probitcima države. O ovome je državno zastupničtv dužno izvijestiti parbeni sud, koji će pozvati dotičnu pravnu osobu ili ustanovu da postupa po stavci 2.

Državno zastupničtv dužno je zastupati još 3 dana poslije dostavljene obavijesti sudu o odkazu, u koliko se radi o zaštiti od štetnih pravnih posljedica.

§ 27.

U parnicama trećih osoba protiv državnih službenika i države za naknadu štete počinjene im nezakonitim ili nepravilnim postupkom državnih službenika u vršenju službenih dužnosti, državni zastupnik može preuzeti i zastupanje dotičnog državnog službenika na njegovu molbu, a uz odobrenje njegove predpostavljene oblasti.

Državno zastupničtv može tečajem parnice odkazati ovo zastupanje u smislu §-a 138. grpp.

Državno zastupničtv može preuzeti obranu osoba spomenutih u stavci 1. i pred kaznenim sudovima, ako bi oslobođenje dotične osobe od kaznene odgovornosti moglo utjecati na gradansko-pravnu odgovornost države u vezi sa spomenutim kaznenim djelom.

§ 28.

Ako se probitci države ne mogu drugčije zaštititi, državno zastupničtv dužno je povesti parnicu, kad to od njega zatraži nadležna oblast.

Državno zastupničtv, osim u slučajevima, gdje bi bila skopčana pogibelj s odgodom, ne može iz vlastite pobude tužiti bez zahtjeva nadležne oblasti.

U parnicama proti državi izmedju dana dostave tužbe državnom zastupničtvu i dana određenog ročišta mora biti razmak od najmanje petnaest dana.

§ 29.

Ako je tužba podignuta proti državi, državni zastupnik će to smjesta priobčiti odnosnoj oblasti i zatražiti potrebne obavijesti kao i staviti umjestni prijedlog.

§ 30.

Sve oblasti dužne su tužbe i druge spise podnijete proti državi, a koji su im pogrešno upućeni, bez odgadjanja dostaviti nadležnom državnom zastupničtvu.

§ 31.

Tečajem parnice mora državni zastupnik upotrijebiti sva zakonom dopuštena sredstva, da očuva povjerena mu prava i probitke.

§ 32.

Parnice s državom mogu suditi samo redovni sudovi (§ 1. grpp.).

§ 33.

Ako državni zastupnik drži, da vodjenju parnice nema mjesta ili da treba odustatiti od već povedene parnice, odlučit će sam o nevodjenju ili odustaji od parnice, u koliko njezina vrijednost ne prelazi 12.000 dinara, ali mora o tome izvijestiti državnu riznicu. Ako je vrijednost parnice preko 12.000 dinara, i kad je vrijednost neprocjenjiva, odlučuje o vodenju ili odustaji od parnice državna riznica.

Prije izdanja odluke o nevodjenju parnice državni zastupnik može dostaviti svoje obrazloženo mišljenje oblasti, koja je tražila povedenje parnice, da mu i ona dostavi o tome svoje mišljenje kao i možda nove podatke.

§ 34.

Državni zastupnik može radi osigurana državnih tražbina upotrijebiti sva sredstva osiguranja iz §-a 322. i slijed. zakona o ovrsi i osiguranju od 9. srpnja 1930. Sudovi su dužni dozvoliti predložena sredstva osiguranja, ne tražeći da se učini vjerojatnom opasnost, i bez izprava spomenutih u §-u 322. istog zakona.

Pored državnog zastupnika ovlaštene su i dužne, u slučaju hitne potrebe, tražiti navedena sredstva osiguranja za državu i druge oblasti. Ali odluke o takovu prijedlogu sud je dužan dostaviti mjestno nadležnom državnom zastupničtvu. Rokovi za poduzimanje pravnih čina i upotrebu pravnih sredstava teku od dana dostave odluke državnom zastupničtvu.

§ 35.

Sve odluke sudova i drugih oblasti u stvarima, koje spadaju u djelokrug državnog zastupničtvu, moraju se dostavljati mjestno nadležnom zastupničtvu. U protivnom slučaju nemaju pravnog učinka prema državi.

Ovo vrijedi i u slučajevima, kada državno zastupničtvu zastupa druge pravne osobe i ustanove po posebnim zakonima ili na osnovu naredbe državne riznice. Ali to ne vrijedi za slučajeva zastupanja po §-u 21. niti se ovim propisima dira u odredbe zakona o ovrsi i osiguranju za dostavljanje odluka i poreznim oblastima o ovršnom postupku na nekretninama.

Sudovi su dužni dostaviti nadležnom državnom zastupničtvu i sve odluke, kojima se u cijelosti ili djelomično odbacuju prijedlozi i drugi zahtjevi državnih oblasti za osiguranje ili naplatu poreza, priresa, pristojba i drugih javno-pravnih dača, kad je proti tomu rješenju po zakonu dopušteno koje pravno sredstvo. Rok za upotrebu pravnog sredstva teče od dana dostave odluke mjestno nadležnom državnom zastupničtvu.

§ 36.

Državni zastupnik može priznati tužbeni zahtjev i nagoditi se u ime države do Din 12.000.—, ali o tome mora podnijeti izvješće državnoj riznici; ako je vrijednost prijepora preko ovog iznosa ili ako je vrijednost neprocjenjiva, potrebno je za nagodbu ili priznanje tužbenoga zahtjeva odobrenje državne riznice.

Priznanje i nagodbe zaključene protivno ovoj odredbi za državu su bez pravnog učinka.

U pogledu plaćanja ili ispunjenja tužbenog zahtjeva državni zastupnik može dozvoliti olakšice, no najviše na vrijeme od šest mjeseci, a preko toga roka samo uz odobrenje državne riznice.

§ 37.

Državno zastupničtvu dužno je upotrijebiti proti nepovoljnim osudama, odlukama i rješenjima pravna sredstva, u koliko ne dobije odobrenje nadležne oblasti da ta sredstva ne upotrijebi.

Kada vrijednost parnice ne prelazi Din 12.000.—, državni zastupnik može odustati od upotrebe pravnog sredstva, ako očekuje, da pravni lijek proti osudi, odluci i rješenju ne će uspjeti, ili da uspjeh ne će biti u omjeru s troškovima, koji bi nastali za državu, ili bi pak podnošenje pravnog lijeka bilo iz drugih razloga štetno za državne probitke, ali o tome mora izvijestiti državnu riznicu.

U parnicama preko Din 12.000.— ili ako je vrijednost neprocjenjiva, potrebno je za odustanak od upotrebe pravnoga sredstva odobrenje državne riznice.

Ako odobrenje ne bude na vrijeme izdano, državno zastupničtvu dužno je upotrijebiti pravna sredstva, ali će od njih odustati, u koliko naknadno stigne odobrenje.

§ 38.

Državno zastupništvo dužno je poduzeti bez odgadjanja sve, što je potrebno, da se pravomoćne odluke u korist države odmah ovrše.

§ 39.

Ako državna zastupničta prime za državu novac ili druge vrijednosti, dužna su najdalje u roku od osam dana nakon primitka predati ih nadležnoj državnoj oblasti.

§ 40.

Svaku pravomoćnu sudsku odluku proti državi dužna su državna zastupničta u ovjerovljenom prijepisu ili izvadku dostaviti nadležnoj državnoj oblasti radi pripremanja isplate dosudjene tražbine.

§ 41.

Kad se osudom nalaže državi kakova činidba, sud ima odrediti u osudi rok za ispunjenje od 30 dana.

§ 42.

Radi naplate novčanih tražbina od države ne mogu se uzeti pod ovrhu nekretnine i pokretnine, koje su neposredno namijenjene javnoj svrsi, prometu i zemaljskoj obrani ili drugoj opće korisnoj svrsi, novac u državnim blagajnama, predmeti državnog monopola kao ni primanja države javno-pravnog značaja kao što su porezi, pristojbe, trošarine, carina i drugo.

Za ocjenu, da li su određeni predmeti, izloženi ovrsi, namijenjeni javnoj službi ili služe obće korisnoj svrsi, mjerodavna je njihova upotreba u času ovrhe. O tome odlučuje neposredno viši predstojnik ustanove, kojoj stvari pripadaju. Proti toj odluci ovrhovoditelj može uložiti utok na višu predpostavljenu oblast, koja odlučuje konačno.

§ 43.

Ako bi se pokazalo, da se novčana tražbina dosudjena državi ne može utjerati niti ovrhom, državni zastupnik može kod tražbine do Din. 12.000.— odustati od ovršnog postupka, o čemu mora podnijeti obrazloženo izvješće državnoj riznici.

Bez navedenih odobrenja ne može se odustati od ovrhe.

U slučaju odustanka od ovrhe državna zastupničta moraju kroz najmanje tri godine držati predmet i dalje u očeviđnosti radi ponovnog provadjanja ovršnog postupka.

Nakon izmaka toga roka može se neplaćena tražbina otpisati.

§ 44.

O konačnom uspjehu zastupane stvari državni zastupnik mora uvijek izvjestiti oblast, koja mu je nputila predmet na zastupanje.

§ 45.

Parbena stranka, koju zastupa državno zastupništvo, ima pravo na naknadu parbenih troškova po odvjetničkom cjeniku, pa tako i u slučaju §-a 18. ove zakonske odredbe s time, da taj trošak pripada državnom zastupničtu i ima se uplatiti u njegovu troškovnu blagajnu.

§ 46.

Odredbe sadržane u §§-ima 13., 28. do 33., 36. do 40. i 43. do 45. odnose se i na zaklade, školske obćine, pravne osobe, poduzeća i ustanove, navedene u §-u 8. ove zakonske odredbe.

U slučajevima, gdje se kod ovih paragrafa navodi, da odluku za državu izdaje državna riznica, ima se u pogledu osoba spomenutih u stavci 1. ovog paragrafa razumjevati uvijek nadležno ministarstvo kao najviša upravna ili nadzorna oblast.

III. STALNI PRAVNIČKI ODBOR.

§ 47.

Kod državne riznice postoji stalni pravnički odbor, koji na zahtjev pojedinih ministarstava daje savjetodavna mišljenja u predmetima, koji mu budu upućeni na mišljenje.

§ 48.

Stalni pravnički odbor sastoji se iz pet članova, od kojih četvoricu postavlja državna riznica na dvije godine, i to po jednog od vijećnika stola sedmoricice, sudaca upravnog suda, profesora pravnog fakulteta i odvjetnika. Kao peti član u taj odbor ulazi jedan izvjestitelj državne riznice.

Članovi stalnog pravničkog odbora izuzeti su od rada u odboru u slučajevima, koji vrijede za suce u smislu §-a 15. grpp-a.

§ 49.

Stalni pravnički odbor ima svog perovodju, kojega određuje državna riznica svojim rješenjem između činovnika pravne struke državnog zastupništva.

Državna riznica može za pojedine slučajeve odrediti i posebne izvjestitelje između činovnika pravne struke državnog zastupništva.

§ 50.

U stalmom pravničkom odboru predsjedava i svima njegovim poslovima upravlja najstariji član po položaju.

Za valjanost sjednice potrebno je da je prisutno više od polovice članova.

§ 51.

Stalni pravnički odbor sastaje se na poziv državne riznice.

§ 52.

Članovi stalnog pravničkog odbora dužni su redovno prisustvovati sjednicama, osim ako su spriječeni iz važnih razloga, u kojem su slučaju dužni obavijestiti državnu riznicu.

Ako koji član izostane bez valjana opravdanja od sjednice tri puta, prestaje biti članom stalnog pravničkog odbora i na njegovo mjesto postavlja se novi član do isteka roka od dvije godine.

§ 53.

Ako su stalmom pravničkom odboru potrebne stručne osobe radi stručnih pitanja, pozvat će se takove osobe na sjednicu.

§ 54.

Stalni pravnički odbor daje svoja mišljenja pismeno, obrazložena i podkrijepljena zakonskim propisima.

Mišljenja ovog odbora su savjetodavnog značaja.

Ta mišljenja ne mogu se niti u prijepisu izdavati privatnim osobama.

Mišljenja stalnog pravničkog odbora upisivat će se u cijelosti u posebnu knjigu.

§ 55.

Članovi stalnog pravničkog odbora, perovodje, izvjestitelji i stručne osobe, koje budu pozvane na sjednice stalnog pravničkog odbora, dobivat će nagradu, koju im odredi državna riznica.

IV. OSOBLJE I UREDJENJE DRŽAVNOG ZASTUPNIČTVA.

§ 56.

U državnom zastupničtvu postoje pored državnog zastupnika još slijedeći položaji: zamjenik državnog zastupnika, pristav i vježbenik državnog zastupničtva, te činovnici i ostali službenici pomoćnog ureda.

U slučaju odsutnosti ili spriječenosti državnog zastupnika vrši dužnost državnog zastupnika po položaju najstariji zamjenik državnog zastupnika, koji obavlja i sve druge poslove, koje mu povjeri državni zastupnik.

§ 57.

Za državnog zastupnika traže se isti uvjeti kao i za vijećnike banskoga stola ili da je proveo tri godine na položaju zamjenika državnog zastupnika u najvišem činovnom razredu. — Njegov položaj jednak je položaju vijećnika banskoga stola.

§ 58.

Za zamjenike državnog zastupnika i pristave zastupničtava traže se isti uvjeti kao i za suce i pristave redovnih sudova. — Njihov položaj jednak je položaju vijećnika sudbenog stola i sudbenih pristava.

Vježbenici državnih zastupničtava moraju imati svršeni pravni fakultet.

§ 59.

Ostalo osoblje državnih zastupničtava mora imati uvjete, koji se traže za odgovarajuće položaje po zakonu o činovnicima te se po tome zakonu i promiču.

§ 60.

Vrijeme provedeno u službi kod državnog zastupničtva računa se za sticanje sudačkog ili odvjetničkog zvanja kao vrijeme provedeno u sudu ili kao vrijeme provedeno u odvjetničkom zvanju.

Vježbenička služba u državnom zastupničtvu računa se za polaganje sudačkog ili odvjetničkog ispita i za sticanje položaja suca kao i služba u sudu.

§ 61.

Vježbenici pomoćnih ureda polažu ispite kod državnog zastupničtva.

§ 62.

Svi pismeni odpravci državnog zastupničtva odpravljaju se pod podpisom državnog zastupnika odnosno njegova zamjenika.

Izvješća podnesena višoj oblasti moraju biti podpisana još i od izvjestitelja u odnosnoj stvari.

§ 63.

Državna zastupničta dužna su voditi popis sudbenih odluka od načelne i obće vrijednosti.

U svakom državnom zastupničtvu mora biti prikladna stručna knjižnica.

§ 64.

Činovnicima državnog zastupničtva zabranjeno je zastupanje privatnih stranaka pred sudovima i drugim oblastima u kojem god pravcu. — Izuzetak postoji jedino za slučaj parnica navedenih u §-u 129. grpp-a.

§ 65.

Činovnici i ostali službenici državnog zastupničtva ocjenjuju se prema propisima za suce, činovnike i ostale službenike redovnih sudova.

V. POMOĆNI UREDI.

§ 66.

Kod svakog državnog zastupništva postoje pomoćni uredi s potrebnim brojem osoblja.

U djeločrugu poslovanja pomoćnih ureda spada:

- a) vodjenje poslova pisarnice, upisnika, pomoćnih knjiga, odpravništva i pismo-hrane;
- b) računski i blagajnički poslovi.

Poslovanje se vodi na način, kako se ti poslovi obavljaju kod redovnih sudova.

§ 67.

Za obavljanje računovodstvene i knjigovodstvene službe kod tih pomoćnih ureda odredit će se službenik sa stručnom sposobnošću za tu službu.

§ 68.

Blagajničko poslovanje obuhvaća poslovanje s prolazno primljenim novcem u korist države i ostalih pravnih osoba i ustanova navedenih u §-u 8., kao i poslovanje s blagajnom parbenih troškova (troškova blagajne) kod državnog zastupništva.

§ 69.

Iz troškovne blagajne predajuju se svi izdatci, koji su potrebni za pravilno zastupanje države, pravnih osoba i ustanova navedenih u §-u 8. Ovamo spada i trošak vanjskog uredovanja osoblja državnog zastupništva.

Izdatke za troškove u gotovu snositi će same zastupane stranke navedene u §-u 8., u koliko ti izdatci ne bi bili podmireni iz dosudjenog troška ili u koliko bi dosudjeni parbeni trošak bio nenaplativ.

Ako se iz troškovne blagajne ne bi mogli predujmiti izdatci navedeni u stavci 1., morat će na zahtjev državnog zastupništva te izdatke predujmiti državna riznica za državu i ostale spomenute stranke, koje u toj parnici zastupa državno zastupništvo.

§ 70.

Poslovanjem troškovne blagajne upravlja državni zastupnik. Bez naloga državnog zastupnika ne može se primiti nikakav novac u ovu blagajnu niti se iz nje mogu vršiti isplate.

Državni zastupnik dužan je najmanje dva puta godišnje izvršiti pregled poslovanja troškovne blagajne, a prema potrebi taj pregled se može izvršiti uz sudjelovanje stručnog financijalnog činovnika.

§ 71.

Državno zastupništvo dužno je svake godine najdalje do konca mjeseca veljače podnijeti državnoj riznici izvješće o cijelokupnom poslovanju i stanju blagajne u prošloj godini.

§ 72.

Državna riznica odlučuje o tome, kako će se i u koju svrhu upotrijebiti novac iz troškovne blagajne, a o čemu će se izdati posebna odredba.

VI. KARNOSTNA I GRADJANSKO-PRAVNA ODGOVORNOST.

§ 73.

Čini i propusti činovnika i ostalih službenika državnih zastupništava, koji sadržavaju povredu njihove dužnosti, kažnjavaju se karnostno.

Ovi činovnici i službenici odgovorni su državi i gradjansko-pravno za štetu, koju učine zlonamjerno ili iz nepažnje kod vršenja svoje službene dužnosti.

§ 74.

Za karnostnu odgovornost činovnika i ostalih službenika državnih zastupničtava vrijede propisi zakona o činovnicima, u koliko nije ovom zakonskom odredbom drugčije određeno.

§ 75.

Kao karnostni prekršaj smatra se slijedeće:

1. ako činovnik ili službenik u službi ili izvan nje povrijedi svoju službenu dužnost, napose ako neuredno dolazi na dužnost, ako propusti da ponese pravovremeno tužbu ili da poduzme neku drugu radnju potrebnu za zaštitu imovinsko-pravnih probitaka države, ustanova ili drugih pravnih osoba, koje zastupa državno zastupničtvo, ako propusti koje ročište ili povjerenu mu dužnost uobće ne vrši s dovoljno savjesnosti, marljivosti i pažnje, u koliko od toga ne nastane šteta za one, koje zastupa državno zastupničtvo, odnosno u koliko njegov čin ne prelazi u karnostni prestupak;

2. ako činovnik ili službenik povrijedi ugled svojega položaja, osobito svojim ponašanjem na ročištima i raspravama kod sudova i drugih oblasti, a to ne prelazi u karnostni prestupak.

§ 76.

Kao karnostni prestupak kaznit će se, osim onoga što je propisano u zakonu o činovnicima, još slijedeće: §

1. djela navedena u §-u 75., ako odatle nastane šteta za državu, državna privredna poduzeća, ustanove ili druge pravne osobe, koje zastupa državno zastupničtvo, nadalje kada ta djela prelaze značaj karnostnog prekršaja ili kada su ponovljena;

2. ako činovnik ili službenik pokazuje veliku nemarnost i pored opomene da se upozna sa svima propisima, poznavanje bezuvjetno kojih je potrebno za pravilno zaступanje, odnosno zaštitu povjerenih mu ili imovinsko-pravnih probitaka;

3. ako pored zaступanja države, državnih privrednih poduzeća, ustanova i ostalih pravnih osoba, koje zastupa državno zastupničtvo, poduzima pravne čine u cilju zaštite probitaka drugih osoba zainteresiranih u istoj parnici ili im u tom cilju daje pravne savjete.

§ 77.

Za karnostni prekršaj su slijedeće kazne:

1. pismena opomena,

2. pismeni ukor,

3. novčana kazna uz ograničenje predviđeno u zakonu o činovnicima.

§ 78.

Kazne za karnostne prekršaje izriče državni zastupnik.

O kaznama izrečenim od strane državnog zastupničtva mora se podnijeti izvješće državnoj riznici.

Prije izricanja kazne mora se činovnik odnosno službenik pismeno saslušati. Odluka o kazni dostavlja se u pismenom obrazloženom odpravku.

Novčane kazne idu u korist troškovnih blagajna.

Kazne za karnostne prekršaje ne bilježe se u osobni list, ali se o njima vodi pismena očeviđnost kod državnog zastupničtva.

§ 79.

Proti odluci o kazni za karnostni prekršaj, koju je izrekao državni zastupnik, osim ako je izrečena samo kazna pismene opomene, službenik može u roku od pet dana podnijeti pritužbu državnoj riznici.

Proti odluci državne riznice nema mjesta tužbi na upravni sud.

(10)

P R O P I S N I K

o stanovima u stambenoj zgradi ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu.

§ 1.

Pravo na stanovanje u stambenoj zgradi ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu imaju aktivni činovnici ministarstva šumarstva i rudarstva — odjela za šumarstvo — prvenstveno oni sa stručnom spremom, a zatim oni bez stručne spreme pod sljedećim uslovima:

1. da ima praznih stanova, koji se mogu upotrijebiti za stanovanje s obzirom na svrhu same zgrade;
2. da je osoba, koja traži stan slabog materijalnog stanja t. j. da pored plaće nema drugih dohodaka ni on ni njegova žena, odnosno članovi njegove obitelji;
3. da osoba, koja traži stan ima neopskrbljenu djecu, a neoženjeni, odnosno neudate, da imaju neopskrbljenu najbližu rodbinu (roditelji, braća, sestre i svojta; tast, punica) s kojima u zajednici žive i uzdržavaju ih;
4. da osoba, koja traži stan, njegova žena ili djeca nemaju svoju kuću ili kakvo drugo nepokretno imanje u mjestu službovanja ili u kojem drugom mjestu, koje donosi ili bi moglo donositi dohodak.

§ 2.

Stanovi se ne smiju izdavati u podnajam ni u kojem vidu. U protivnom stan će se odmah otkazati.

Daljne srodnike može stanar držati u stanu izuzetno po naročitom odobrenju, ali to ne smije biti u cilju koristi.

§ 3.

Stanove dodjeljuje ravnatelj zagrebačkog ravnateljstva državnih šuma.

Protiv rješenja ravnatelja može se nezadovoljna stranka žaliti na ministarstvo šumarstva i rudarstva u Zagrebu, čije je rješenje izvršno.

§ 4.

Državni stan ne može se uživati duže od 5 godina bilo neprekidno ili s prekidom. Izuzetno se taj rok može produžiti za po jednu godinu najviše tri puta i to samo u slučaju, ako službenik ima u obitelji više od dva neopskrbljena člana i ako su njegove materijalne prilike vrlo teške ili ako slučajno na stan ne bi bilo drugih reflektanata.

U gornji se rok računa i vrijeme stanovanja do donošenja ovoga propisnika.

§ 5.

Predaja i preuzimanje stana vrši se povjerenstveno na temelju kućnog inventara. Povjerenstvo sačinjava upravitelj kuće i dva svjedoka.

Utvrde li se pri tom u stanu kakove manjkavosti, koje je stanar u smislu ovog propisnika imao popraviti o svom trošku, dužan je te popravke izvršiti još prije useljenja svoga nasljednika. Ne dostaje li za to vremena, ima svoga nasljednika u novcu odštetići.

O primopredaji sastavlja se zapisnik, koga odobrava ravnatelj šuma.

§ 6.

Stanar ne smije činiti u stanu bez dozvole nikakve preinake ili nove konstrukcije i naprave. Učini li to, nema pri iselenju pravo na naknadu učinjenih troškova, te je dužan, ako bude potrebno, sve staviti u prijašnje stanje.

§ 7.

Svi popravci dijele se na takove, koje obavlja stanar o svom trošku i na takove, koji se obavljaju o trošku državnog erara.

§ 8.

O svom trošku dužan je stanar izvesti:

1. bijeljenje onih prostorija, koje nisu bojane (kuhinja, smočnica, zahod, kupaona);
2. omazivanje peći i štednjaka;
3. sve manje popravke vodovoda, izljeva te električnih instalacija;
4. kitanje prozora;

5. sve popravke, koje on prouzroči uslijed nemarne upotrebe, krupne nepažnje ili zlobnog oštećivanja, bilo da je to učinio on sam bilo njegovi ukućani, gosti, posluga i uopće sva lica, koja borave u kući na poziv toga stanara.

§ 9.

Na trošak erara izvršuju se svi oni popravci, koji su nužni uslijed dulje upotrebe stana, te uslijed elementarnih nepogoda.

§ 10.

Svaki stanar je dužan, da osim propisane stanareske plaća: pristoje za dimnjaka, za vodovod, za rasvjetu stubišta, za čišćenje stubišta i za pazikuću.

§ 11.

Neposredni nadzor nad zgradom ima voditi referent za gradevine ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu.

Njegova je dužnost da pazi, da se drže sve odredbe ovog propisnika i kućnog reda. On vodi nadzor nad pazikućom naročito u pogledu držanja čistoće. Ima pravo i dužnost da vrši pregled stanova, da li se drži red u kući i izvršuju popravci u smislu § 8.

Svaku štetu na zgradi kao i opasnost da bi moglo doći do štete, odmah prijavljuje ravnateljstvu, i poduzima sve, da se popravi šteta, odnosno ukloni pogibao.

On prisustvuje primopredaji stanova, odjavljuje i prijavljuje stanare redarstvenoj oblasti.

Stanare, koji se ogriješuju o propise ovog propisnika, prijavljuje ravnateljstvu državnih šuma u Zagrebu.

§ 12.

Ravnateljstvo šuma postavlja pazikuću, koji ima dužnost da održava red i čistoću u cijeloj kući i oko kuće, naročito na ulazu i na stubištu, te da čisti snijeg ispred kuće. On vrši sve propise, koje redarstveni propisi nalažu pazikući: pravodobno otvara i zatvara kućna vrata, a osvjetljuje vežu i stubište; izvršuje sve odredbe zdravstvenih oblasti, osobito u pogledu raskuživanja i čišćenja.

Svaki opaženi kvar pazikuća prijavljuje upravitelju kuće i nastoji da ustanovi krivca. Isto tako prijavljuje upravitelju kuće svakog stanara, koji se ogriješi o ovaj propisnik.

§ 13.

Stanare, koji se ogriješe o ovaj propisnik, opomenut će za slučajevе manje važnosti upravitelj kuće. U ponovljenom slučaju i u slučaju veće važnosti stanara opetnije pismeno ravnateljstvo državnih šuma u Zagrebu. Ako se opomena ponovi tri puta, može ravnateljstvo otkazati stan.

§ 14.

Ravnateljstvo državnih šuma u Zagrebu može svakom stanaru otkazati uporabu stana a da ne navede razlog otkaza uz rok od 1 (jedan) mjesec dana računajuć od dana,

kada je primio odluku o otkazu. Jedino udovi umrlog činovnika može ravnateljstvo šuma u iznimnim slučajevima otkazni rok prodljiti.

§ 15.

Dužnost iseljenja iz stana nastupa:

1. u slučaju otkaza bilo sa strane stanodavca ili sa strane stanara;
2. u slučaju premještenja, umirovljenja, smrti službenika ili prestanka službe;
3. kada je službenik uživao državni stan pet godina, izuzev slučaja produljenja po §-u 4. ovog propisnika;
4. kada u toku uživanja stana prestane koji od uslova iz §-a 1. ovog propisnika.

§ 16.

Protiv rješenja ravnateljstva državnih šuma u Zagrebu može se nezadovoljna stranka žaliti ministarstvu šuma i ruda, odjelu za šumarstvo u Zagrebu, čije je rješenje konačno.

§ 17.

U pogledu kućnog reda postupat će se po propisima kućnog reda za grad Zagreb, koji mora u samoj kući biti izvješen na vidljivom mjestu.

§ 18.

Ovaj propisnik stupa na snagu s danom odobrenja kad prestaje vrijediti dosadanji pravilnik.

U Zagrebu, dne 30. lipnja 1941. god.

Ministar šuma i ruda:

Frković v. r.

Broj: 5479-1941. M. Š.

Savjetujeno i sa izvornikom suglasno:

U Zagrebu, dne 30. lipnja 1941.

ODJELNI PREDSTOJNIK:

Abramović

(11)

Na prijedlog ministra za urudžbe propisujem i proglašujem

ZAKONSKU ODREDBU O OSNIVANJU ZAVODA ZA KOLONIZACIJU

§ 1.

Osniva se zavod za kolonizaciju sa sjedištem u Zagrebu. Zavod je samostalno pravno lice javno pravnog značaja, nad kojim vrši nadzor ministarstvo udružbe.

§ 2.

Svrha je zavodu uredenje seljačkog posjeda putem nutarnje kolonizacije i agrarne reforme, pa se ti poslovi izuzimaju iz nadležnosti dosadanjih oblasti.

§ 3.

Za postiguće gornjih svrha zavod raspolaže sa samostalnim proračunom a potrebna novčana sredstva uz vlastite prihode i imovinu daje mu država.

§ 4.

Provjedba ove zakonske odredbe povjerava se ministru udružbe, koji će izdati pravilnik o ustrojstvu i postupku zavoda.

§ 5.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.
U Zagrebu dne 4. svibnja 1941.

Poglavnik:

Dr. Ante Pavelić, v. r.

Broj: LIV/86-Z. p. 1941.

Ministar za udružbe:

Dr. Jozo Dumandžić, v. r.

(12)

ZAKONSKA ODREDBA O POMAGANJU KOLONIZACIJE

§ 1.

Ministarstvo šumarstva i rudarstva pomagati će rad Zavoda za kolonizaciju osnovanog zakonskom odredbom od 4. svibnja 1941. broj LIV-86-Z. p.-1941.

§ 2.

Za postignuće svrhe Zavoda za kolonizaciju odredene u § 2. zakonske odredbe broj LIV-86-Z. p.-1941. stavljati će ministar šumarstva i rudarstva Zavodu za kolonizaciju postepeno na razpolaganje:

- a) zemljište za izgradnju naselja,
- b) relativno-šumska zemljišta za poljoprivredno obradivanje,
- c) drvo za popravak seljačkih kuća, koje su naseljene u vezi sa zakonskom odredbom broj LIV-86-Z. p.-1941. i drvo za gradnju seljačkih kuća s potrebnim nuz-sgradama i za najpotrebniji namještaj,
- d) drvo za paljenje vapna, opeke i crijeva,
- e) zemlju za opeku i crijev,
- f) kamen za gradnju,
- g) drugi građevni materijal.

§ 3.

Ministarstvo šumarstva i rudarstva predaje u vlastništvo Zavodu za kolonizaciju zemljišta u onom stanju, u kome se nalaze.

§ 4.

Ministarstvo šumarstva i rudarstva pripremit će građevni materijal za krovnu konstrukciju, materijal za vrata i prozore, za izradu pôdova i za najpotrebniji namještaj, gdje bude moguće; gdje to ne bude moguće, predat će se odredena koljina drveta u stablovini.

§ 5.

Zemljišta pod a) i b) i materijal spomenut pod e), f) i g) § 2. ove zakonske odredbe predat će se bezplatno, a materijal spomenut po c) i d) istog paragrafa odnosno materijal naveden u § 4. ove zakonske odredbe po obračunu, koji će ministarstvo šumarstva i rudarstva dostaviti Zavodu za kolonizaciju.

Ovlašćuje se ministar šumarstva i rudarstva, da vrijednost materijala odredi posebnim cjenikom.

§ 6.

Ministar šumarstva i rudarstva dostavljati će Zavodu za kolonizaciju izprave o stavljanju na razpolaganje izlučenih zemljišta, kojima će izričito dopustiti prijenos prava vlastništva bezteretno na izlučenim zemljištima s imena državnog šumskog erara Nezavisne Države Hrvatske na ime i korist Zavoda za kolonizaciju.

Prije sastava izprave podnijet će Zavod za kolonizaciju ministarstvu šumarstva i rudarstvu potrebne diobne nacrte izradene po stručnjacima zavoda, da ih ministar šumarstva i rudarstva vidira i priklopi izpravi navedenoj u prednjoj stavci.

Izpravu i potrebne diobne nacrte dostaviti će Zavod za kolonizaciju nadležnom zemljisko-knjižnom суду na provedbu.

Nadležni zemljisko-knjižni судovi dužni su provesti u zemljiskoim knjigama bez-teretno prijenos prava vlastništva u korist Zavoda za kolonizaciju u Zagrebu.

§ 7.

Podnesci i poslovi po ovoj zakonskoj odredbi ne podpadaju pod bjelegovinu.

§ 8.

Ovlašćuje se ministar šumarstva i rudarstva, da daje obvezno tumačenje ove zakonske odredbe.

§ 9.

Provđeđa ove zakonske odredbe povjerava se ministarstvu šumarstva i ru-
darstva.

§ 10.

Ova zakonska odredba stupa na snagu danom proglašenja u Narodnim novinama.

U Zagrebu, dne 7. kolovoza 1941.

Broj CCXXIV-968-Z, p.-1941.

Ministar šumarstva i rudarstva:

Ing. Ivica Frković, v. r.

Poglavnik

Nezavisne Države Hrvatske:

Dr. Ante Pavelić, v. r.

(13)

**IMENOVANJE ČLANOVA RAVNATELJSTVA ZAVODA ZA KOLONIZACIJU
ODLUKA**

U smislu pravilnika o ustrojstvu i postupku Zavoda za kolonizaciju imenujem članovima ravnateljstva Zavoda:

Matu Jagatića, seljaka iz Martinske Vesi predsjednikom, a članovima:

Dr. Krinoslava Drganovića, svećenika i docenta sveučilišta u Zagrebu;

Dr. Pavla Kvakana, sveučilišnog profesora poljoprivrednog fakulteta u Zagrebu;

Dr. Stjepana Horvata, sveučilišnog profesora tehničkog fakulteta u Zagrebu

Dr. Stjepana Hefera, odvjetnika u Osijeku;

Miju Mubrina, seljaka iz Koriće, kotar Virovitica;

Šimuna Buntića, seljaka iz Brotnja, kotar Mostar;

Ing. Miju Rosandića, drž. tajnika šuma i ruda u Banja Luci;

Dr. Marijana Banića, ravnatelja Zavoda za proizvodnju lijekova i t. d. u Zagrebu;

Ing. Franju Trstenjaka, gospodarskog savjetnika ministarstva narodnog gospodarstva u Zagrebu.

Dr. Rikarda Flögla, činovnika Penzionog zavoda u Zagrebu;

Ruperta Horvata, agrarnog savjetnika ministarstva narodnog gospodarstva u Zagrebu.

Broj 76-1941. 12. svibnja 1941. Zagreb.

Ministar udružbe:

Dr. Jozo Dumandžić, v. r.

(14)

Ministarstvo narodnog gospodarstva odjel za obrt, industriju i trgovinu u Zagrebu Broj 4.457-1941.

Temeljem § 4. zakonske odredbe o redovitom poslovanju i sprečavanju sabotaže u privrednim poduzećima izdajem

O B J A V U

kojom određujem, da privredna poduzeća imadu ulagati svu poslovnu gotovinu na račun kod Poštanske štedionice u Zagrebu ili kod slijedećih novčanih zavoda:

Prve hrvatske štedionice, Gradske štedionice, Bankarskog društva (Bankverein), Zanatske banke d. d., Štedionice Nezavisne Države Hrvatske, Hrvatske sveopće kreditne banke, Udružene banke, Jugobanke, Hrvatske banke, Prve hrvatske obrtne banke i Čeho-banke, Napretkove zadruge i Zadruge »Hrvatskog Radiše«.

Ovo pravo pripada kako središnjici tako i podružnicama gore spomenutih zavoda.

Za ostale novčane zavode u drugim područjima Države Hrvatske donijet će se naknadna objava.

Ovako uložene gotovine slobodne su od svakih stega.

Zagreb dana 3. siječnja 1941.

Ministar narodnog gospodarstva:
Lovro Sušić, v. r.

(15)

ZAKONSKA ODREDBA O DRŽAVNOM ZASTUPNIČTVU

I. OBĆE ODREDBE.

§ 1.

Državno zastupništvo, kao samostalna ustanova državne riznice, štiti imovinsko pravne probitke Nezavisne Države Hrvatske.

§ 2.

U sjedištu svakog županog stola postoje državna zastupništva s mjestnom nadležnošću tih sudova.

§ 3.

Na čelu državnog zastupništva stoji državni zastupnik.

Državni zastupnik upravlja poslovima državnog zastupništva i vrši neposredan službeni nadzor nad osobljem i radom zastupništva.

§ 4.

Osim poslova predviđenih ovom zakonskom odredbom državno zastupništvo radi i sve poslove, koji su mu povjereni bilo pojedinim zakonskim propisima, bilo posebnom naredbom državne riznice.

Ovakove naredbe moraju biti objavljene u Narodnim novinama i obvezatne su za sudove i ostale oblasti.

§ 5.

Državno zastupništvo opći samostalno i neposredno sa svim oblastima.

Sve oblasti dužne su ukazivati državnom zastupništvu pravnu pomoć, kad je zatraži, i dostavljati mu tražene spise.

Za svaku neurednost oblasti kod ukazivanja ove pomoći odgovarat će službenik, krivnjom kojega je neurednost nastala, ne samo karostno već i za naknadu štete prouzročene državi.

Državni zastupnik može u tom slučaju poduzeti sve potrebno radi povedenja karnostnog postupka protiv odgovornog službenika.

Državna zastupništva jednako su obvezana na međusobnu pravnu pomoć.

§ 6.

Sukobe nadležnosti između državnih zastupništava rješava državna riznica.

§ 7.

Činovnici državnog zastupništva ne mogu vršiti poslove po ovoj zakonskoj odredbi, ako postoje razlozi za njihovo izključenje u smislu §-a 15. grpp.

Izključeni činovnici dužni su, u koliko se ne bi mogla odmah odrediti zamjena, obavljati sve najpotrebnije poslove, koji se ne mogu odgoditi.

Odredba stavke 1. vrijedi i za osobe iz §§-a 18. i 21.

§ 8.

Državno zastupništvo štiti i imovinsko-pravne probitke zaklada, školskih občina i pravnih osoba, koje stoje pod upravom države i njenih organa, kao i državnih pri-vrednih poduzeća i ustanova, razumjevajući pod tim i ona poduzeća i ustanove, u ko-jima država i spomenuta poduzeća i ustanove sudjeluju s većim dijelom glavnice.

Državna riznica može pojedine poslove iz djelokruga državnog zastupništva pre-nositi i na pravne odsjeke i pravne izvjestitelje tih poduzeća i ustanova, koji će to raditi pod nadzorom i uputama državnog zastupništva.

II. DJELOKRUG I POSTUPAK.

1. Pravna mišljenja.

§ 9.

Državna zastupništva daju, na zahtjev državnih oblasti, pravna mišljenja o svim važnjim pitanjima iz djelokruga njihove nadležnosti, a koja se tiču imovinsko-pravnih probitaka države i ostalih pravnih osoba navedenih u §-u 8.

Pravna mišljenja daje ono državno zastupništvo, koje je mjestno nadležno.

Ako oblast ne usvoji mišljenje državnog zastupništva, može nadležno ministarstvo zatražiti mišljenje stalnoga pravničkog odbora kod državne riznice.

§ 10.

Kad pravna mišljenja traže oblasti, koje imaju svoje pravne odsjeke ili pravne izvjestitelje, dužne su uz zahtjev dostaviti i obrazloženo mišljenje svojih izvjestitelja.

§ 11.

U stvarima, koje spadaju u nadležnost pojedinog ministarstva, daje na njegov zahtjev pravna mišljenja i stalni pravnički odbor kod državne riznice.

§ 12.

Pravna mišljenja državnog zastupništva nijesu obvezatna za oblasti, kojima su dana. Ona služe za službenu upotrebu oblasti, koja ih je zatražila i ne smiju se objavljivati ili navoditi u odlukama oblasti kao mišljenja državnog zastupništva.

2. Ugovori.

§ 13.

Svi ugovori, koje oblasti zaključuju u ime države, moraju se prije konačnog zaključenja dostaviti državnom zastupništvu na pravno mišljenje.

Ako državno zastupništvo drži, da bi zaključenje ugovora moglo biti štetno za imovinsko-pravne probitke države, upozorit će na ovo oblast, kojoj šalje svoje pravno mišljenje.

Od ovog se izključuju ugovori, koji se odobravaju zakonom ili za koje je posebnim zakonskim propisima drugčije naređeno.

3. Zastupanje pred sudovima i drugim oblastima.

§ 14.

Državu zastupa pred sudovima i drugim oblastima, kao i prema svim osobama državno zastupništvo, osim ako nije posebnim zakonskim propisima drugčije odredjeno.

§ 15.

Državno zastupništvo isto tako zastupa i pravne osobe, poduzeća i ustanove navedene u §-u 8., kao i one, za koje mu se to posebnim zakonskim propisima odredi ili mu državna riznica svojom naredbom to naloži.

Ako se radi o zastupanju pravnih osoba, koje nijesu navedene u §-u 8., potrebno je u tom slučaju, da te pravne osobe izdaju punomoć državnom zastupništvu za zastupanje.

§ 16.

Državno zastupništvo jedino je ovlašteno da za državu i za pravne osobe, poduzeća i ustanove navedene u §-u 8. podiže tužbe i na tužbe protiv njih daje odgovore da poduzima sve druge pravne čine pred sudovima i drugim oblastima u stvarima svoga djelokruga, u koliko ovom odredbom nije drugčije odredjeno.

§ 17.

Državni zastupnici i njihovi zamjenici zastupaju po ovoj zakonskoj odredbi pred sudovima i drugim oblastima bez posebne punomoći.

§ 18.

Državni zastupnici mogu povjeriti zastupanje i pristavima, a pred prvomolbenim sudovima i oblastima i vježbenicima.

U izvanparbenim kao i u ovršnim stvarima može se povjeriti zastupanje i službenicima pomoćnog ureda državnog zastupništva.

Prema potrebi i prirodi posla može se povjeriti zastupanje i upravnim činovnicima i činovnicima drugih struka, osim u onim slučajevima, gdje zakon traži, da stranka mora biti zastupana po odvjetniku.

Jedino u slučaju, kada je zastupanje povjereno sucu redovnog suda ili državnom tužitelju, mogu ovi zastupati pred sudbenim stolovima i u postupku gdje je zakonom odredjeno obvezatno zastupanje po odvjetniku.

Svi ovi službenici moraju imati posebnu punomoć ili ovlaštenje državnog zastupnika, koji može u svako vrijeme od njih preuzeti povjereno im zastupanje.

§ 19.

Sudovima i oblastima, kojih činovnicima je povjereno zastupanje, dostaviti će se uz zahtjev za zastupanje potrebne upute, spisi i isprave. Zamoljeni sud ili oblast odredit će bez odgadanja jednog činovnika radi zastupanja. U slučaju stvarne nemogućnosti iz bilo kojeg razloga obavijestiti će se o tome najhitnije državni zastupnik.

Nakon svršenog posla mora sud ili oblast uz povratak spisa izvjestiti državnog zastupnika o učinjenom i o sudskoj odluci.

Podatci i upute državnog zastupnika obvezuju odredjenog zastupnika.

§ 20.

U kaznenim stvarima, u kojima je država interesirana kao privatni učesnik, na glavnoj raspravi, zastupat će je državni tužitelj i u njeno ime stavljati odštetne zahtjeve, ako državni zastupnik ili osoba, koju on odredi, ne pristupi na glavnu raspravu. Za ove slučajevе državnom tužitelju nije potrebna posebna punomoć ili ovlaštenje.

Državni tužitelj dužan je o stavljrenom privatno-pravnom zahtjevu i posliedku glavne rasprave u vezi s prijavljenim odštetnim zahtjevom što prije izvijestiti nadležno državno zastupničtvu.

Sve kaznene osude, koje se tiču države kao privatnog učesnika, dužni su sudovi u odpravku dostaviti nadležnom državnom zastupničtvu, za koga teku rokovi od dana primitka odpravka.

§ 21.

U ustanovama, u kojima postoje pravni odsjeci ili pravni izvjestitelji, i oni su dužni na zahtjev državnog zastupničtva podizati tužbe, davati odgovore i preuzeti zastupanja pred prviomolbenim sudovima i oblastima u predmetima, koji potječu iz njihova djelokruga, pa i u onim slučajevima, gdje zakoni traže da stranka mora biti zastupana po odvjetniku.

Odredba stavke 1. vrijedi i za upravitelje šumskih uprava u stvarima šumskih šteta, u koliko vrijednost parnice nije veća od Kuna 1000.—.

Odluke po §§-ima 33. i 36. izdaje prema vrijednosti parnice državni zastupnik odnosno državna riznica na obrazloženi prijedlog osoba iz stavke 1. i 2.

Državni zastupnik može u svako vrijeme od tih osoba tražiti izvješće o toku parnice i od njih preuzeti povjerenio im zastupanje.

§ 22.

U parnicama proti državi, u kojima se nadležnost suda određuje obćom mjestnom nadležnošću tuženika obzirom na propis §-a 66. grpp., nadležno je da zastupa u prvom redu ono državno zastupničtvvo, u području kojega se nalazi stvar, na koju se parnica odnosi, u drugom redu ono, u području kojega se zbio dogodaj, iz koga je nastao tužbeni zahtjev, a u trećem redu ono, u području kojega se nalazi sjedište vrhovne oblasti, koja je nadređena ustanovi, u djelokrug koje spada predmet tužbe.

U svim drugim parnicama kao i za druga zastupanja pred sudovima i drugim oblastima nadležno je ono državno zastupničtvvo na području kojega se nalazi prviomolbeni sud ili oblast, kod koje je poveden postupak. U drugim poslovima državnog zastupničtva odlučuju u pogledu nadležnosti pravila izražena u stavci 1.

§ 23.

Za slučaj potrebe može pojedino državno zastupničtvvo u predmetima iz svoje mjestne nadležnosti poduzimatи pojedine parbene čine i izvan svoga područja.

§ 24.

Državna riznica može u slučaju potrebe povjeriti zastupanje i državnom zastupniku, koji ne bi bio mjestno nadležan po §§-ima 2. i 22.

§ 25.

Državni zastupnici zastupaju državu i pred sudovima i drugim oblastima stranih država, u koliko je to dopušteno po zakonima dotičnih država.

Ako je potrebno umjesto ili pored državnog zastupnika odrediti drugu osobu za zastupanje pred stranim sudovima i oblastima, ministarstvo, u djelokrug kojega predmet spada, predložiti će osobu za zastupanje prvenstveno izmedju naših državljanina. Odluku o tome izdaje državna riznica. Ona izdaje određenoj osobi potrebnu punomoć.

Osoba, koja prihvati navedeno zastupanje ne može prenijeti punomoć na drugu osobu niti može za vrijeme trajanja dobivene punomoći voditi parnice protiv države u korist drugoga, a ako bio to učinila, mora joj se oduzeti izdata punomoć i odgovarat će za naknadu štete.

§ 26.

Kad pravne osobe i ustanove, kojih imovinsko-pravne probitke zastupa državno zastupničtvpo ovoj zakonskoj odredbi ili po posebnim zakonima, vode parnicu s državom ili medju sobom, ne može ih u tim parnicama zastupati državno zastupničtvpo.

Kad navedene pravne osobe i ustanove vode parnicu s državom, državno zastupničtvpo će zastupati imovinske — pravne probitke države, a ako ove pravne osobe i ustanove vode parnicu medju sobom, izabrat će same sebi zastupnike.

Državno zastupničtvpo može odkloniti ili odkazati dalje zastupanje i u onim slučajevima, u kojima bi probitci dotične pravne osobe ili ustanove mogli doći u sukob s probitcima države. O ovome je državno zastupničtvpo dužno izvijestiti parbeni sud, koji će pozvati dotičnu pravnu osobu ili ustanovu da postupa po stavci 2.

Državno zastupničtvpo dužno je zastupati još 3 dana poslije dostavljenе obavijesti sudu o odkazu, u koliko se radi o zaštiti od štetnih pravnih posljedica.

§ 27.

U parnicama trećih osoba protiv državnih službenika i države za naknadu štete počinjene im nezakonitim ili nepravilnim postupkom državnih službenika u vršenju službenih dužnosti, državni zastupnik može preuzeti i zastupanje dotičnog državnog službenika na njegovu molbu, a uz odobrenje njegove predpostavljenе oblasti.

Državno zastupničtvpo može tečajem parnice odkazati ovo zastupanje u smislu §-a 138. grpp.

Državno zastupničtvpo može preuzeti obranu osoba spomenutih u stavci 1. i pred kaznenim sudovima, ako bi oslobođenje dotične osobe od kaznene odgovornosti moglo utjecati na građansko-pravnu odgovornost države u vezi sa spomenutim kaznenim dijelom.

§ 28.

Ako se probitci države ne mogu drugčije zaštiti, državno zastupničtvpo dužno je povesti parnicu, kad to od njega zatraži nadležna oblast.

Državno zastupničtvpo, osim u slučajevima, gdje bi bila skopčana pogibelj s odgodom, ne može iz vlastite pobude tužiti bez zahtjeva nadležne oblasti.

U parnicama proti državi izmedju dana dostave tužbe državnom zastupničtvu i dana određenog ročišta mora biti razmak od najmanje petnaest dana.

§ 29.

Ako je tužba podignuta proti državi, državni zastupnik će to smješta priobćiti odnosnoj oblasti i zatražiti potrebne obavijesti kao i staviti umjestni prijedlog.

§ 30.

Sve oblasti dužne su tužbe i druge spise podnijete proti državi, a koji su im pogrešno upućeni, bez odgadjanja dostaviti nadležnom državnom zastupničtvu.

§ 31.

Tečajem parnice mora državni zastupnik upotrijebiti sva zakonom dopuštena sredstva, da očuva povjerena mu prava i probitke.

§ 32.

Parnice s državom mogu suditi samo redovni sudovi (§ 1. grpp.).

§ 33.

Ako državni zastupnik drži, da vodjenju parnice nema mjesta ili da treba odustat od već povedene parnice, odlučit će sam o nevodjenju ili odustaji od parnice, u koliko njezina vrijednost ne prelazi 12.000 dinara, ali mora o tome izvijestiti državnu riznicu. Ako je vrijednost parnice preko 12.000 dinara, i kad je vrijednost neprocjenjiva, odlučuje o vodjenju ili odustaji od parnice državna riznica.

Prije izdanja odluke o nevodjenju parnice državni zastupnik može dostaviti svoje obrazloženo mišljenje oblasti, koja je tražila povedenje parnice, da mu i ona dostavi o tome svoje mišljenje kao i možda nove podatke.

§ 34.

Državni zastupnik može radi osigurana državnih tražbina upotrijebiti sva sredstva osiguranja iz §-a 322. i slijed. zakona o ovrsi i osiguranju od 9. srpnja 1930. Sudovi su dužni dozvoliti predložena sredstva osiguranja, ne tražeći da se učini vjerojatnom opasnost, i bez izprava spomenutih u §-u 322. istog zakona.

Pored državnog zastupnika ovlaštene su i dužne, u slučaju hitne potrebe, tražiti navedena sredstva osiguranja za državu i druge oblasti. Ali odluke o takovu prijedlogu sud je dužan dostaviti mjestno nadležnom državnom zastupničtvu. Rokovi za poduzimanje pravnih čina i upotrebu pravnih sredstava teku od dana dostave odluke državnom zastupničtvu.

§ 35.

Sve odluke sudova i drugih oblasti u stvarima, koje spadaju u djelokrug državnog zastupničtvu, moraju se dostavljati mjestno nadležnom zastupničtvu. U protivnom slučaju nemaju pravnog učinka prema državi.

Ovo vrijedi i u slučajevima, kada državno zastupničtvu zastupa druge pravne osobe i ustanove po posebnim zakonima ili na osnovu naredbe državne riznice. Ali to ne vrijedi za slučajeve zastupanja po §-u 21. niti se ovim propisima dira u odredbe zakona o ovrsi i osiguranju za dostavljanje odluka i poreznim oblastima o ovršnom postupku na nekretninama.

Sudovi su dužni dostaviti nadležnom državnom zastupničtvu i sve odluke, kojima se u cijelosti ili djelomično odbacuju prijedlozi i drugi zahtjevi državnih oblasti za osiguranje ili naplatu poreza, prikeza, pristojba i drugih javno-pravnih dača, kad je proti tomu rješenju po zakonu dopušteno koje pravno sredstvo. Rok za upotrebu pravnog sredstva teče od dana dostave odluke mjestno nadležnom državnom zastupničtvu.

§ 36.

Državni zastupnik može priznati tužbeni zahtjev i nagoditi se u ime države do Din 12.000.—, ali o tome mora podnijeti izvješće državnoj riznici; ako je vrijednost prijepora preko ovog iznosa ili ako je vrijednost neprocjenjiva, potrebno je za nagodbu ili priznanje tužbenoga zahtjeva odobrenje državne riznice.

Priznanje i nagodbe zaključene protivno ovoj odredbi za državu su bez pravnog učinka.

U pogledu plaćanja ili ispunjenja tužbenog zahtjeva državni zastupnik može dozvoliti olakšice, no najviše na vrijeme od šest mjeseci, a preko toga roka samo uz odobrenje državne riznice.

§ 37.

Državno zastupničtvu dužno je upotrijebiti proti nepovoljnim osudama, odlukama i rješenjima pravna sredstva, u koliko ne dobije odobrenje nadležne oblasti da ta sredstva ne upotrijebi.

Kada vrijednost parnice ne prelazi Din 12.000.—, državni zastupnik može odustati od upotrebe pravnog sredstva, ako očekuje, da pravni lijek proti osudi, odluci i rješenju ne će uspijeti, ili da uspjeh ne će biti u omjeru s troškovima, koji bi nastali za državu, ili bi pak podnošenje pravnog lijeka bilo iz drugih razloga štetno za državne probitke, ali o tome mora izvjestiti državnu riznicu.

U parnicama preko Din 12.000.— ili ako je vrijednost neprocjenjiva, potrebno je za odustanak od upotrebe pravnoga sredstva odobrenje državne riznice.

Ako odobrenje ne bude na vrijeme izdano, državno zastupničtvu dužno je upotrijebiti pravna sredstva, ali će od njih odustati, u koliko naknadno stigne odobrenje.

§ 38.

Državno zastupništvo dužno je poduzeti bez odgadjanja sve, što je potrebno, da se pravomoćne odluke u korist države odmah ovrše.

§ 39.

Ako državna zastupništva prime za državu novac ili druge vrijednosti, dužna su najdalje u roku od osam dana nakon primitka predati ih nadležnoj državnoj oblasti.

§ 40.

Svaku pravomoćnu sudsku odluku proti državi dužna su državna zastupništva u ovjerovljenom prijepisu ili izvadku dostaviti nadležnoj državnoj oblasti radi pripremanja isplate dosudjene tražbine.

§ 41.

Kad se osudom nalaže državi kakova činidba, sud ima odrediti u osudi rok za ispunjenje od 30 dana.

§ 42.

Radi naplate novčanih tražbina od države ne mogu se uzeti pod ovrhu nekretnine i pokretnine, koje su neposredno namijenjene javnoj svrsi, prometu i zemaljskoj obrani ili drugoj opće korisnoj svrsi, novac u državnim blagajnama, predmeti državnog monopola kao ni primanja države javno-pravnog značaja kao što su porezi, pristojbe, trošarine, carina i drugo.

Za ocjenu, da li su određeni predmeti, izloženi ovrsi, namijenjeni javnoj službi ili služe obće korisnoj svrsi, mjerodavna je njihova upotreba u času ovrhe. O tome odlučuje neposredno viši predstojnik ustanove, kojoj stvari pripadaju. Proti toj odluci ovrhovoditelj može uložiti utok na višu predpostavljenu oblast, koja odlučuje konačno.

§ 43.

Ako bi se pokazalo, da se novčana tražbina dosudjena državi ne može utjerati niti ovrhom, državni zastupnik može kod tražbine do Din. 12.000.— odustati od ovršnog postupka, o čemu mora podnijeti obrazloženo izvješće državnoj riznici.

Bez navedenih odobrenja ne može se odustati od ovrhe.

U slučaju odustanka od ovrhe državna zastupništva moraju kroz najmanje tri godine držati predmet i dalje u očevdnosti radi ponovnog provadjanja ovršnog postupka.

Nakon izmaka toga roka može se neplaćena tražbina otpisati.

§ 44.

O konačnom uspjehu zastupane stvari državni zastupnik mora uvijek izvjestiti oblast, koja mu je uputila predmet na zastupanje.

§ 45.

Parbena stranka, koju zastupa državno zastupništvo, ima pravo na naknadu parbenih troškova po odvjetničkom cjeniku, pa tako i u slučaju §-a 18. ove zakonske odredbe s time, da taj trošak pripada državnom zastupništvu i ima se uplatiti u njegovu troškovnu blagajnu.

§ 46.

Odredbe sadržane u §§-ima 13., 28. do 33., 36. do 40. i 43. do 45. odnose se i na zaklade, školske obćine, pravne osobe, poduzeća i ustanove, navedene u §-u 8. ove zakonske odredbe.

U slučajevima, gdje se kod ovih paragrafa navodi, da odluku za državu izdaje državna riznica, ima se u pogledu osoba spomenutih u stavci 1. ovog paragrafa razumijevati uvijek nadležno ministarstvo kao najviša upravna ili nadzorna oblast.

III. STALNI PRAVNIČKI ODBOR.

§ 47.

Kod državne riznice postoji stalni pravnički odbor, koji na zahtjev pojedinih ministarstava daje savjetodavna mišljenja u predmetima, koji mu budu upućeni na mišljenje.

§ 48.

Stalni pravnički odbor sastoji se iz pet članova, od kojih četvorici postavlja državna riznica na dvije godine, i to po jednog od vijećnika stola sedmorce, sudaca upravnog suda, profesora pravnog fakulteta i odvjetnika. Kao peti član u taj odbor uključi jedan izvjestitelj državne riznice.

Članovi stalnog pravničkog odbora izuzeti su od rada u odboru u slučajevima, koji vrijede za suce u smislu §-a 15. grpp-a.

§ 49.

Stalni pravnički odbor ima svog perovodju, kojega određuje državna riznica svojim rješenjem između činovnika pravne struke državnog zastupništva.

Državna riznica može za pojedine slučajeve odrediti i posebne izvjestitelje između činovnika pravne struke državnog zastupništva.

§ 50.

U stalnom pravničkom odboru predsjedava i svima njegovim poslovima upravlja najstariji član po položaju.

Za valjanost sjednice potrebno je da je prisutno više od polovice članova.

§ 51.

Stalni pravnički odbor sastaje se na poziv državne riznice.

§ 52.

Članovi stalnog pravničkog odbora dužni su redovno prisustvovati sjednicama, osim ako su spriječeni iz važnih razloga, u kojem su slučaju dužni obavijestiti državnu riznicu.

Ako koji član izostane bez valjana opravdanja od sjednice tri puta, prestaje biti članom stalnog pravničkog odbora i na njegovo mjesto postavlja se novi član do isteka roka od dvije godine.

§ 53.

Ako su stalnom pravničkom odboru potrebne stručne osobe radi stručnih pitanja, pozvat će se takove osobe na sjednicu.

§ 54.

Stalni pravnički odbor daje svoja mišljenja pismeno, obrazložena i podkrijepljena zakonskim propisima.

Mišljenja ovog odbora su savjetodavnog značaja.

Ta mišljenja ne mogu se niti u prijepisu izdavati privatnim osobama.

Mišljenja stalnog pravničkog odbora upisivat će se u cijelosti u posebnu knjigu.

§ 55.

Članovi stalnog pravničkog odbora, perovodje, izvjestitelji i stručne osobe, koje budu pozvane na sjednice stalnog pravničkog odbora, dobivat će nagradu, koju im odredi državna riznica.

IV. OSOBLJE I UREDJENJE DRŽAVNOG ZASTUPNIČTVA.

§ 56.

U državnom zastupničtvu postoje pored državnog zastupnika još slijedeći položaji: zamjenik državnog zastupnika, pristav i vježbenik državnog zastupničtva, te činovnici i ostali službenici pomoćnog ureda.

U slučaju odsutnosti ili spriječenosti državnog zastupnika vrši dužnost državnog zastupnika po položaju najstariji zamjenik državnog zastupnika, koji obavlja i sve druge poslove, koje mu povjeri državni zastupnik.

§ 57.

Za državnog zastupnika traže se isti uvjeti kao i za vijećnike banskoga stola ili da je proveo tri godine na položaju zamjenika državnog zastupnika u najvišem činovnom razredu. — Njegov položaj jednak je položaju vijećnika banskoga stola.

§ 58.

Za zamjenike državnog zastupnika i pristave zastupničtava traže se isti uvjeti kao i za suce i pristave redovnih sudova. — Njihov položaj jednak je položaju vijećnika sudbenog stola i sudbenih pristava.

Vježbenici državnih zastupničtava moraju imati svršeni pravni fakultet.

§ 59.

Ostalo osoblje državnih zastupničtava mora imati uvjete, koji se traže za odgovarajuće položaje po zakonu o činovnicima te se po tome zakonu i promiču.

§ 60.

Vrijeme provedeno u službi kod državnog zastupničtva računa se za sticanje sudačkog ili odvjetničkog zvanja kao vrijeme provedeno u sudu ili kao vrijeme provedeno u odvjetničkom zvanju.

Vježbenička služba u državnom zastupničtvu računa se za polaganje sudačkog ili odvjetničkog ispita i za sticanje položaja suca kao i služba u sudu.

§ 61.

Vježbenici pomoćnih ureda polažu ispite kod državnog zastupničtva.

§ 62.

Svi pismeni odpravci državnog zastupničtva odpravljaju se pod podpisom državnog zastupnika odnosno njegova zamjenika.

Izvješća podnesena višoj oblasti moraju biti podpisana još i od izvjestitelja u odnosnoj stvari.

§ 63.

Državna zastupničtva dužna su voditi popis sudbenih odluka od načelne i obće vrijednosti.

U svakom državnom zastupničtvu mora biti prikladna stručna knjižnica.

§ 64.

Činovnicima državnog zastupničtva zabranjeno je zastupanje privatnih stranaka pred sudovima i drugim oblastima u kojem god pravcu. — Izuzetak postoji jedino za slučaj parnica navedenih u §-u 129. grpp-a.

§ 65.

Činovnici i ostali službenici državnog zastupničtva ocjenjuju se prema propisima za suce, činovnike i ostale službenike redovnih sudova.

V. POMOĆNI UREDI.

§ 66.

Kod svakog državnog zastupništva postoje pomoćni uredi s potrebnim brojem osoblja.

U djelokrug poslovanja pomoćnih ureda spada:

a) vodjenje poslova pisarnice, upisnika, pomoćnih knjiga, odpravnictva i pismo-hrane;

b) računski i blagajnički poslovi.

Poslovanje se vodi na način, kako se ti poslovi obavljaju kod redovnih sudova.

§ 67.

Za obavljanje računovodstvene i knjigovodstvene službe kod tih pomoćnih ureda odredit će se službenik sa stručnom sposobnošću za tu službu.

§ 68.

Blagajničko poslovanje obuhvaća poslovanje s prolazno primljenim novcem u korist države i ostalih pravnih osoba i ustanova navedenih u §-u 8., kao i poslovanje s blagajnom parbenih troškova (troškova blagajne) kod državnog zastupništva.

§ 69.

Iz troškovne blagajne predujmljuju se svi izdatci, koji su potrebni za pravilno zastupanje države, pravnih osoba i ustanova navedenih u §-u 8. Ovamo spada i trošak vanjskog uređovanja osoblja državnog zastupništva.

Izdatke za troškove u gotovu snositi će same zastupane stranke navedene u §-u 8., u koliko ti izdatci ne bi bili podmireni iz dosudjenog troška ili u koliko bi dosudjeni parbeni trošak bio nenaplativ.

Ako se iz troškovne blagajne ne bi mogli predujimiti izdatci navedeni u stavci 1., morat će na zahtjev državnog zastupništva te izdatke predujmiti državna riznica za državu i ostale spomenute stranke, koje u toj parnici zastupa državno zastupništvo.

§ 70.

Poslovanjem troškovne blagajne upravlja državni zastupnik. Bez naloga državnog zastupnika ne može se primiti nikakav novac u ovu blagajnu niti se iz nje mogu vršiti isplate.

Državni zastupnik dužan je najmanje dva puta godišnje izvršiti pregled poslovanja troškovne blagajne, a prema potrebi taj pregled se može izvršiti uz sudjelovanje stručnog financijalnog činovnika.

§ 71.

Državno zastupništvo dužno je svake godine najdalje do konca mjeseca veljače podnijeti državnoj riznici izvješće o cijelokupnom poslovanju i stanju blagajne u prošloj godini.

§ 72.

Državna riznica odlučuje o tome, kako će se i u koju svrhu upotrijebiti novac iz troškovne blagajne, a o čemu će se izdati posebna odredba.

VI. KARNOSTNA I GRADJANSKO-PRAVNA ODGOVORNOST.

§ 73.

Čini i propusti činovnika i ostalih službenika državnih zastupništava, koji sadržavaju povredu njihove dužnosti, kažnjavaju se karnostno.

Ovi činovnici i službenici odgovorni su državi i gradjansko-pravno za štetu, koju učine zlonamjerno ili iz nepažnje kod vršenja svoje službene dužnosti.

§ 74.

Za karnostnu odgovornost činovnika i ostalih službenika državnih zastupničtava vrijede propisi zakona o činovnicima, u koliko nije ovom zakonskom odredbom drugičje određeno.

§ 75.

Kao karnostni prekršaj smatra se slijedeće:

1. ako činovnik ili službenik u službi ili izvan nje povrijedi svoju službenu dužnost, napose ako neuredno dolazi na dužnost, ako propusti da ponese pravovremeno tužbu ili da poduzme neku drugu radnju potrebnu za zaštitu imovinsko-pravnih probitaka države, ustanova ili drugih pravnih osoba, koje zastupa državno zastupničtvo, ako propusti koje ročište ili povjerenu mu dužnost uobće ne vrši s dovoljno savjesnosti, marljivosti i pažnje, u koliko od toga ne nastane šteta za one, koje zastupa državno zastupničtvo, odnosno u koliko njegov čin ne prelazi u karnostni prestupak;

2. ako činovnik ili službenik povrijedi ugled svojega položaja, osobito svojim ponašanjem na ročištima i raspravama kod sudova i drugih oblasti, a to ne prelazi u karnostni prestupak.

§ 76.

Kao karnostni prestupak kaznit će se, osim onoga što je propisano u zakonu o činovnicima, još slijedeće:

§

1. djela navedena u §-u 75., ako odatle nastane šteta za državu, državna privredna poduzeća, ustanove ili druge pravne osobe, koje zastupa državno zastupničtvo, nadalje kada ta djela prelaze značaj karnostnog prekršaja ili kada su ponovljena;

2. ako činovnik ili službenik pokazuje veliku nemarnost i pored opomene da se upozna sa svima propisima, poznavanje bezuvjetno kojih je potrebno za pravilno zastupanje, odnosno zaštitu povjerenih mu ili imovinsko-pravnih probitaka;

3. ako pored zastupanja države, državnih privrednih poduzeća, ustanova i ostalih pravnih osoba, koje zastupa državno zastupničtvo, poduzima pravne čine u cilju zaštite probitaka drugih osoba zainteresiranih u istoj parnici ili im u tom cilju daje pravne savjete.

§ 77.

Za karnostni prekršaj su slijedeće kazne:

1. pismena opomena,

2. pismeni ukor,

3. novčana kazna uz ograničenje predviđeno u zakonu o činovnicima.

§ 78.

Kazne za karnostne prekršaje izriče državni zastupnik.

O kaznama izrečenim od strane državnog zastupničtva mora se podnijeti izvješće državnoj riznici.

Prije izricanja kazne mora se činovnik odnosno službenik pismeno saslušati. Odluka o kazni dostavlja se u pismenom obrazloženom odpravku.

Novčane kazne idu u korist troškovnih blagajna.

Kazne za karnostne prekršaje ne bilježe se u osobni list, ali se o njima vodi pismena očevidnost kod državnog zastupničtva.

§ 79.

Proti odluci o kazni za karnostni prekršaj, koju je izrekao državni zastupnik, osim ako je izrečena samo kazna pismene opomene, službenik može u roku od pet dana podnijeti pritužbu državnoj riznici.

Proti odluci državne riznice nema mesta tužbi na upravni sud.

Domaća stručna djela iz područja šumarstva

Broj	Pisac	Naslov knjige	Nabavlja se kod	Cijena		
				Din	za stud.	za član. društ.
1.	Agić O.	Bilinstvo za lug. osoblje	pisca. Vinkovci	15.—	—	—
2.	Balen J. dr.	O proredama	" Zagreb, Rockefellerova 41	50.—	—	—
3.	"	Pril. poznav. medit. šuma	"	50.—	—	—
4.	"	Naš goli krš	"	100.—	—	—
5.	"	Pogl. na šumarstvo Bugarske	"	50.—	—	—
6.	"	Šumski rasadnici	"	50.—	—	—
7.	"	Josip Kozarac	H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	15.—	—	—
8.	"	Morozov. Nauka o šumi I.	pisca. Zagreb, Rockefellerova 41	60.—	—	—
9.	Balen-Sagadin	Zakon o šumama	Tiskara Narodnih Novina. Zgb.	50.—	—	—
10.	Borošić-Sarnavka	Zbornik šum. zakona i propisa	Ministarstvo šuma i rudnika	60.—	—	—
11.	Ceović Ivo ing.	Lovstvo	Tipografija d. d. — Zagreb	80.—	—	—
12.	Demić K. Č.	Radne mašine za obradu drveta	Drvotričac — Zagreb, Praška 6	60.—	—	—
13.	Fink F.	Kubični sadržaj klada	"	45.—	—	—
14.	"	Površina neobrub. dasaka	"	20.—	16.—	—
15.	"	Površina srednjica (centreplanks)	"	20.—	16.—	—
16.	"	Prerač. engl. stopa i palaca	"	5.—	4.—	—
17.	"	Kubature popruga (frizera)	"	25.—	—	—
18.	Hufnagl-Ves. Mil.	Praktično uređivanje šuma	H. Š. D. Vukotinovićeva 2	20.—	—	—
19.	Levaković A. dr.	Dendrometrija	"	100.—	članovi 60.— nedelj. 70.—	70.—
20.	Mađarević S. ing.	Naše šume	pisca. Zagreb. Palmotićeva 68	120.—	—	—
21.	Marinović M. dr.	Privredni značaj leva	" Bgd. Novopazarska 48 I	60.—	25.—	25.—
22.	"	Šum. privredna geografija	"	300.—	220.—	250.—
23.	"	Značaj šuma u privr. i kult. životu naroda	Kr. Srpska Akademija. Beograd	10.—	—	—
24.	"	Osnovi nauke o upravi šumama	pisca. Bgd. Novopazarska 48 I	140.—	100.—	100.—
25.	Markić M. ing.	O imovnim općinama	" Zgb. Derenčinova 29 i H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	10.—	—	—
26.	Nenadić D. dr.	Račun vrijednosti šuma	"	100.—	članovi 60.— nedelj. 70.—	70.—
27.	"	Uređivanje šuma	pisca. šumarski fakultet. Zagreb	120.—	—	—
28.	Petračić A. dr.	Uzgajanje šuma	"	100.—	—	—
29.	Petrović D. dr.	Šum. i š. privreda u Makedoniji	H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	10.—	—	—
30.	Setinski V. dr.	Bujice (litografirano)	Udruž. stud. šum. Zgb. Vukot. 2	55.—	—	—
31.	"	Vodno graditeljstvo u gosp. i šumarstvu I	Zavod za vodno graditeljstvo Zagreb. Vukotinovićeva 2	70.—	55.—	—
32.	Ugrenović A. dr.	Pola stoljeća šumarstva	H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	200.—	—	—
33.	"	Zakoni i propisi o šumama i p.	Tipografija d. d. Zagreb	120.—	—	—
34.	"	Iskorišćavanje šuma II	D. Tomićić Zgb. Tehn. fakultet	140.—	100.—	—
35.	"	" III	"	140.—	100.—	—
36.	"	" IV	"	140.—	100.—	—
37.	Veseli D.	Zaštita šuma	pisca. Sarajevo. Bolnička 15	30.—	25.—	—
38.	"	Geodezija	"	40.—	35.—	—
39.	"	Lovstvo i ribarstvo	"	30.—	25.—	—
40.	"	Šumarska botanika	"	25.—	20.—	—
41.	"	Kadenje čumura	"	15.—	12.—	—
42.	"	Sistematika šum. drvlja	"	10.—	8.—	—
43.	"	Povj. crtice o šum. Bos. i Herc.	"	15.—	12.—	—
44.	"	Sušenje četin. šuma	"	10.—	8.—	—
45.	Zoričić M. dr.	Tumač Zakona o lovu	Tiskara Nar. Novina — Zagreb	95.—	—	—

INDUSTRija ORUŽJA
BOROVNIK I VRBANIĆ
ZAGREB, Jurišićeva 9 kod Glavne pošte
Telefon 24-5-67

Preporuča svoj cij. gg. lovcima svoje prvorazredne puške, pištolje i sav lovački pribor.
PREUZIMAMO sve u puškarski zanat zasijecajuće popravke oružja te izvršujemo sve
najsvjesnije. — Izradujemo lovačke puške po specijalnim narudžbama — Prodajemo naj-
solidnju lovačku municiju. — Dajemo savjete i informacije u pogledu lovačkog oružja.

Preuzimamo prepariranje raznih životinja

Šumska industrija
Filipa Deutscha Sinovi
Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47
Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. — Na skladištu ima velike količine potpuno suhe hrastove
gradje svih dimenzija

Utemeljeno godine 1860.

Utemeljeno godine 1860.

K R N D I J A
gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

Uprava gospodarstva i šumarstva
NAŠICE, SLAVONIJA
Proizvodi i eksportira svezlike
gospodarske i šumske proizvode